

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 5.

ÅREN

1876—1880.

MALMÖHUS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Till sina gränser har länet under den tilländagångna femårsperioden icke undergått någon förändring, utan innefattar länet, såsom i förra berättelsen blifvit omnämndt, fortfarande en *areal* af 41·8707 kvadratmil, nemligen:

Fastland och öar.....	40'9894	kvadratmil.
Vatten.....	0'8813	do

Beträffande länets judiciella, administrativa och kyrkliga indelning hafva några förändringar inträffat.

Genom nådiga brefvet den 19 maj 1876 äro Frosta och Färs härad från och med 1877 delade i tvenne *domsagor*, den ena Färs härads och den andra Frosta härads domsaga, hvarjeme i enlighet med nådiga brefvet den 18 maj 1877 förordnats, att Ljunits, Herrestads och Vemmenhögs härad, som utgöra *en* domsaga, jemväl skola från och med år 1878 bilda *ett* tingslag med tingsställe i Ystad och med rätt för tingslaget att begagna det tingshus, som i sammanhang med det nya, i slutet af år 1877 färdigblifna och till begagnande upplåtna kronohäktet i nämnde stad, uppförts för att tjena till tingshus åt Ljunits och Herrestads härad.

Härigenom har numera kungl. förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting vunnit tillämpning i länets samtliga domsagor.

Genom nådiga brefvet den 8 november 1878 är rätt medgifven för Färs härad att å kronohäktet i Ystad ransaka med häktade personer angående brott, begångna inom häradets område, och genom nådiga brefvet den 27 februari 1879 är det medgifvet Frosta härad att hålla dylika ransakningar å länsfängelset i Malmö.

Uti den *administrativa indelningen* har den ändring skett att genom nådiga brefvet den 6 juni 1879 stadgats, att hemmanen Önnelöf N:ris 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14 och 15 om tillsammans 3 $\frac{1}{16}$ mantal samt gatehuset N:o 26 Önnelöf skola i administrativt hänseende förläggas från Bonderups socken till Dalby socken, dit de förut i kyrkligt afseende hört. Annars hafva beträffande fögderierna inga dylika förändringar blifvit fastställda, utan kvarstå ännu åtskilliga oregelbundenheter härutinnan. Så t. ex. tillhöra mindre delar så väl af Vestra Sallerups socken, hvars hufvuddel är belägen inom Harjagers härad, som af Tjörnarps och Häglinge socknar, hvilkas hufvuddelar äro

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-33.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
2. Invånare.....	3.
Tab. Litt. A. Uppgift å af utländingar år 1880 innehafda fastigheter inom Malmöhus län.....	4.
3. Näringar.....	7.
Tab. Litt. B. Sammandrag af de inom städer, köpingar och på landet anmälda fabriker samt tillverkningsvärde m. m. vid dem år 1875 och år 1879.....	11.
Tab. Litt. C. Sammandrag af uppgifter rörande antalet idkare af handverk och vissa dermed jemförliga näringar samt deras arbetare i städer, köpingar och på landet år 1875 och år 1879.....	11.
Tab. Litt. D. Sammandrag af den bevillning, hvartill fabrikanter samt idkare af handverk och vissa andra dermed jemförliga näringar inom städer och köpingar äfvensom på landet blifvit taxerade under år 1875 och år 1879.....	11.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	12.
Tab. Litt. E. Passagerare- och godstrafik vid södra stambanans station i Malmö åren 1876-1880.....	14.
Tab. Litt. F. Passagerare- och godstrafik å enskilda jernbanor inom Malmöhus län åren 1876-1880.....	14.
Tab. Litt. G. Malmö hamninrättnings inkomster och utgifter åren 1876-1880.....	15.
Tab. Litt. G. Uppgift angående verksamheten vid telegrafstationen i Malmö 1876-1880.....	18.
Tab. Litt. H. Fartyg af mer än 10 tons drägtighet, ankomna till eller afgångna från Malmö åren 1876-1880.....	18.
Tab. Litt. I. Uppgift å uppbörden vid Malmö tullkammare åren 1876-1880.....	19.
Tab. Litt. K. Uppgift öfver i Malmö hamn lossade och lastade varor, som utgöra ortens förnämsta omsättningsartiklar, åren 1876 och 1880.....	19-20.
Tab. Litt. L. Från Malmö till utrikes orter sjöledes afsända kreatur åren 1876-1880.....	20.
Tab. Litt. M. Från Landskrona under åren 1876-1880 exporterade kreatur	20.
5. Kameralförhållanden.....	21.
Tab. Litt. N. Uppgift rörande försäljningen af bränvin m. m. inom Malmöhus län under försäljningsåret 1879-1880.....	22.
Tab. Litt. O. Uppgifter angående Malmö utskänkningsaktiebolags verksamhet under tiden från den 1 oktober 1876 till den 1 oktober 1880.....	22.
Tab. Litt. P. Uppgift angående aktiebolag tillhöriga fastigheter inom Malmöhus län år 1880.....	23-24.
6. Politi.....	25.
Tab. Litt. Q. Uppgifter angående de inom Malmöhus län befintliga fideikommiss år 1880.....	25.
Tab. Litt. R. Uppgift å antalet lärjungar vid allmänna läroverken inom Malmöhus län under hvarje termin af åren 1876-1880.....	26.
Tab. Litt. S. Uppgift å antalet lärare och lärjungar vid navigationsskolan i Malmö under åren 1876-1880.....	26.

	Sid.
6. Politi (forts.).	
Tab. Litt. T. Uppgift på antalet lärare och lärjungar vid tekniska elementar- och dermed förenade afton- och söndagsskolan i Malmö åren 1876-1880.....	26.
Tab. Litt. U. Uppgift angående Skånes anstalt för döfstumma åren 1876-1880.....	27.
Tab. Litt. V. Skånska liffränte- och kapitalförsäkringsanstalten åren 1876-1880.....	27.
Tab. Litt. X. Uppgift öfver Kullens enskilda assurancesförenings verksamhet under åren 1876-1880.....	28.
Tab. Litt. Y. Sjöförsäkringsbolaget Sydsveriges assurancesförening, med verksamhetsområde från och med Pataholm t.o.m. Falkenbergs tullkammaredistrikt. Föreningens verksamhet började år 1869.....	29.
Tab. Litt. Z. Rå skeppare och styrmäns assurancesförening, med verksamhetsområde: Rå. Föreningens verksamhet började år 1867.....	29.
Tab. Litt. Å. Försäkringsbolaget mot rotssjukdom hos hästar, med verksamhetsområde: Luggude härad. Bolaget började sin verksamhet år 1874.....	29.
Tab. Litt. Ä. Mellersta Skånes häst- och nötkreatursförsäkringsförening. Stadgar fastställda af Konungens Befallningshafvande den 12 december 1879. Föreningens verksamhet började den 1 februari 1880.....	29.
Tab. Litt. Ö. Kreatursförsäkringsföreningens verksamhet under åren 1875-1880.....	30.
Tab. Litt. Aa. Sydvestra Skånes kreatursförsäkringsförening, med verksamhetsområde: Oxie, Skytts och Vemmenhögs härad. Föreningens verksamhet började den 1 juni 1879.....	30.
Tab. Litt. Bb. Södra Skånes ladugårdsassurancesförening, med verksamhetsområde: Ljunits, Vemmenhögs och Herrestads härad samt Ystad. Föreningens verksamhet började den 1 september 1876.....	30.
Tab. Litt. Cc. Provinserna Skånes och Hallands förening till ersättande af förluster genom hagel, med verksamhetsområde: Malmöhus, Kristianstads och Hallands län. Föreningens verksamhet började 1863.....	31.
Tab. Litt. Dd. Uppgift angående antalet af de å länslasarettet och kurhuset i Lund vårdade sjuka.....	31.
Tab. Litt. Ee. Uppgift om antalet af de å sjukhusen i Malmö, Ystad, Helsingborg och Hörby vårdade sjuka.....	31.
Tab. Litt. Ff. Malmöhus läns förening till stöd för värlösa och fallna åren 1876-1880.....	32.
Tabellbilagor	34-46.
Tab. N:o 1. Folkmängden i Malmöhus län åren 1876-1880.....	34.
Tab. N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Malmöhus län åren 1876-1880.	35.
Tab. N:o 3. Hemman och jordlägenheter samt stadsjordar m. m. i Malmöhus län år 1880.....	36.
Tab. N:o 4. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Malmöhus län åren 1876-1880.....	37.
Tab. N:o 5. Fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jemförliga inrättningar i Malmöhus län år 1880.....	38.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

III) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 5.

ÅREN

1876—1880.

MALMÖHUS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Till sina gränser har länet under den tilländagångna femårsperioden icke undergått någon förändring, utan innefattar länet, såsom i förra berättelsen blifvit omnämndt, fortfarande en *areal* af 41·8707 kvadratmil, nemligen:

Fastland och öar.....	40'9894	kvadratmil.
Vatten.....	0'8813	do

Beträffande länets judiciella, administrativa och kyrkliga indelning hafva några förändringar inträffat.

Genom nådiga brefvet den 19 maj 1876 äro Frosta och Färs härad från och med 1877 delade i tvenne *domsagor*, den ena Färs härads och den andra Frosta härads *domsaga*, hvarjeme i enlighet med nådiga brefvet den 18 maj 1877 förordnats, att Ljunits, Herrestads och Vemmenhögs härad, som utgöra *en* *domsaga*, jemväl skola från och med år 1878 bilda *ett* tingslag med tingsställe i Ystad och med rätt för tingslaget att begagna det tingshus, som i sammanhang med det nya, i slutet af år 1877 färdigblifna och till begagnande upplåtna kronohäktet i nämnde stad, uppförts för att tjena till tingshus åt Ljunits och Herrestads härad.

Härigenom har numera kungl. förordningen den 17 maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting vunnit tillämpning i länets samtliga *domsagor*.

Genom nådiga brefvet den 8 november 1878 är rätt medgifven för Färs härad att å kronohäktet i Ystad ransaka med häktade personer angående brott, begångna inom häradets område, och genom nådiga brefvet den 27 februari 1879 är det medgifvet Frosta härad att hålla dylika ransakningar å länsfängelset i Malmö.

Uti den *administrativa indelningen* har den ändring skett att genom nådiga brefvet den 6 juni 1879 stadgats, att hemmanen Öneslöf N:ris 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14 och 15 om tillsammans $3\frac{1}{16}$ mantal samt gatehuset N:o 26 Öneslöf skola i administrativt hänseende förläggas från Bonderups socken till Dalby socken, dit de förut i kyrkligt afseende hört. Annars hafva beträffande fögderierna inga dylika förändringar blifvit fastställda, utan kvarstå ännu åtskilliga oregelbundenheter härutinnan. Så t. ex. tillhöra mindre delar så väl af Vestra Sallerups socken, hvars hufvuddel är belägen inom Harjagers härad, som af Tjörnarps och Häglinge socknar, hvilkas hufvuddelar äro

belägna inom Vestra Göinge härad, Frosta härad; hvarjemte mindre delar af Gårdstånga, Munkarps, Norra Rörums och Svensköps socknar i Frosta härad äro belägna inom Torna, Onsjö, Vestra Göinge och Gärds härad. I sammanhang härmed erinras, att äfven gränserna för vissa härad äro synnerligt oregelbundna. Detta gäller isynnerhet Herrestads härad, till hvilket Tranås socken och Efveröds by af Tryde socken höra, ehuru belägna på nära tre mils afstånd från den öfriga delen af häradet.

Hvad städerna beträffar, hafva under femårsperioden åtskilliga *stadsplaner* blifvit fastställda och bestämmelser i andra afseenden lemnade om städernas bebyggande och utvidgning. Så hafva stadsplaner af Kungl. Maj:t blifvit fastställda för Malmö genom nådiga brefvet den 22 november 1877 och för Landskrona genom nådiga brefvet den 31 oktober 1879. Likaledes hafva i öfverensstämmelse med nådiga brefvet den 28 maj 1878 angående reglering och utvidgning af staden Lund i stadsplanen intagits sammanlagdt 1,591,672 kvadratfot af stadens jordar i nordvest och sydost. Den 1 februari 1878 har Kungl. Maj:t fastställt plan för reglering och utvidgning af staden Helsingborg, och genom nådiga brefvet den 12 oktober 1877 har enahanda fastställelse meddelats beträffande staden Trelleborg. Sedan Skanör den 22 juli 1874 hemsökts af eldsvåda, dervid 32 gårdar nedbrunno, har Kungl. Maj:t dels den 6 april 1876 fastställt plan för reglering af den afbrända delen af staden och dels genom nådiga brefvet den 1 februari 1878 fastställt ny stadsplan för så väl Skanör som Falsterbo. I sammanhang härmed kan nämnas, att Kungl. Maj:t uti bref den 26 juni 1876 meddelat bestämmelse i fråga om hvilka delar af Eslöfs köping skola enligt kungl. byggnadsstadgan såsom ny köpingsdel anses.

Konungens Befallningshafvande har under perioden fastställt byggnadsordning för Lunds stad.

Genom nådiga brefvet den 28 september 1877 äro bestämmelser meddelade om tillämpning på Rå fiskläge af föreskrifterna i kungl. helsovårdsstadgan, och Kungl. Maj:t har genom nådiga brefven den 30 juni och 29 juli 1876 föreskrifvit, att nämnda stadga äfvensom ordningsstadgan för rikets städer skall i vissa delar tillämpas på Eslöfs köping.

Med hänsyn till den betydelse staden Malmö för länet eger och för att lemna en föreställning om dess ansenliga tillväxt torde någon närmare redogörelse böra lemnas om den för staden fastställda stadsplanen. Enligt denna utgöres det planlagda området af följande hvar för sig uti flera kvarter indelade hufvudrfdelningar, nemligen:

	Tunnland.	Kappland.
Stadsplanen inom broarne	185	25·2
Södra förstaden	68	19·8
Rörsjöstaden	104	2·9
Östra förstaden	34	5·2
Hamnområdet	180	—
Summa	572	21·1
Härtill komma:		
Citadellet	51	14·7
Stadens öfriga område	2,932	0·6
Summa summarum	3,556	4·4

Uti det planlagda området ingår emellertid hvarken Kirsebergsvången om 64 tunnland 8·4 kappland, hvaraf en del sedan många år tillbaka är ganska mycket bebyggd, eller 13 tunnland 25·3 kappland af egendomen Mölllevången, för hvars indelning till byggnadstomter en af magistraten den 16 maj 1874 fastställd plan blifvit uppgjord, eller den mark om 3 tunnland, som genom egoutbyte kommit att utgöra en del af stadsfastigheten Terningholm, hvilken blifvit indelad till tomter enligt en jemväl af magistraten den 12 december 1874 fastställd plan. Så väl sistnämnda jordrymd som två af de nio kvarter, i hvilka Mölllevångsjorden är indelad, hafva till stor del blifvit bebyggda i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den uppgjorda tomtindelningen, dock till följd af stadgandet i 13 § af byggnadsordningen för Malmö endast med envåningshus af sådan storlek, som kunnat anses erforderlig för egarnes egna behof.

I sammanhang härmed tillåter sig Konungens Befallningsningshafvande jemväl lemna en redogörelse för öfriga städernas planlagda områden och af städernas öfriga områden, sådana dessa voro bestämda vid 1880 års slut:

I Lund utgör det planlagda området 208 tunnland 29·6 kappland och det icke planlagda 2,059 tnd 21·6 kpld;

I Landskrona, det planlagda området 261 tnd och det öfriga området 1,990 tnd;

I Helsingborg, det planlagda området 370 tnd 13 kpld och det öfriga 1,110 tnd 21 kpld;

I Ystad, det planlagda området 242 tnd 15 kpld och det öfriga 1,705 tnd 15 kpld;

I Trelleborg, det planlagda området 176 tnd 9·7 kpld, hvilken areal omfattar stadens hela egovidd;

I Skanör med Falsterbo, det planlagda området 77 tnd 28 kpld och det öfriga området 3,163 tnd 10 kpld.

Sedan genom nådiga brefvet den 18 april 1873 förklarats, att Malmö stad skall indelas i tre territoriella *församlingar*, hvardera med särskild kyrka, har en ny kyrka derstädes börjat att uppföras, hvilken kommer att kallas S:t Pauli kyrka.

Genom nådiga brefvet den 31 maj 1878 är förordnadt, att Glumslöfs församling skall skiljas från Qvistofta pastorat och utgöra ett särskildt regalt gäll med egen kyrkoherde, samt att annexhemmanet N:o 14 Nedra Glumslöf må användas till aflöande af kyrkoherden i Glumslöfs församling, hvarjemte stadgats, att kyrkoherde i Glumslöfs pastorat icke må tillsättas, förrän nuvarande innehafvaren af Qvistofta pastorat från tjensten afgått samt antingen någon af de bortstadda delarne af nyssnämnda annexhemman eller en större andel af mensalhemmanet N:o 12 Ófra Glumslöf, som kommer att jemväl innehafvas af kyrkoherden i Glumslöfs pastorat, blifvit åboledig.

I afseende på val till *riksdagsman* i andra kammaren anmärkes, att städerna Malmö, Lund, Landskrona och Helsingborg hvar för sig utgöra en valkrets, hvaremot Ystad, Trelleborg, Skanör och Falsterbo tillsammans bilda en valkrets. Beträffande landsbygden bilda Oxie och Skytts härad tillsammans en valkrets, Harjagers och Rönnebergs härad tillsammans en, samt Herrestads och Ljunits tillsammans en. Luggude härad bildar 2:ne valkretsar, den norra och den södra. Öfriga härad, nemligen Färs, Frosta, Onsjö, Bara, Torna och Vemmenhögs, bilda hvarterdera en valkrets.

I afseende på *medeltemperaturen* och *nederbörden* under femårsperioden har akademiska observatoriet i Lund meddelat följande öfversigt:

År	Medeltemperatur i grader Celsius.	Nederbörd i millimeter.
1876.....	6·65	528·9
1877.....	6·45	705·9
1878.....	7·46	577·3
1879.....	5·47	576·0
1880.....	7·01	675·0

Annars torde beträffande de klimatiska förhållandena och länets naturliga beskaffenhet ej synnerligt vara att tillägga, utöfver hvad derom finnes i föregående femårsberättelser meddeladt. Emellertid anmärkes, att en *sänkning af sjön Ringsjön*

är beslutad, och att på bekostnad af enskilde förarbeten härtill redan under fjolåret börjat vid sjöns utlopp, Rönneå. En ej obetydlig landvinning torde genom denna sänkning göras, ty den vattenmängd, som Ringsjön upptager, är ej obetydlig, och vid stränderna är sjön så långgrund, att några större farkoster ej der kunna användas.

Slutligen kan nämnas, att under perioden ett arbete utkommit, som angående länets så väl indelning som naturbeskaffenhet innehåller i vissa afseende ganska fullständiga uppgifter, nemligen »*Skånes kalender*». Detta arbete, till hvilket utgifvande båda de skånska länens hushållningssällskap beviljat anslag, har nemligen utkommit 1876 med första delen, som omfattar allmänt skånska embetsverk, inrättningar och sällskap, samt Skånes städer och köpingar, och 1878 med andra delen, innehållande skånska landsbygden. Arbetet, som uppenbarligen kraft mycken möda, må anses som ett icke ovigtigt bidrag till kännedom om de länets förhållanden, som det är afsedt att belysa.

2. Invånare.

Uti **tabell N:o 1** redogöres för länets *folkmängd* samt för antalet beväringmanskap af alla fem åldersklasserna och för det beväringmanskap, som för hvarje af periodens fem år blifvit approberadt.

Det synes, att enligt mantalslängderna folkmängden vid slutet af år 1880 uppgick till 350,369, nemligen på landsbygden 266,579 och i städerna 83,790. Folkmängden i hela länet utgjorde, jemväl enligt mantalslängderna, vid slutet af förra femårsperioden 332,806, deraf på landsbygden kommo 260,160 och på städerna 72,646. Alltså har en tillväxt egt rum för hela länet af 17,563, eller 5·277 procent, för landsbygden af 6,419 eller 2·467 procent och för städerna af 11,144 eller 15·34 proc., hvilken tillväxt är något, fast obetydligt, mindre än den under närmast föregående perioden.

Den tillväxt, städerna vunnit, beror utan tvifvel till väsentlig del på inflyttning från landet, och den kan anses som ganska anseelig. Så har under perioden folkmängden i Malmö ökat med 5,267 personer. Under de sista 20 åren har den derstädes mer än fördubblats, ty den utgjorde nemligen vid slutet af år 1860 17,965 personer.

Beträffande landsbygden åter torde folkökningen kunna anses obetydlig i betraktande af näringarnes förkofran, och då säkerligen nativitets- och mortalitetsförhållandena icke för folkökningen varit ogynnsamma. Så vidt det genom underättelser från skilda delar af länet kunnat utrönas, är dess righet be- tingad af *utvandringar till främmande länder*. Dessa utvandringar synas verkligen hafva på de senare åren antagit ej oansenliga dimensioner. Att bestämma utvandrarnes antal har ej varit möjligt, ty åtskilliga af dem pläga ej hos presterskapet anmäla sin afresa. Emellertid kan exempelvis nämnas att 817 personer antagas hafva under år 1880 utvandrat från Luggude fögderi.

Utvandringar företagas väl stundom till Tyskland och Danmark, men åtskilliga af dem som taga vägen dit, återvända förr eller senare, många uti sådan belägenhet, som ej är egnad att mana andra till dylik färd. Med stöd af kungl. kungörelsen den 9 juni 1871 är Konungens Befallningshafvande i tillfälle att

lemna understöd åt sådana återvändande personer, och dylikt understöd har meddelats:

är 1876 till belopp af	336 kronor	åt	48 personer.
» 1877 » » »	1,219 »	»	57 »
» 1878 » » »	1,105 »	»	81 »
» 1879 » » »	1,100 »	»	116 »
» 1880 » » »	1,225 »	»	113 »

De aldra flesta utvandrarna begifva sig till Norra Amerika, och nedan intagna tabell lemnan en redogörelse för antalet af dem, som jemlikt § 6 i kungl. förordningen den 5 februari 1859 inför polismästaren i Malmö nppvisat de om deras befordrande till annan verldsdel upprättade kontrakten äfvensom af de för emigranternas befordrande antagna ombuden. Det småningom ökade antalet af dylika ombud angifver ock, att utvandringen antagit större omfång. Det torde likväl erinras, att möjligen större delen af de emigranter, som tabellen upptager, tillhört annat län.

Uppgift angående de inför polismästarembetet i Malmö anmälde *utvandrare* och af Konungens Befallningshafvande i länet godkände *ombud för utvandrareugenter*:

År.	Utvandrare			Deraf ifrån Malmö.				Ombud för utvandrareugenter.
	öfver 19 år.	under 19 år.	Summa.	Män.	Qvinnor.	Barn under 19 år.	Summa.	
1876.....	67	4	71	1	—	—	1	2
1877.....	40	12	52	1	—	—	1	1
1878.....	93	17	110	—	—	—	—	3
1879.....	530	164	694	8	1	4	13	5
1880.....	2,961	681	3,642	135	31	37	203	10
Summa	3,691	878	4,569	145	32	41	218	—

Konungens Befallningshafvande vill yttra något om *orsakerna till dessa utvandringar*. Att endast söka dem uti missnöje med sociala förhållanden torde vara origtigt. Man hör

stundom påstås, att en icke tillräckligt utsträckt rösträtt, fruktan för ökad värnepligt, betungande skatter och dylikt skulle vara uppenbara orsaker till utvandringens tilltagande. De meddelanden, som Konungens Befallningshafvande från underordnade myndigheter mottagit, innehålla emellertid enstämiga uttalanden, som jäfva ett dylikt påstående. Man kan visserligen icke undgå att iakttaga, hurusom ganska många unge män i beväringens ålder och derunder utvandra, men ett närmare beaktande gifver ock vid handen, att dessa personer ofta åtfölja föräldrar och andra anhöriga, som lemna riket; hvartill kommer, att yngre personer mera än äldre plåga vara sinnade att underkasta sig de äfventyr, som en utvandring kan medföra. Snarast torde den allmänast förekommande orsaken vara förhoppningen att i det främmande landet förbättra den i och för sig ganska goda ekonomiska ställning, hvori man här i hemlandet befinner sig, och särskildt för kroppsarbetaren att erhålla högre betalning för sitt arbete än den jemförelsevis ringa daglöning, som här erbjudes och som ofta ej är tillräcklig att bereda arbetaren en tryggad ekonomisk ställning på ålderdomen. Underrättelser från dem, som redan utvandrat, innehålla ofta fördelaktiga omdömen om de ekonomiska förhållandena i Amerika, om tillfället att der åtkomma jord för billigt pris och om de höga arbetsprisen. Då nu de hemmavarande ej alltid besinna penningens olika värde här och der, låter mången af de lemnade underrättelserna förmå sig att utvandra.

Stundom kunna väl andra omständigheter utgöra betingelser för utvandringen, såsom en på vissa orter verklig förevarande brist på arbetsförtjenst under en del af vintern, under hvilken fordom det då brukliga sättet att för hand uttröska säden lemnade mången stadigt arbete, då deremot nu användningen af maskiner utträngt nyssnämnda förvärfskälla. Derjemte kunna ibland beslut att utvandra härröra från sträfvan att undgå straff eller undandraga sig borgenärens kraf. Men de nu antydda omständigheterna lära icke annorledes än undantagsvis kunna betraktas såsom orsaker till utvandringen.

Utvandringsväsendet är en ganska sorglig företeelse. Vore det den sämre delen af befolkningen, som på så sätt lemnade landet, kunde ju skadan anses ringa nog; men emedan det för att kunna utvandra erfordras ett penningebelopp åtminstone så stort, att det betäcker kostnaden för öfverfarten, är det sällsynt att bland utvandrare finna personer, som kunna räknas till drag-

gen af folket. Nej, det öfvervägande antalet utgöres af samhällsmedlemmar, som här äro stadda i bergade vilkor, och exempel saknas ej, att välmående jordegare sälja sina fastigheter för att i Amerika söka sin lycka. Kommer nu härtill, att det företrädesvis är yngre och kraftfulla personer som utvandra, torde det uttalade omdömet om den nu omhandlade företeelsen befinnas riktigt.

Derefter är att bemärka förhållandet med *inflytningar från andra länder*. De kunna vidkommande landsbygden icke sägas vara synnerligt betydliga. Det berättas, att till Ljunits fogderi icke under qvinnevannet någon utlänning inflyttat eller der förvärfvat egande- eller besittningsrätt till fastighet. De, som till landsbygden inflyttat, hafva hufvudsakligen varit tyskar och danskar samt varit till yrket landtbrukare. Dessa utlänningar hafva i allmänhet iakttagit ett godt uppförande och de plåga på ett exemplariskt sätt sköta de egendomar, som komma i deras händer. Emot deras behandling af tjenare och arbetare har intet anmärkningsvärdt förekommit, trots det att de fordra mycket arbete af sitt folk och hålla god disciplin. Då skog finnes på egendomarne, vårdas den af utlänningen väl.

De utlänningar, som till städerna inflyttat, hafva jemförelsevis varit flere. Det låter sig ej rätt göra att om dem erhålla några exakta sifferuppgifter, ty åtskilliga, särdeles de som drifva någon betydligare rörelse, söka vanligen oförtöfvadt att vinna svensk medborgarerätt, och andra fara från stad till stad utan bestämd vistelseort. Emellertid har upplysning vunnits, att till staden Lund under femårsperioden inflyttat omkring 150 personer af mosaisk bekännelse och af olika utländsk nationalitet.

Många af de till städerna inflyttade äro personer, mot hvilkas vandel intet är att erinra, och hvilka dessutom ega en någorlunda betryggande förmögenhet; men ännu flera (företrädesvis af mosaisk trosbekännelse) kunna anses som sådane, af hvilkas hitflyttning landet ingalunda kan vänta någon bättnad. Dessa äro i torftiga ekonomiska omständigheter och utmärka sig stundom för allt annat än ordning, redbarhet, laglydnad och fridsamhet. Då de derjemte vanligen hafva riklig afkomma, bör för fattigvårdssamhällena väntas för deras skull en ej obetydlig börda.

Några särskilda administrativa förfoganden hafva i anledning af inflytningarna ej erfordrats.

För de *fastigheter* inom länet, som *innehafvas af utlänningar*, redogöres i nedan intagna tabell Litt. A.

Tab. Litt. A. Uppgift å af utlänningar år 1880 innehafda fastigheter inom Malmöhus län.

Utländingarnes nationalitet.	Egare.			Arrendatorer.			Summa.		
	Antal.	Mantal.	Taxeringsvärde.	Antal.	Mantal.	Taxeringsvärde.	Antal.	Mantal.	Taxeringsvärde.
<i>Å landsbygden.</i>									
Danskar.....	36	39 765	3,714,000	53	71 854	5,009,200	89	111 619	8,723,200
Tyskar	5	5 166	509,600	3	4 516	458,300	8	9 682	967,900
Summa	41	44 931	4,223,600	56	76 370	5,467,500	97	121 301	9,691,100
<i>I städerna.</i>									
Danskar.....	13	—	437,500	1	—	19,200	14	—	456,700
Tyskar	9	—	138,200	—	—	—	9	—	138,200
Holländare	1	—	45,000	—	—	—	1	—	45,000
Summa	23	—	620,700	1	—	19,200	24	—	639,900
Summa summarum	64	44 931	4,844,300	57	76 370	5,486,700	121	121 301	10,331,000

Anm. Af de här ofvan upptagna arrendatorer af dansk nationalitet innehafves dessutom sammanlagt 650 tunn- och 1's kappland jordrymd, för hvilken någon uppgift om äsatt mantal ej kunnat erhållas.

Med afseende på *giftermälens antal* samt *nativitets- och mortalitetsförhållandena* är intet egendomligt att omnämna.

Från *farsoter* kan länet sägas hafva varit förskonadt. Visserligen hafva fall af nervfeber och rödsot förekommit. Men den förra sjukdomen hade ingen allmännare utbredning, och hvad den sednare vidkommer, så voro visserligen uti Malmö och angränsande landsbygd rätt många under år 1880 deraf angripne, men någon anseeligare dödlighet förspordes ej, och sjukligheten afstannade efter ej synnerligt lång tid. Koppsjukdom yppade sig 1880 i Lund men uppträdde ganska lindrigt.

Af de i förra femårsberättelsen omnämnde *sekteriska rörelserna* anses endast baptismen och metodismen hafva vunnit någon utvidgad omfattning. De metodister, som i Malmö anmälde sig år 1874 att bilda egen församling, hafva sådant icke fullföljt, men de så väl som baptisterna i Malmö begagna der förhyrda lokaler för andaktsöfningar. I Lund bildades år 1877 en episkopalmetodistförsamling, hvilkens medlemmar till en början utgjorde 10, men vid 1880 års slut uppgingo till 20. Inom Luggude härad finnas baptister här och hvar, utan att de dock bildat egna församlingar. Episkopal-metodister hafva derjemte uppträdt på Rå och i trakten af Bjuf, på hvilket sistnämnda ställe en metodistförsamling är under bildande.

Mormonismen har uppenbarligen förlorat anhängare. Nio sådana funnos år 1880 i Lund, och i Malmö förekomma de ock, men till föga betydligt antal. Många mormoner hafva utan tvivel under perioden afrest till Amerika, och proselytmakeri för sekten lär sällan medföra resultat. Det synes, som om mormonernas lära ej vore egnad att här vinna anhang, åtminstone att sluta af de omdömen derom, som städse bland befolkningen uttalas. De uti nådiga cirkuläret den 27 januari 1880 uttalade varningar mot anslutning till mormonismen skola säkerligen derför blifva beaktade.

I Malmö finnas en katolsk och en mosaisk församling, hvilken sistnämnda genom nådiga brefvet den 7 januari 1876 erhållit tillstånd att inrätta en synagoga för att der offentligen hålla gudstjenst. Den katolska församlingen omfattar 28 män och 22 kvinnor, deraf 27 män och 17 kvinnor äro boende i Malmö samt 1 man och 5 kvinnor inom andra delar af länet. Den mosaiska församlingen består af 177 medlemmar, deraf 140 äro bosatta i Malmö, 26 inom öfriga delar af länet och 11 utom länet.

Vidkommande lekmannapredikantsverksamheten, så öfvas sådan på många orter, för att ej säga de flesta, och säkerligen har den sedan förra femårsperioden blifvit allmännare. Företrädesvis är det kolportörer, utsända af sällskapen för den inre missionen, hvilka i denna rigtning arbeta. För denna verksamhet finnas *missionshus* på åtskilliga platser; så hafva dylika blifvit inom Luggude härad uppförda i Brunnby, Väsby, Viken, Rå och Fjerrestad, och »Evangelisk-Lutherska missionssällskapet» har år 1877 uti Malmö inköpt egen fastighet, der andaktsöfningar hållas. Uti Skanör med Falsterbo finnas trenne missionshus, hvilket är mycket i betraktande af samhällets litenhet. Förutom kolportörer verka i den inre missionens tjänst jemväl s. k. syföreningar, hvilka på vissa ställen bildats och hvilka genom insamlande af frivilliga gåfvor i handarbeten och dylika alster och genom dessas försäljning lemna penningebidrag för missionens behof.

Om lekmannapredikantsverksamheten ock stundom alstrat en religiös lifaktighet och derigenom haft nytta med sig, så har den nog ofta, särdeles då den öfvats bland folk utan tillräcklig

intellektuel underbyggnad, medfört ett missnöje med statskyrkan och hennes inrättningar, hvilket yttrat sig bland annat uti likgiltighet för och öfvergifvande af den allmänna gudstjensten och uti sträfvan att i stället föranstalta enskilda andaktsöfningar. Det synes dock, som detta missnöje icke i lika grad som förr urartat till bitterhet; åtminstone icke så, att förargelse derigenom kommits åstad.

I afseende på *byggnadssättet* på landet spåras en alltjemt tillväxande sträfvan att tillegna sig de förbättringar, som härutinnan upfunnits så väl hvad angår inredning som byggnadsmateriel: Hus af korsvirke med klinväggar blifva allt mera sällsynta, och uppföras husen nästan allmänt antingen af tegel på grundmur eller i korsvirke, eller ock af råsten och i detta senare fall stundom med brädfodring, hvarjemte s. k. gjutmassa, bestående af kalk och grus, hvilket byggnadsämne utmärker sig för sin soliditet, börjar blifva ganska allmänt begagnad. Till taktäckningsämne användes merändels sågad eller hyflad spån, som till betydlig del hitföres från Småland.

Det var att förutse, att nådiga byggnadsstadgan för rikets städer skulle i väsentlig mån inverka på byggnadssättet i städerna. Den ytligaste iakttagelse gifver ock vid handen, hurusom de flesta af de byggnader, som under femårsperioden, särdeles under de tre sista åren deraf, blifvit uppförda, i anseende till såväl bekvämlighet som yttre prydlighet i betydlig mån stå framom, hvad de föregående åren i detta afseende frambragt; och detta gäller ej endast byggnader, afsedda för den förmögare delen af befolkningen, utan äfven byggnader, afsedda att utgöra bostäder åt arbetarebefolkningen eller den mindre burgne samhällsmedlemmen. Det torde emellertid vara origtigt att uteslutande tillskrifva lagstiftningen dessa förbättringar. Denna faktor har icke förefunnits vidkommande byggnadssättet på landet, och likväl skönjes, såsom förut är antydt, en fortgående förbättring äfven här. Betingelserna för det omnämnda framåtskridandet torde jemväl ligga uti tidsandan och de större anspråk på komfort, som med anledning af densamma göra sig gällande. Uti städer med betydligare folkmängd är derjemte konkurrensen mellan dem, som äro i stånd att åt andra tillhandahålla bostäder, rätt mycket egnad att höja byggnadssättet.

Om befolkningens *lefnadssätt* och *klädedrägt* samt *folknöjen* är, hvad städerna vidkommer, ej något af intresse att förmäla. De mångfaldiga olikheter, hvilka här framtråda i anseende till både social ställning och hemärfd sed — detta senare på grund af de täta in- och utflyttningarna — göra det svårt för betraktaren att fasthålla några allmänna drag härutinnan. På landet är naturligtvis förhållandet ett annat. I allt fall börjar äfven landsbygdens befolkning att småningom förlora de egenheter, som just skilt densamma från stadsbefolkningen. Åtminstone hvad lefnadssätt och klädedrägt beträffar, skiljer sig allmogen från stadsbefolkningen ganska litet, och skilnaden skall sannolikt efter några femårsperioder ej vara märkbar. Detta gäller i all synnerhet den södra delen af länet och äfven annars de områden, som äro de mest bördiga. Det torde väl hända, att befolkningen i vissa delar af länet, särdeles i skogstrakterna, såsom i Frosta härad, längre hålla fast vid forna seder och bruk, och det lär iakttagits, att stadsbons exempel der mindre än annorstädes inom länet vunnit insteg. Yttringar af det förfina lefnadssätt, hvarom erinrats, låta sig i synnerhet märka vid samkväm bland allmogen eller gästabud, vid hvilka tillfällen dessutom den för den skånska

gästfriheten af gammalt så utmärkande rundligheten fortfarande gör sig gällande.

Dansnöjen äro fortfarande på landsbygden allmänna, men som dessa nöjen, då de öfvats mera offentligt, ofta urartat till mer eller mindre ordningsstörande uppträden, hafva åtskilliga kommuner fattat beslut, afseende att stäffa oskick härutinnan. Så hafva under perioden dansnöjen blifvit förbjudna inom tre kommuner, och inom fyra kommuner äro föreskrifter meddelade angående ordningen vid dylika folknöjen.

Förtärandet af starka drycker torde icke hafva aftagit. Här och hvar spörjes fortfarande den demoraliserande verkan, fylleriet utöfvar i synnerhet på den arbetande klassen, och saköreslängderna vid stadsdomstolarne angifva antalet af de för fylleri-förseelser sakfölda såsom ganska betydligt. Deremot synes det vara uppenbart, att lönkrögeriväsendet betydligt aftagit, och det torde numera ganska sällan öfvas. I stället för bränvin hafva öldrycker kommit ganska mycket i bruk.

Hvad annars *befolkningens sedliga ståndpunkt* i allmänhet beträffar, lär det ej kunna förnekas, att den alltjemt förbättrade folkundervisningen och de öfriga tillfällen till bildning och undervisning, som nu mera än förr erbjuda sig, fördelaktigt inverkat. Bland bildningskällor kunna framhållas *sockenbibliotek*, hvilka på allt flera ställen inrättas. I Luggude härad eger hvarje kommun ett dylikt bibliotek. Det förspörjes, att de allmänneligen flitigt användas. Vidare torde *tidningsläsningen*, som fortfarande tilltagit, i sin mån vara egnad att lyfta befolkningen, då den väcker intresset för allmänna angelägenheter och sprider kunskaper, hvilka icke lika lätt på annan väg blifva för vissa klasser tillgängliga.

Liksom i förra femårsberättelsen är jemväl nu att anmärka, att exempel icke saknas på, att såväl folkundervisningen som de öfriga omnämnda bildningsmedlen dels alstra öfvermod och dels verka missriktande genom att ingifva förvända föreställningar hos dem, som sakna de för mottaglighet för en verklig bildning erforderliga förutsättningarna, men dessa verkningar torde få anses som enstaka och icke kunna jäfva det allmänna omdömet, att befolkningen är stadd i en fortskridande andlig förkofran. Denna torde jemväl spåras derutinnan, att gröfre brott äro sällsyntare än förr och att processernas antal minskats. Den framträder ock uti en stigande hyfsning och dermed förenad tilltagande omtanke för snygghet och bekvämlighet.

Intresset för *skarpskytteväsendet* är uppenbarligen icke stort. Under perioden hafva Ystads och Vestra Skånes skarpskytteföreningar blifvit upplösta, hvadan alltså återstå Malmö, Lunds, Nordvestra Skånes, Hörs samt Vestra Sallerups och Borrlunda församlingars skarpskyttekårer. Dessa kårer räkna emellertid ej många medlemmar; och deras fortfarande bestånd beror sannolikt hufvudsakligen på stadgandet om beväringsskyldig skarpskytts befrielse från första årets vapenöfning. Malmö skarpskytteförening, som torde vara den största, hade år 1880 161 medlemmar. Åtskilliga s. k. skyttesällskap eller skyttegillen ega dock fortfarande bestånd, och nya sådana hafva jemväl under perioden bildats, ehuru Konungens Befallningshafvande ej är i tillfälle att uppgifva deras antal. Ståds återkommande täflings-skjutningar, som af dessa sällskap anordnas, bevittna, att intresset för uppnående af *skjutskicklighet* är ganska lifligt. Lands-tinget har hvarje år under femårsperioden beviljat anslag till betäckande af arrende och underhåll af skjutbanor åt de skarpskytteföreningar, som derom gjort framställning, äfvensom åt

Trelleborgs skyttegille; hvarjemte statsanslag utgått till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.

Angående befolkningens *ekonomiska ställning* under femårsperioden, så befines det, att under åren 1876, 1877 och 1878 penningetillgången varit knappare än under de två följande åren, hvilket förhållande äfven antalet konkurser och lagsökningsmål gifver vid handen. Någon egentlig penningebrist torde dock icke någonsin hafva under perioden varit rådande, och för den lån-sökande, som varit i stånd att lemna någorlunda antagliga garantier, lærer icke saknats tillfälle att hos enskilde eller penninge-inrättningar undfå erforderliga försträckningar.

Detta vare nu sagdt om den ekonomiska ställningen i allmänhet, hvilken Konungens Befallningshafvande anser kunna betecknas såsom god. Visst är dock, att icke alla klasser varit lika lottade. För affärsmannen, åtminstone den, som kunnat kallas solid, eller som med redligt uppsåt och med erforderlig erfarenhet drifvit sådan verksamhet, äfvensom för den sjelfegande jordnehafvaren, hafva de förgångna fem åren varit någorlunda fria från penningebekymmer. Mera hafva arrendatorer kämpat med ekonomiskt betryck, i synnerhet de hvilka, saknande tillräckligt driftskapital, iklädt sig hög afgift för de arrenderade egendomarne och till följd deraf varit mera än den sjelfegande jordbrukaren beroende af skördeförhållandena. Af den mängd indragna boställen, hvilka under perioden för statsverkets räkning utarrenderats, hafva icke få fallit i händerna på personer, som sjelfve icke varit synnerligt vederhäftige, men dock kunnat vara antagliga, emedan de ställt tillfredsställande borgen. Den ordning, hvari dessa egendomar till arrende utbjudits, har varit egnad att stundom öfver höfvan uppdrifva arrendeafgiften. Icke heller har arbetarens ställning alltid varit så gynsam. För flitiga och ordentliga arbetare har väl sällan saknats tillfälle till arbetsförtjenst; men de många, som icke kunna räknas till denna kategori, hafva för visso, i synnerhet under vintertiden, icke utan svårighet kunnat förskaffa sig dagligt bröd. Detta gäller i all synnerhet i de större städerna, der stundom omfattande arbetsföretag föra till samhället en mängd löst folk med tvifvelaktig stadga, som lefver för dagen och alltså, när arbetsföretaget blifvit fullbordadt eller eljest afstannar, saknar andra medel till sin utkomst än de, som genom ytterst tillfällig sysselsättning kunna erbjudas. Under vintern 1879—1880, då till följd af isförhållanden sjöfarten under längre tid var afbruten, och då alltså de tillfällen till arbetsförtjenst, som vid hamnar eljest förefinnas, saknades, var den arbetande befolkningen i Malmö i så bekymmersam belägenhet, att icke endast fattigvården betydligt mera än annars betungades, utan äfven den enskilda välgörenheten i icke obetydlig mån måste anlitas.

Konungens Befallningshafvande lemna här nedan en öfversigt öfver antalet hos öfverexekutorer i länet under perioden anhängiggjorda och afdömda *lagsökningsmål* samt till underexekutorer för verkställighet aflemda exekutorial:

Å r.	Anhängiggjorda lagsökningsmål.	Afdömda lagsökningsmål.	Aflemnade exekutorial.
1876.....	2,920	1,818	2,443
1877.....	3,382	1,577	2,691
1878.....	5,423	3,367	3,744
1879.....	3,567	2,139	2,987
1880.....	2,746	1,379	2,430
Tillsammans	18,038	10,280	14,295
Medeltal.....	3,608	2,056	2,859
Medeltal under förra perioden.....	2,513	1,496	1,848

3. Näringar.

A) **Jordbruk och boskapskötsel.** Om ock den period, som förflutit, sedan föregående berättelse afgafs, i allmänhet icke kan sägas hafva varit särdeles gynsam för *åkerbruket*, och om äfven de tidtals mindre goda konjunkturen i viss mån verkat hämmande i åtskilliga riktningar och åkerbruket ej kunnat undgå att erfara en ej ringa känning häraf, — så hafva dock äfven under denna period påfallande framsteg blifvit gjorda inom denna gren af hushållningen. Man kan utan misstag anföra, att det under en för landtbruket mera gynsam tid stegrade priset på jord, antingen denna köptes eller arrenderades, icke har lemnat landtbrukaren något annat val, om han skulle kunna fullgöra de förbindelser, som han sig iklädt, än att på det minst kostbara sätt söka stegra afkastningen både från sin jord och sina kreatur, och sålunda har äfven under de mindre gynsamma åren i allmänhet ett oafbrutet sträfvande fortgått för att föra landthushållningen framåt, äfven om de ansträngningar, som dervid gjorts, mindre rikt återgäldat de kostnader och det arbete, som de kräfft.

Sålunda har, der dräneringen hittills varit försummad, åt denna egnats en väl förtjent uppmärksamhet, och å de större gårdar, der denna förbättring tidigt infördes, har man på åtskilliga af dem funnit fördelaktigt vara att i ej oväsentlig grad förbättra densamma.

Inom sjelfva bearbetningen af åkern hafva ej några väsentliga förändringar blifvit gjorda, men af de redskap, som begagnas, hafva ringvältar, kedjeharfvar och en sorts mångbillade skumplogar blifvit på senare tider spridda, och hafva till Alnarp sistlidne höst anskaffade amerikanska plogar, afsedda att åstadkomma ett större arbetsmått med både folk och dragare, ådragit sig en ej ringa uppmärksamhet. De komma att under nästa år användas å flera egendomar.

Ehuru man borde kunnat befara, att de mindre goda konjunkturen skulle vålla ett minskadt användande af de *konstgjorda gödningsämnen*, så har detta visat sig så långt ifrån hafva varit förhållandet, att de i stället användts mera än tillföre. Sålunda har, oafsedt den betydliga import af utländsk vara, som årligen egt rum, afsättningen af artificiella gödningsämnen från fabriken vid Helsingborg uppgått till mera än dubbla beloppet af hvad fabriken afyttrat för jemförelsevis få år tillbaka, och dessutom hafva i Malmö nya agenter uppstått, en för en annan inhemsk och en för en större utländsk fabrik för ifrågasvarande gödningsämnen.

Rörande de olika *grödor*, som inom länet odlas, är endast att anföra, det ej obetydliga förluster vid deras odling under de senare åren uppstått, så väl till följd af rostsvampens härjningar som äfven och i högre grad genom här odlade *utländska hvetsorters* oförmåga att emotstå en ogynsam vinterväderlek. Sålunda hade en skotsk, mycket gifvande hvetsort, benämnd efter axens form för Squareheadhvete, blifvit mera allmänt spridd i länet, men utgick till allra största delen under de tvenne senast förflutna vintrarne, dervid en ej ringa förlust uppstod och tillgången på ströhalm betydligt minskades.

Sockerbetsodlingen har nu stegrats så mycket i orten omkring Arlöf, att dervarande fabrik för tillverkning af betsocker fått vidtaga en betydlig förändring för att höja dess afverkningsför-

måga. Detta oakadt är fabriken numera icke i stånd till att afverka betydligt mera sockerbeter, än hvad som redan odlas.

Att *odlingen af korn* fortfarande är i stigande, såsom ett under Skånes förhållanden mera lönande säde, torde böra anföras, likasom att den förut i betydlig minskning stadda *rågodlingen*, dels genom de kalamiteter som drabbat hveteodlingen och dels genom de senaste årens höga pris på sistnämnda sädeslag, under perioden ej obetydligt utvidgats.

Till en af de fördelar, som sockerbetsodlingen medför, bör otvivelaktigt räknas, att landtbrukaren blifver mera förtrogen med *rotfruktsodlingen* i allmänhet, och dertill har det visat sig, att sistnämnda odling ej obetydligt stigit, samt att man numera mången gång finner det lika lönande att odla foderbetan som sockerbetan.

Om någon viss riktning inom landthushållningen kan sägas företrädesvis hafva framträtt under de sistförflutna fem åren, så är det sträfvandet att allt mer och mer höja koladugårdsskötseln. *Mejeriet* har i förhållande till sädesmagasinet fått en betydligt annorlunda ställning än tillföre, och landtmännen äro visserligen numera i allmänhet lika intresserade för smörprisens ställning som för sädesprisen. Bolagsmejerierna fortsätta med god framgång sin gagnande verksamhet, och en betydlig smörexport bedrifves med ångare, som gå direkte till England från skånska hamnar. Att yrkesskickligheten inom mejerihandteringen är i stigande, är en sanning; dock återstår ännu åtskilligt att önska inom densamma för att i allmänhet uppbringa den till samma ståndpunkt, som hon intager inom vårt närmaste grannrike.

Till *boskapskötselns* förbättrande har en betydlig import af dräktiga qvigor samt af tjurar från Ostfriesland egt rum, och har denna import äfven varit föremål för hushållningssällskapets verksamhet. Åt djurens ändamålsenliga och kraftiga utfodring egnas en berömvärd uppmärksamhet, och den prisbelöning af väl skötta mindre ladugårdar, som af hushållningssällskapet utdelats, har haft den stora fördelen, att uppmärksamheten fästats på de efterföljansvärda exempel, som åtskilliga smärre jordbrukare visat.

Åt gödning af kreatur egnas jemförelsevis mindre uppmärksamhet, men det i Danmark utfärdade importförbudet mot svensk boskap har kommit jordbrukarne att inse vigten af att kunna afyttra sina djur ej i magert skick utan i det tillstånd, att de på verdensmarknaden kunna vara begärlig vara. Utom de i förra berättelsen anförda gödboskapsutställningarna i Malmö hafva äfven dylika numera blifvit ordnade i Landskrona och i sin mån befrämjat denna gren af ladugårdsskötseln.

Hästafveln har inom länet af ålder varit med förkärlek omfattad, och då flera kavalleriregementen äro i denna del af landet förlagda, så har efterfrågan af hästar, äfven till krigsbruk, varit stor och remontuppfoeningen bedrifvits i större skala, så att försäljningen af hästar för kavalleriets behof äfven skett till aflägsnare, utom länet belägna orter. Men äfven åt arbetshästrasen hafva allvarliga bemödanden egnats för att minska behovet af de från Danmark eljest anskaffade åkerbrukshästarne. Inom intet annat län torde så rika anslag till premiering af hästar utgå som inom detta, der 7,000 kronor af länets hushållningssällskap årligen utbetalas. Under det att hästar af fullblod för

vissa ändamål föredragas, hafva för andra ändamål Clydesdales och Anglo-Normander och nu senast äfven Ardennerhästar användts till korsning af landhästen.

Färskötseln måste under nu rådande förhållanden intaga en jmförelsevis underordnad ståndpunkt, visserligen ej hvad denna i och för sig beträffar, utan hvad dess ekonomiska betydelse vidkommer.

Svinafveln håller jemna steg med mejerihandteringen och utvidgas derför småningom. Den en gång rådande fruktan för att importen af amerikanskt fläsk skulle förqväfva denna del af husdjurskötseln har icke besannats, ty erfarenheten har lärt, att priset på fläsk, om ock varierande, dock ingalunda är oskäligt lågt. Djur af ädla raser underlätta möjligheten att producera ifrågavarande födoämne billigt, och derför egnas i högre grad uppmärksamhet åt att erhålla bästa möjliga svinraser.

Fjäderfäskötseln, om äfven ej försummad, kan icke sägas hafva kommit i samma åtnjutande af landbrukarnes omtänka som de öfriga grenarne af husdjurskötseln.

Att *trädgårdsskötseln* i denna del af landet skall intaga en jmförelsevis hög ståndpunkt, gynnad af ett godt klimat och en rik jordmån, så snart som åt densamma egnas en tidsenlig omvårdnad, ligger i sakens natur, och har åt denna gren af kulturen under den period, som denna berättelse afser, en fruktbärande uppmärksamhet blifvit lemnad. Länets skolträdgårdar blifva efter hand systematiskt ordnade, och hafva till dem, genom hushållningssällskapets försorg, större delen af behöfliga buskar och träd blifvit lemnade gratis, hvarjemte samma sällskap tillsett, att ordnandet af dessa trädgårdar ledts af personer med nödig sakkunskap och skett på ett tillfredsställande sätt. Ärligen förekommande trädgårdsutställningar och utdelning af premier hafva i sin mån bidragit till att höja intresset för trädgårdsodlingen.

Alnarps landbruksinstitut fortsätter i oförändrad skala den undervisning, som är dess mål. Elevernans antal uppgår i medeltal till 45 stycken, af hvilka 4 erhålla fri undervisning, och lärlingarnes antal utgöres af 24 fri- och 24 betalande dylika. I hofbeslag meddelas undervisning uti trenne kurser. Den första erhåller sina lärjungar, omkring 14 stycken, från kavalleriregementen; den andras lärjungar sändas från mellersta Sveriges hushållningssällskap, vanligen till ett antal af 26 stycken; och i den tredje kursen — den som de öfriga beräknad för en tid af 3 månader — erhålla 17 smeder från länet och 8 från Kristianstads län undervisning på de respektive hushållningssällskapens bekostnad.

Vid Alnarps trädgårdsmästareskola erhålla 14 och i mejeriskolan 6 elever ärligen undervisning, så att, då härtill komma 2 ryktarelärningar, uppgå samtliga lärlingarne till omkring 170 stycken.

Vid institutet har en större logebyggnad af 178 alnars längd och 24 alnars bredd, försedd med försänkta golf, blifvit uppförd, och i kohuset genom en tillbyggnad ytterligare plats för 90 nötkreatur beredts. Inom detsamma har af styrelsen under förlidet år ett stamholländeri af 20 kor och 1 tjur af Ostfriesisk ras blifvit uppställt. Såväl schäferiet som svinhuset hafva försedts med yppersta handjur från England.

Institutets trädgårdar, numera omfattande en areal af 20 tunnland, fortfara att afyttra växter och frön i stor skala, så att försäljningsbeloppen under de senare åren uppgått till 18,000 kronor. En vigtig tillökning hafva dessa trädgårdar vunnit genom

en nyligen anlagd stor botanisk trädgård, afsedd i första rummet som undervisningsmateriel och i det andra att tillika pryda såsom lustpark.

Länets landbruksskola har blifvit flyttad från Orup till Öregården samt fortgår efter det för henne gällande reglemente och åtnjuter ortens förtroende. För att underlätta undervisningen vid densamma har hushållningssällskapet förlidet år anslagit 1,500 kronor till anskaffande af undervisningsmateriel.

Den *privata landbruksskolan i Trelleborg* fortsätter äfven sin verksamhet och är besökt af lärjungar från landets olika delar.

Till landbrukets tjänst arbetar en sedan tvenne år tillbaka öppnad *frökontrollanstalt*, som tillvunnit sig ett lika allmänt som väl förtjent förtroende.

B) Skogshushållning. Det är känt, att Skåne och i synnerhet detta län är fattigt på skog. Enligt Kungl. Skogsstyrelsens berättelse om skogsväsendet för år 1879 utgjorde arealen af den med skog beväxta marken 1,422,000 kvadratref 41 kvadratstänger, hvilket må anses ringa, då, enligt hvad förut är nämnt, länets hela areal i fast land och öar utgör 40,9894 kvadratmil. Det är alltså själfklart, att skogshushållningen skall bland näringarna intaga en högst underordnad plats och att mycket ej kan finnas att om densamma förmåla.

Af ofvan nämnda skogbeväxta område falla på statens och allmänna inrättningars egendomar 18,699 kvadratref 41 qvst. och på enskildas fastigheter 1,403,301 kvadratref.

Skogen på statens och allmänna inrättningar tillhörande egendomar vårdas naturligtvis väl och bör der kunna ej obetydligt förkofras, ty innehafvarne af dylika egendomar äro ju kontraktsenligt bundna af stränga bestämmelser rörande skogens vård, och erforderlig kontroll öfvas häröfver. Då utsyningar på dessa skogar beviljas, plägar ovilkorlig återplanteringskyldighet stadgas. Dessa förhållanden betinga uppenbarligen en förbättring och tillökning uti dessa skogar, som äfven är skönjbar.

Hvad åter angår *enskildas skogar*, så minskas dessa utan tvifvel ärligen. Visserligen är det sant, att egare af större possessioner, hvarå skog finnes, i allmänhet sköta denna på ett rationellt och tillfredsställande sätt, hvarjemte plantering på flera ställen egt rum. Sålunda sker ärligen i vestra delen af Färs härads plantering af barrträdsplanter på många tunnland, så att ansenliga områden der bära tillväxande småskog. Men jmförelsevis betydlig skog eges af mindre jordegare, de der icke finna med sin fördel förenligt, och hvilkas ställning icke heller alltid medgifver dem att afbida den tid, då skogen, efter förståndig skötsel och sparsam afverkning, skulle bereda dess egare vida större afkomst. Betydlig skog fälles alltså ofta på ett sätt, som för skogarnes vidmagthållande är menligt, och icke sällan är skogsmarken användbar till odlingslägenheter, så att man kan antaga, att den för framtiden ej kommer att till skogsodling brukas. Såsom en motsats till den medfart, hvarför sålunda skogen på landsbygden stundom är utsatt, kan nämnas, att man i städerna allt mera synes lägga sig vinn om att genom planteringar å öppna platser derstädes och i städernas omnejd befordra sundhet och prydnad. Så ega Malmö, Lund och Ystad ganska ansenliga planteringar, som omsorgsfullt vårdas; Landskrona besitter skogsmark med en areal af 45 tunnland, och sistnämnda stads planteringar hafva under år 1880 ökat med en större anläggning vid norra utfartsvägen på en af Kungl. Maj:t

och kronan arrenderad mark. En parkanläggning i närheten af jernvägsstationen i Helsingborg har öppnats för allmänheten, hvarjemte en annan sådan anläggning, grundad af bolaget »Öresundsparken», har kommit till stånd. I Malmö är en omfattande skogsplantering påtänkt.

De i förra berättelsen omnämnda *flygsandsplanteringarna* vid Ystad samt Skanör och Falsterbo äfvensom inom Saxtorps socken af Harjagers härad hafva fortfarande vidmagthållits. Planteringarna vid Skanör och Falsterbo, de s. k. Gråbackarne, hafva ett lofvande utseende, och genom dessa samt genom planteringen omkring Falsterbo kyrka, hvilken plantering derjemte är be vuxen med gräs och sandhafre, har ändamålet att hämma flygsanden vid dessa städer i väsentlig mån vunnits.

Nya flygsandsplanteringar hafva tillkommit, en inom Råhus samt en inom Väsby och Brunnby socknar, allt i Luggude härad. De donationsmedel ur Krookska fonden, som, enligt hvad i förra berättelsen är anmärkt, ståtts till landstingets förfogande i och för skogsodling, hafva delvis använts för dylik odling å för sådant ändamål inköpta hemmanet N:o 5113 mantal Vittseröd i Hallaröds socken.

Det alltjemt ökade priset på ved har föranledt ett tilltagande bruk af *torf och stenkol*. På förutnämnda slag är fortfarande riklig tillgång, och torfmossarne vårdas väl. Uti Skanör och Falsterbo användes fortfarande till bränsle s. k. grästorf, hvilken utgöres af sjelfva gräsmattan på gräsbevuxen mark, ehuru bruket deraf något minskats, sedan tillgången på god sådan blifvit sällsynt. Deremot lär det fordom så väl i dessa städer som å åtskilliga andra orter gängse bruket att till bränsle använda »kas» eller *torkad nötkreatursspillning* nästan alldeles hafva upphört. Denna plägade för sådant ändamål i synnerhet uppsamlas på gemensamma betesmarker, men sedan man insett, att detta sätt att undanhålla jorden dess gödning särdeles menligt inverkar på växtligheten, har på åtskilliga ställen fattats beslut om förbudandet af dylik uppsamling.

Några *skogseldar* hafva under perioden icke förekommit.

Jägerstaten består af en jägmästare och en kronojägare. Aflöningen för den förra är enligt lönestaten 1,700 kronor årligen och för den sistnämnde 500 kronor, ålderstillägg icke inberäknadt.

C) Jagt och djurfångst. Om antalet inom länet dödade *rofdjur* har Kungl. Skogsstyrelsen i sin årsberättelse lemnat redogörelse.

Angående *jagten* tillstånd torde det allmänna omdöme kunna uttalas, att jagtlagarne med noggrannhet efterföljas; och att i synnerhet på de större egendomarne den bedrifves med eftertanke och så, att tillgången på vildt må kunna bibehållas. Jagtarrenden förekomma allmänt och det intresse innehafvarne af sådana hafva, så väl att vid jagtens utöfvande tillgodose vildstammens förökning som att befordra till beifrande krypskytte och öfverträdelser af jagtlagarne, har fördelaktigt inverkat på jagten. Till densammas främjande söker och den i länet bildade Skånska jagtöreningen att bidraga.

Angående *fisket* är att bemärka, hurusom detsamma uti insjöarne icke är af den betydelse, att det egentligen kan räknas såsom ett näringsfång. Visserligen bedrifves fiske i Ringsjön och åtskilliga andra insjöar, men till betydlig del eges fiskerätten af herregårdar, hvilkas innehafvare just icke utan till husbehof be-

gagna densamma, och om än stundom andra personer idka fiske i insjöarne, är detta merändels endast tillfälligtvis och sällan till det omfång, att fisket kan sägas bereda idkaren någon särdeles vinning.

Hafs fisket åter intager fortfarande ett ganska framstående rum. De uti förra femårsberättelsen förekommande sifferuppgifterna angående den vid hafs- och kustfisket sysselsatta befolkningen, värdet af de båtar och fiskeredskap, som dervid begagnades, samt angående den inkomst, som fisket lemnat, måste fortfarande åberopas. Denna näringsgren torde icke hafva undergått någon synnerlig förändring. Emellertid är Konungens Befallningshafvande i tillfälle att angående fisket vid kusten af Luggude härad, hvilket är det betydligaste i länet, meddela, att inkomsten af allt slags fiske å Rå uppskattades för år 1880 till 175,000 kronor, och att inkomsten af sillfisket vid öfriga fisklägen inom häradet ansågs hafva för samma år uppgått till 86,285 kronor.

De i förra berättelsen omnämnda af länets Kungl. hushållningssällskap tillsatta *fiskeritillsyningsmännen*, hvilka subordinerade under fiskerintendenten, utöfva fortfarande en gagnande verksamhet.

I anledning af anförda klagomål deröfver att *notfisket i Skelderviken* under en längre tid idkats och fortfarande bedrefves på ett till följd af notarnas beskaffenhet för fiskynglets tillväxt och bevarande skadligt sätt, hafva länsstyrelserna uti Kristianstads och Malmöhus län i gemensamt utslag den 26 november 1878 beslutat, att allt fiskande i Skelderviken med not af hvad slag som helst skall vara förbjudet under en tid af sex år, räknade från det utslaget blifvit från predikstolarne i vederbörande socknekyrkor allmäneligen kungjordt, och derjemte stadgat ett vite af 50 kronor, hvartill jemte förlust af redskap och fångst en hvar gör sig förfallen, som emot dessa föreskrifter bryter. Denna åtgärd, vidtagen i ändamål att skydda fiskerinäringen, har redan visat sig välgörande, och torde verkningarna af det meddelade förbudet mot notfiske än vidare komma att framträda, sedan det fredade fiskynglet hunnit tillväxa.

För några år sedan bildades inom länet en *förening till försäkring af fiskebåtar och redskap*, hvilken började sin verksamhet år 1877. Af de försäkrade föremålens värde skulle erläggas i premieafgift 2 procent. I början omfattades denna förening visserligen med något intresse, i det en del fiskeriidkare deruti anmälde till försäkring sina redskap, men intresset afsvalnade så småningom, och för närvarande är denna förening icke i verksamhet. Så länge densamma existerade, understöddes den af kungl. hushållningssällskapet med ett årligt anslag af 1,500 kronor.

Den år 1868 anlagda *fiskodlingsanstalten* vid Lilla Köpinge är fortfarande i verksamhet. Derifrån utsläppas årligen 50,000 laxyngel och 100,000 fetsiksyngel. Till bidrag till anstalten har länets hushållningssällskap anslagit för åren 1874—1879 årligen 333 kronor 33 öre och för hvarterdera af åren 1880 och 1881 400 kronor, hvilket bidrag skall utgå till och med år 1883.

Den i förra berättelsen påpekade bristen på goda *fiskehamnar* har i betydlig mån blifvit afhulpen. Så hafva sådana blifvit anlagda vid Kyrkobacken på ön Hven, vid Barsebäcks, Lerbergets och Abekås fisklägen och dessutom har hamnen vid Rå väsentligt förbättrats. Hamnbyggnad vid Mölle fiskläge samt vid Ålabodarne är under anläggning. Om dessa arbeten skall ytter-

ligare nämnas i sammanhang med redogörelsen för sjökommunikationerna.

Genom nådiga brevet den 15 maj 1880 blef tillfälle lemnadt åt en del fiskare att besöka den *internationela fiskeriutställningen i Berlin*. Staten bekostade fiskarens resa från hemorten till tysk hamn och åter, hushållningssällskapet såväl sjelfva vistelsen vid utställningen som resan på tysk botten.

Ehuru således från det allmännas sida gjorts och göres åtskilligt för fiskerinäringens höjande, synas dessa uppoffringar dock icke ännu hafva i allmänhet burit de frukter, som kunnat väntas. Iakttagelser gifva vid handen, att den *fiskeriidkande befolkningen* med få undantag är obemedlad samt att den, i saknad af förmåga att kunna på ett tillfredsställande sätt tillgodogöra sig frukterna af fiskerihandteringen, icke kunnat bringa denna upp till den betydelse, densamma på grund af sakens natur borde ega. Obenägheten hos den fiskeriidkande befolkningen att frångå gamla vanor och bruk så väl med hänsyn till fiskredskap som fiskets bedrivande i öfrigt bidrager ock i ej ringa mån till denna handterings qvarhållande på samma ståndpunkt, som den af ålder intagit.

Med *danska fiskare* uppkomma understundom *tvister* angående gränslinien, inom hvilken de svenska och danska fiskarena anse sig berättigade till fiskevattnets begagnande, och danska regeringen har vidtagit kraftåtgärder i ändamål att »beskydda de danska fiskeriernas intressen och öfvervaka efterlefnaden af de bestående lagarne på danskt sjöterritorium»; ity att år 1880 en kanonbåt blifvit utsänd såsom stationsfartyg i farvattnen omkring Bornholm, öarna söder om Seland, Möen, längs efter Seland's ost- och nordkust, Anholt, Lässö samt Jutländska kusten från Skagen till Grenaa.

D) Bergs- och brukshandtering samt fabriker, manufaktur och handtverk. Fortfarande äro *stenkolsgrufvorna* de viktigaste och de, som egentligen inom länet ega någon betydelse bland de till bergshandteringen hörande verken.

Höganäs stenkolsverk med dertill hörande stenkärlsfabrik och tegelbruk sysselesatte år 1880 647 arbetare.

Vid Kropps aktiebolag, hvilket idkar grufvdrift vid Bjuf, sysselesattes samma år 321 personer, af hvilka 168 voro mantals-skrifna å bolagets egendom N:o 7 Bjuf.

Arbetarnes antal samma år vid Billesholms grufva, hvilken eges af Vallåkra stenkolsaktiebolag, var omkring 300, af hvilka 210 med sina familjer voro på stället mantalsskrifna.

Vid Skromberga grufva skall under år 1880 arbetarnes antal hafva varit högst 70 personer och vid Boserups stenkolsgrufva 30.

Kolgrufvan vid Pålshö har under perioden föga eller intet bearbetats och detsamma gäller om Stabbarps kolgrufva nära Eslöf.

Arbetslönerna för de vid grufvorna anställda arbetarne hafva varit: vid Höganäs från 1 krona 20 öre till 2 kronor. Den lägsta aflöningen har dock endast bestått s. k. draggossar eller sådana, som icke kunna hänföras till fullgoda arbetare. Vid Bjuf: minst 1 krona och högst 2 kronor 25 öre. Vid Billesholm: från 1 krona 25 öre till 3 kronor 50 öre. Vid Skromberga: 1 krona 50 öre i medeltal. Dessutom hafva arbetarne fria bostäder, fri läkarevård samt vid Billesholm och Bjuf några bland dem ett mindre trädgårdsland.

I mars månad år 1880 egde vid Bjuf en arbetsinställelse rum bland grufarbetarne. Den föranleddes af en förman, som

afskedades. Arbetarnes hållning derunder var lugn, och inga oordningar förekommo. Efter 2:ne dagar återtogs arbetet utan ändring i lönevilkoren. Vid alla stenkolsverken uppgifves för öfrigt rörande arbetarne, att deras lefnadssätt, hållning och uppförande i allmänhet varit ordentligt och aktningvärdt, hvadan oordningar bland dem icke förekommit.

De ofvan omnämnda stenkolsverken äro de enda, som under perioden varit i verksamhet. De torde fortfarande vara af synnerligt gagn icke minst genom det tillfälle till arbetsförtjenst, som genom dem erbjudes ett ansevärt antal personer, hvilka derjemte, utom den egentliga arbetslönen, ofta åtnjuto den annars ej vanliga förmånen, att arbetsgifvaren äfven i andra afseenden plägar tillgodose deras behof genom beredande af lämpliga tillfällen till undervisning, läkarevård och mera dylikt.

Hvad annars beträffar bergs- och brukshandteringen eller dermed jemförliga företag, anmärkes, att *qvarnstensbrotten* vid Vittseröd i Onsjö härad och Hör i Frosta härad samt i Helsingborgs och Allerums socknar fortfarande bearbetas, ehuru icke numera i någon större omfattning, samt att stenbrottet i Jonstorps socken under perioden varit nedlagdt. För öfrigt finnas inom länet åtskilliga *kalkstensbrott* och *tegelbrännerier*, hvilkas verksamhet torde hafva betydligt ökat till följd af de vidsträcktare tillfällen för afyttring af deras alster, som på senare tider erbjudit sig. Dessa tillfällen till rikligare afsättning af hit hörande produkter hafva sin grund dels i det förbättrade byggnads-sätt, som, enligt hvad redan förut är anmärkt, inträdt, dels uti betydlig afsättning på Köpenhamn och dels deri, att täckdikning vid åkerbruksskötseln blifvit så allmän, att en ansevärd mängd för sådan dikning erforderliga tegelrör vinna afsättning. Tegelbruk lära finnas, hvilka större delen af året hafva full sysselesättning medelst tillverkning af dräneringsrör.

Angående *fabriker, manufaktur och handtverk* tillåter sig Konungens Befallningshafvande åberopa nedan intagna ur Kungl. Kommersekollegii embetsberättelse för år 1879 hemtade tabeller Litt. B, C och D.

Af dessa tabelluppgifter framgår, att dessa industrigrenar väl icke varit stadda i någon synnerlig tillväxt, men icke heller gått tillbaka. Det är att bemärka, att porslinsfabriken i Malmö äfvensom tändsticksfabriken Phoenix derstädes under perioden blifvit nedlagda, den förra år 1876 och den sednare år 1879, sedan de aktiebolag, som egt dem, kommit i konkurstillstånd. Likaledes hafva under perioden glasbruket i Helsingborg och cigarrfabriken i Skanör upphört med sin verksamhet. Deremot har superfosfat- och svafvelsyrefabriken i Helsingborg blifvit fullbordad och utvecklar en betydlig verksamhet. Annars hafva icke några anmärkningsvärda industriella anläggningar under perioden tillkommit.

Malmö sockerfabrik vid Arlöf har under perioden fortsatt sin verksamhet; och som denna fabrik nu mera är den enda i Sverige, der socker af hvitbetor beredes, torde en närmare redogörelse för fabriken vara på sin plats.

Åf revisionsberättelsen för ett räkenskapsår, som räknades från den 31 augusti 1879 till den 31 augusti 1880, inhemtas, att så väl sockertillverkning af hvitbetor som raffinering af kolonialsocker och landtbruksskötsel varit föremål för verksamhet af det aktiebolag, som eger fabriken. Under året hafva förarbetats 261,438 centner hvitbetor och 23,825 centner kolonialsocker. Nettovinsten på fabriksrörelsen har utgjort 75,203 kronor

Tab. Litt. B. Sammandrag af de inom städer, köpingar och på landet anmälda fabriker samt tillverkningsvärde m. m. vid dem nedannämnda år.

	1875.								1879.																
	Antal fabriker		Antal verk, der drifkraften består af				Antal begagnade maskiner och redskap.	Tillverkningsvärde. Kronor.	Antal fabriker		Antal verk, der drifkraften består af				Antal begagnade maskiner och redskap.	Tillverkningsvärde. Kronor.									
	i gång.	ej i gång.	kreatur.	vatten.	ånga eller varm luft.	beräknade hästkrafter.			i gång.	ej i gång.	kreatur.	vatten.	ånga eller varm luft.	beräknade hästkrafter.											
<i>I städer.</i>													<i>I städer.</i>												
Helsingborg	17	—	3	1	3	47	52	553,300	Helsingborg	21	—	14	1	5	58	41	1,368,950								
Landskrona	14	—	28	—	7	182	16,124	2,997,793	Landskrona	16	—	20	—	9	164	28,129	4,824,289								
Lund	27	—	5	—	6	58	465	560,493	Lund	28	—	18	—	10	121	427	834,872								
Malmö	76	2	1	—	36	523	14,627	8,316,344	Malmö	41	—	2	—	31	455	14,159	6,137,422								
Skånör	1	—	—	—	—	—	—	21,144	Skånör	—	—	—	—	—	—	—	—								
Trelleborg	10	—	1	—	2	10	118	118,583	Trelleborg	10	—	—	—	2	9	119	120,900								
Ystad	29	2	2	—	5	33	99	936,640	Ystad	25	1	—	—	9	96	97	562,196								
Summa	174	4	40	1	59	853	31,485	13,504,297	Summa	141	1	54	1	60	903	42,972	13,845,629								
<i>I köping.</i>													<i>I köping.</i>												
Eslöf	—	—	—	—	—	—	—	—	Eslöf	2	—	—	—	2	9	30	25,940								
På landet	58	—	17	9	19	236	641	1,991,905	På landet	58	—	15	5	28	245	458	1,854,396								
Tillsammans	232	4	57	10	78	1,089	32,126	15,496,202	Tillsammans	201	1	69	6	96	1,157	43,460	15,728,065								

Tab. Litt. C. Sammandrag af uppgifter rörande antalet idkare af handverk och vissa dermed jemförliga näringar samt deras arbetare i städer, köpingar och på landet nedannämnda år.

	1875.				1879.			
	Handverkare.		Arbetare.		Handverkare.		Arbetare.	
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.
<i>I städer.</i>								
Helsingborg	102	4	261	27	169	6	321	24
Landskrona	213	2	170	16	241	10	159	35
Lund	259	8	597	17	309	19	654	64
Malmö	469	14	495	10	491	11	359	—
Skånör	6	—	6	1	8	—	8	—
Trelleborg	62	2	135	7	66	7	160	5
Ystad	103	7	247	—	94	7	274	—
Summa	1,214	37	1,911	78	1,378	60	1,935	128
<i>I köping.</i>								
Eslöf	—	—	—	—	28	—	57	4
På landet	1,301	7	1,766	29	1,183	5	1,709	25
Tillsammans	2,515	44	3,677	107	2,589	65	3,701	157

Tab. Litt. D. Sammandrag af den bevilling, hvartill fabrikanter samt idkare af handverk och vissa andra dermed jemförlige näringar inom städer och köpingar äfvensom på landet blifvit taxerade under nedannämnda år.

	1875.						1879.					
	Fabrikanter.		Handverkare.		Summa.		Fabrikanter.		Handverkare.		Summa.	
<i>I städer.</i>												
Helsingborg	653	—	1,204	—	1,857	—	891	50	1,632	90	2,524	40
Landskrona	2,652	59	1,654	—	4,306	59	2,653	75	2,395	—	5,048	75
Lund	1,237	—	1,884	—	3,121	—	1,510	—	2,685	—	4,195	—
Malmö	9,523	80	6,276	30	15,800	10	6,583	93	7,747	76	14,331	69
Skånör	16	98	9	50	26	43	—	—	12	—	12	—
Trelleborg	186	—	433	—	619	—	173	—	435	—	608	—
Ystad	991	08	874	—	1,865	08	985	28	1,028	50	2,013	78
Summa	15,260	40	12,334	80	27,595	20	12,797	46	15,936	16	28,733	62
<i>I köping.</i>												
Eslöf	—	—	—	—	—	—	81	—	433	—	517	—
På landet	2,677	69	1,341	85	4,019	54	2,224	34	1,338	38	3,562	72
Tillsammans	17,938	09	13,676	65	31,614	74	15,105	80	17,707	54	32,813	34

34 öre, hvilken, sedan afsättningar egt rum, lemnat en utdelning af 9 procent å aktiekapitalet. Fabriksfastigheten är upptagen till ett värde af 729,942 kronor 56 öre.

Under tiden från november 1879 till samma månad 1880 har till landtränteriet levererats hvitbetssockertillverkningskatt till belopp af 61,853 kronor 75 öre.

Angående *sockerbetsodlingens vigt för landtbruket* yttrar professorn H. Nathorst uti en år 1879 utgifven skrift:

»Sammanfattar jag de fördelar, som sockerbetsodlingen, rätt bedrifven, medför, så äro de följande:

1:o. Utan något kapitalförskott kan ytterligare ett helt skifte af växtföljden rikligen gödslas med konstgjorda gödningsämnen, så att åkerns bördighet stegras.

2:o. Medförer sockerbetsodlingen en djupare kultur af fälten, jemte de fördelar, som derigenom vinnas.

3:o. Genom den större odlingen af rotfrukter hållas fälten renare från ogräs än tillföre.

4. En jemnare inkomst erhålles, dels derföre att priset på sockerbetor ej är underkastadt några omvexlingar, och dels derföre att jemnare inkomster alltid uppstå, då flera olika slag af växter odlas, än om blott säd odlas till försäljning.

5:o. En jemnare inkomst är en högre inkomst, och derföre äro egendomsprisen och arrendeafgifterna alltid högre i de orter der sockerbetsodling idkas, än der under i öfrigt samma förhållanden dylik ej bedrifves.

6:o. En bättre och långvarigare arbetsförtjenst kommer så väl den manlige arbetaren som äfven qvinnor och barn genom sockerbetsodlingen till godo.

7:o. Sockertillverkningen af betor gifver en god arbetsförtjenst åt en orts arbetsbefolkning under den tid åkerbruket hvilar, och lemna flertalet arbetare tillbaka till åkerbruket, då våren kommer. (Arlöf sysselsätter under pågående kampagn 350 arbetare; under sommarmånaderna 150 dylika, samt utbetalar 92,000 kronor i arbetslöner).

8:o. Affallet från hvitbetssockertillverkningen är ett godt foder, som, ej minst för de smärre jordbrukarne, ökat tillgången på ett saftigt vinterfoder, och som derföre mycket värderas.

9:o. Boskapsskötseln höjes alltid i de orter, der sockerbetsindustrien är rådande, på samma gång som sädesskördarna

stegras, så att hela landthushållningens förmåga att höja produktionen af animaliska och vegetabiliska födoämnen, vare sig till inhemsk förbrukning eller till export, derigenom betydligt stegras.

Att dessa mina erfarenheter äfven delas af de jordbrukare, som, i denna del af landet, med skicklighet idkat betodling, det synes af de intyg, som nedan bifogas.

Då slutligen användandet af denna uppsats är för mig bekant, så kan jag — utan att på något sätt anse mig böra vidröra sockerbetsbeskattningsfrågan, öfverlemnande henne till dem, som erhållit det ansvarsfulla förtroendet att henne bereda och afgöra — ej underlåta att, stödd såväl på andra länders erfarenhet i största skala som äfven på den som vunnits i Skåne och företrädesvis på Alnarp, uttala min innerliga öfvertygelse vara:

att, helst der kapitaltillgången ej är stor, är sockerbetsodlingen en mäktig häfstång till åkerbrukets höjande, och att det derföre vore beklagligt om landets för närvarande enda hvitbetssockerbruk skulle komma att upphöra; — ty så länge det finnes, så finnes äfven möjligheten för att sockerbetsodlingen inom vårt land skall spridas och blifva af större betydelse, men skulle detsamma upphöra, så är all sannolikhet för handen, att man för en lång tid förlorat denna mäktiga häfstång till svenska åkerbrukets höjande.»

De *arbetares ekonomiska ställning*, hvilka hafva sysselsättning vid de industriella anläggningarna och handtverkerierna, har icke företett något anmärkningsvärdt. Den kan i allmänhet sägas vara berglig. Man iakttagert ofta en sträfvan hos arbetsgifvarne att genom hvarjehanda åtgärder, såsom medelst inrättande af sjuk- och begravningskassor, bibliotek, föreningar för anskaffande af lifsmedel och dylika inrättningar verka för arbetarnes förkofran såväl i ekonomiskt som i andligt afseende; hvarförutom icke sällan arbetsgifvaren synes söka att genom sin personliga hållning hos arbetarne väcka ökad ambition och den förädling, som har sin nödvändiga förutsättning i sann hederskänsla.

Angående *husslöjden* hänvisas till hvad i ämnet blifvit yttradt i föregående femårsberättelsen.

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) *Landtkommunikationer*. Uti tabell N:o 2 lemnas uppgifter angående de *allmänna vägarne*, gästgifverier, skjutsstationer och skjutsningen i länet.

Angående beloppet af de *entreprenadbidrag*, som, enligt hvad tabellen angifver, utgå vid 32 gästgifverier och skjutsstationer, anmärkes, att detta entreprenadbidrag utgör vid Klövrups gästgifveri 900 kronor, vid Hvellinge 1,200 kr., vid Dalby 210 kr., Everlöfs 250 kr., Lomma 750 kr., Veberöds skjutsstation 250 kr., Hurfva gästgifvaregård 600 kr., Hörs 800 kr., Hörby 675 kr., Östraby 300 kr., Sjöbo 500 kr., Vallåkra 500 kr., Tågarps 800 kr., Röstånga 500 kr., Keflinge 385 kr., Löddeköpinge 330 kr., Saxtorps 250 kr., Höganäs 1,200 kr., Tunneberga 188 kr., Fleninge 400 kr., Mörarps 400 kr., Anderslöfs 600 kr., Skifvarps 195 kr., Tranås 500 kr., Snöftarps skjuts-

station 250 kr., Stora Herrestads 200 kr., Malmö 2,830 kr., Landskrona gästgifveri 750 kr., Helsingborgs skjutsstation 750 kr., Ystads gästgifveri 250 kr., Trelleborgs 199 kr. och Skanörs 400 kr.

Kungl. stadgan angående skjutsväsendet den 31 maj 1878 har nu vunnit tillämpning vid alla skjutsinrättningarna i länet, med undantag af gästgifveriet i Lund, hvarest ett med innehafvaren af stadshuset och dermed förenade gästgifverirörelsen afslutadt kontrakt om skjutsningsbestyret är gällande till den 1 oktober 1884.

De uti nyssnämnda stadga föreskrifna bidragen till skjutsentreprenaderna hafva för år 1880 utgått med 6 öre för hvarje krona bevillning för jordbruksfastighet och med 3 öre för hvarje krona bevillning af annan fastighet, frälseränta och hvarje annat beskattningsföremål.

Under perioden hafva gästgifverierna Hessleberga och Glumslöf samt extra gästgifveriet i Uppåkra blifvit indragna, hvarjemte gästgifverierna i Malmö, Helsingborg, Veberöd, Stora Herrestad och Snöftarp förvandlats till skjutsstationer.

De allmänna vägarne äro fortfarande väl *underhållna*. Det allmännast begagnade väglagningsämnet är krossad gråsten, men på vissa orter användes jemväl stridt grus. I likhet med hvad som är nämndt i förra femårsberättelsen, är jemväl nu att iakttaga det glädjande förhållandet, att äfven sockne- och byvägarne på åtskilliga orter underhållas på ett ganska tillfredsställande sätt. Den omständigheten, att under perioden 36 landtkommuner antagit samt vunnit fastställelse på ordningsstadgar om dessa vägars underhåll och om tillsynen öfver underhållet, torde vara talande bevis för, att kommunerna icke underskatta vigten af dessa vägars förbättring.

Tabellen N:o 2 utvisar, att antalet af från skjutsinrättningarna i *skjuts utgångna hästar* årligen minskats ej obetydligt. Orsaken härtill torde hufvudsakligen vara, utom de allt mera utgrenade jernvägarne, som naturligtvis flitigt begagnas af resande, den under de senare åren stegrade skjutslegan, som förleder resande att, så vidt det kan ske, förskaffa sig skjuts genom beting eller färdas med egna hästar, i synnerhet då längre färder göras.

Under perioden har på landsbygden icke någon ny allmän väg blifvit anlagd eller gammal omlagd. Deremot hafva uti några städer åtskilliga uppoffringar gjorts för *gatornas förbättring*. Så hafva uti Malmö och Helsingborg, i hvilka städer, enligt beslut som fattats under förra femårsperioden, kommunen öfvertagit underhållsskyldigheten af gator och allmänna platser, ansenliga gatuomläggningar egt rum, dervid icke obetydliga sträckor belagts med tuklad sten.

Öfver Löddeån vid allmänna landsvägen emellan Harjagers och Torna härad har under åren 1879—1880 en *bro* af jern blifvit uppförd, hvilket arbete kostat 30,000 kronor; brobyggnadsskyldige i Torna, Bara och Harjagers härad hafva gemensamt deltagit i denna kostnad.

Genom nådiga brefvet den 17 december 1875 är medgifven rätt för ett bolag, som uppfört bro öfver Löddeström vid Qvinnevad i gränsen mellan Torna och Frosta härad, att under 5 år, räknade från år 1876, uppbära *broafgift* enligt fastställd taxa.

Under perioden har *ny delning af allmänna vägarne* i Bara härad kommit till stånd, och en ny sådan delning har jemväl egt rum beträffande Torna härad, ehuru den icke der blifvit till fullo afslutad.

Af det utaf riksdagen anvisade *anslaget till skjutsningstungans lättande*, der den genom entreprenad bestrides och är särdeles tryckande, hafva följande belopp utbetalts:

under år 1876	1,613 ⁰⁰	kronor till 11	gästgifverier,
” 1877	1,386 ⁹⁷	” ” 7	”
” 1878	1,299 ⁰⁰	” ” 8	”
” 1879	1,298 ⁵⁶	” ” 8	”
” 1880	1,269 ⁹⁶	” ” 8	”

Den i förra femårsberättelsen omnämnda *jernvägen mellan Landskrona och Engelholm* öppnades för fullständig trafik den 1 november 1876.

Uti tabellerna Litt. E och F lemnas som vanligt uppgifter om rörelsen såväl å *Södra stambanans* station i Malmö som å de *enskilda jernvägarne*.

Kronobrefbäringskyldigheten har nu mera i länet upphört. Kronobetjeningen klagar stundom öfver, att deras postförsändelser, sedan de börjat befordras med allmänna posten, icke med samma skyndsamhet och säkerhet komma dem till handa, som då de fortskaffades genom kronobrefbäring.

Beträffande *vinterväghållningen* har sådan indelning i ploglag, hvarom förmåles i kungl. förordningen den 13 september 1790, och hvarvid vissa hemman verkställa plogningen eller skottningen mot penningeersättning af de öfriga hemmanen i häradet, år 1876 kommit till stånd i Harjagers, Torna, Bara, Färs och Frosta härad och blifvit af Konungens Befallningshafvande fastställd för 5 år eller till 1880 års slut.

B) Sjökommunikationer. Vid *Malmö hamn* hafva jemväl under denna period ganska storartade arbeten utförts för hamnens utvidgning och förbättring. År 1875 uppgjordes och antogs plan för utvidgning af yttre bassinen, enligt hvilken plan denna bassin skulle utvidgas i längd från 900 fot till 1,600 fot och i bredd från 450 fot till 1,350 fot, hvarjemte den skulle erhålla en rymd af 1,537,000 kvadratfot i stället för förut 402,000 kvadratfot. För utförandet af detta arbete hafva de gamla hamnarmarne borttagits till ett djup af 6 à 7 fot under vattenytan samt nya hamnarmen med tillhörande pirhufvud äfvensom en ny, egentligen för ångbåtstrafiken afsedd, lastbrygga blifvit utlagda. Nämnda hamnarmar och lastbrygga hafva dock icke blifvit fullfärdiga under perioden, likasom det område, hvarmed bassinen utvidgats, icke hunnit att till fullo uppmuddras.

Till ledning för inseglingen i hamnen hafva tvenne nya fyrtorner blifvit uppförda, det ena på jetéen mellan yttre och inre hamnbassinen, det andra på den nya vestra hamnarmens pirhufvud. Det förstnämnda eller inre fyrtornet, som är byggt af granit, eldfast tegel och jernplåt till en höjd af 68 fot öfver piren eller 75 fot öfver vattenytan, är afsedt för angöringen norr ifrån genom farleden emellan Barsebäck och Saltholmen. Det yttre, af jernplåt på granitsockel byggda tornet har en höjd af 25 fot öfver piren eller 40 fot öfver vattenytan och tjenar till ledning vid navigering mellan Trindelen och Limhamnsgrunden å ena samt Kalkgrundet å andra sidan. På östra sidan af detta torn är anbragt en parabolisk spegel, som kastar sitt sken åt och upplyser det hvitmenade östra pirhufvudet. Med fästadt afseende derpå att dessa fyrrar ej blott äro till gagn för inseglingen i Malmö hamn, utan jemväl för seglationen i Öresund, har Kungl. Lotsverket, efter af Kungl. Maj:t dertill gifvet tillstånd, öfvertagit det större fyrtornets skötsel och underhåll samt å en i närheten af fyrrarne belägen tomt låtit uppföra ett böningshus åt fyrrpersonalen, hvilken enligt med Lotsstyrelsen träffad öfverenskommelse jemväl tjenstgör vid den mindre fyren mot en årlig ersättning.

Kostnaden för uppförandet af de båda fyrtornen med tillhörande linsapparater har uppgått till 39,152 kr. 18 öre.

År 1877 fullbordades i Malmö en ny tullhusbyggnad. Kostnaden för denna byggnad har uppgått till 260,686 kronor 74 öre. Packhuslokalerna i denna byggnad lemna för godsbehandlingen ett utrymme af vid pass 12,000 kvadratfot, och uti dessa lokaler är inlagdt ett 340 fot långt jernvägsspår, medelst hvilket de blifvit satta i förbindelse med hamnspåren och båda bangårdarne. Sedan nu denna tullhusbyggnad tagits i bruk,

Tab. Litt. E. Passagerare- och godstrafik vid södra stambanans station i Malmö åren 1876—1880.

År.	Resande.		Gods, centner.		Inkomster.			Utgifter.
	Anlände.	Afgångne.	Anländt.	Afsändt.	Af anländ trafik.	Af afsänd trafik.	Extra.	
1876.....	199,368	159,763	1,828,210·21	1,552,883·37	934,756·65	846,409·32	2,523·08	93,611·39
1877.....	200,028	162,484	1,644,405·45	1,545,089·09	902,488·06	866,573·26	2,042·28	95,498·84
1878.....	199,134	155,341	1,508,433·24	1,511,427·71	855,937·62	768,262·78	1,808·13	88,308·00
1879.....	167,290	166,378	1,705,982·46	1,562,366·95	856,756·57	710,993·69	2,250·56	85,548·79
1880.....	182,915	179,335	1,890,131·57	1,725,818·27	989,929·52	801,254·45	3,120·00	89,709·24
Summa	948,735	823,301	8,577,162·93	7,897,585·39	4,539,868·42	3,993,493·50	11,744·05	452,676·26

8,545,105·97

Tab. Litt. F. Passagerare- och godstrafik å enskilda jernbanor inom Malmöhus län åren 1876—1880.

	Anl. passagerare.	Gods, centner.	Inkomster.				Utgifter för drift och underhåll.
			Af persontrafik.	Af godstrafik.	Extra.	Summa.	
<i>Landskrona—Helsingborg—Eslöfs jernväg.</i>							
År 1876.....	313,716	2,429,696·01	201,057·07	451,204·50	24,033·67	676,295·24	288,370·15
» 1877.....	293,080	2,076,861·31	193,879·47	443,175·35	12,650·21	649,705·03	281,516·15
» 1878.....	274,038	2,259,875·49	177,947·32	424,985·86	11,112·48	614,045·66	272,976·34
» 1879.....	241,362	2,327,109·62	164,795·95	430,231·45	8,284·64	603,312·04	257,664·19
» 1880.....	253,610	2,474,417·61	170,044·50	452,535·28	9,596·97	632,176·75	261,953·95
<i>Helsingborg—Hesleholms jernväg.</i>							
År 1876.....	255,401	1,700,588·31	207,705·71	203,234·77	6,007·93	416,948·41	218,965·84
» 1877.....	242,291	1,856,616·05	200,623·69	215,822·27	6,722·89	423,168·75	230,633·15
» 1878.....	225,101	1,769,701·34	183,984·64	202,774·43	8,016·65	394,775·72	226,417·45
» 1879.....	175,151	1,828,008·71	168,874·16	207,457·81	7,206·70	383,538·67	204,947·42
» 1880.....	184,474	2,037,564·67	165,824·87	226,521·24	6,152·33	398,498·44	229,352·77
<i>Malmö—Ystads jernväg.</i>							
År 1876.....	196,429	1,012,097	179,424·35	113,012·82	11,342·67	303,779·84	178,750·43
» 1877.....	208,134	965,403	183,652·27	112,373·31	9,965·25	305,990·83	172,500·86
» 1878.....	204,980	1,053,745	179,186·91	121,693·59	7,526·90	308,407·40	176,286·75
» 1879.....	183,555	1,100,557	162,603·35	124,845·17	9,032·69	296,481·21	184,464·64
» 1880.....	191,476	1,173,674	171,534·16	133,520·76	8,868·93	313,923·85	180,341·23
<i>Ystad—Eslöfs jernväg.</i>							
År 1876.....	182,030	1,804,505	161,718·95	186,616·62	10,933·87	359,269·44	242,034·48
» 1877.....	186,181	1,805,322	167,223·09	196,603·01	11,292·57	375,118·67	204,690·93
» 1878.....	174,710	1,812,614	155,900·85	192,141·57	10,909·58	358,952·00	184,972·84
» 1879.....	166,720	1,818,192	149,821·01	194,198·57	11,636·30	355,655·88	193,589·83
» 1880.....	177,567	1,986,888	157,581·63	213,598·89	10,428·97	381,609·49	197,225·60
<i>Lund—Trelleborgs jernväg.</i>							
År 1876.....	138,388	757,664	91,185·72	53,131·82	5,430·22	149,747·76	112,272·15
» 1877.....	149,563	812,321	94,668·00	61,017·64	7,005·13	162,690·77	107,611·98
» 1878.....	158,011	732,826	96,643·27	56,619·64	7,073·24	160,336·15	101,381·03
» 1879.....	136,354	846,685	91,797·30	64,745·51	6,024·71	162,567·52	91,064·18
» 1880.....	146,886	863,377	96,896·87	68,992·56	4,858·83	170,748·26	104,010·71
<i>Landskrona—Engelholms jernväg.</i>							
År 1877.....	91,497	668,243·06	68,862·21	55,405·65	3,973·57	128,241·43	108,056·61
» 1878.....	86,326	744,258·42	66,794·90	66,386·04	2,220·70	135,401·64	110,880·68
» 1879.....	78,007	638,190·77	62,485·17	59,172·44	2,610·15	124,267·76	100,895·96
» 1880.....	81,767	790,364·73	67,581·46	67,131·33	4,351·58	139,064·37	98,521·48

har det gamla tullhuset blifvit nedtaget och tomten planerad samt utlagd till allmän plats.

Utom de nu nämnda arbetena hafva under perioden åtskilliga andra åtgärder vidtagits för Malmö hamns förbättring. Så har en ganska anseelig och kostbar muddring egt rum, hvarjemte till lättnad vid varutrafiken vid hamnen utlagts 7,750 fot jernvägsspår. En öfersigt öfver denna hamninrättnings inkomster och utgifter under perioden lemnas i tab. Litt. G.

Hamninrättningsens skulder utgjorde vid periodens början 1,109,499 kronor 13 öre och vid dess slut 1,892,346 kronor 80 öre.

Vid *Landskrona hamn* hafva årligen pågått underhållsarbeten och muddring; hvarjemte påbörjats en kajbyggnad österut på en sträcka af 280 fot, hvilket arbete fullbordats under detta år. I sammanhang med detta arbete har utfyllningsarbete verkställts, hvarigenom betydligt utrymme erhållits till upplagsplatser invid bangården och hamnen.

Det år 1873 i *Helsingborg* påbörjade hamnförbättringsarbetet, bestående af dels tillbyggnad af norra hamnarmen och dels utvidgning af hamnen genom anläggning af en ny bassin åt söder jemte skeppsdocka, fullbordades år 1880. Den utfyllning af stranden norr om hamnen, som under förra qvinnevanniet påbörjades, har ytterligare fortsatts, men är ännu ej så fullbordad, att marken kunnat användas för byggnaders uppförande. I sammanhang med hamnens utvidgning åt söder hafva åtskilliga nya tomter bildats, af hvilka en del äro till hamnkassans fördel uthyrda. Hamnkassans skuld utgjorde vid 1880 års slut 800,000 kronor, men hamnintraderna anses vara mera än tillräckliga för betäckande af ränta och skuldens amorteringskostnad.

Sedan, på sätt i förra femårsberättelsen finnes omnämndt, *Ystads hamn* under åren 1873, 1874 och 1875 fått de skador afhjulpna, som den lidit vid hafsöfversvämning den 13 november 1872, hafva arbetena under den förflutna perioden hufvudsakli-

gen inskränkt sig till nödtorftiga reparationer å vågbrytare, kajar, lastbryggan och upphalningsbädden samt till diverse sprängningar och muddringar för hamndjupets vidmagthållande. Rörelsen vid denna hamn skall under senare åren hafva icke obetydligt ökat, och dess inkomster, som år 1875 utgjorde 49,843 kronor 70 öre, torde till följd deraf hafva förbättrats. Det som betingar den större rörelsen, lär vara den betydliga mängd spanmål, som nu mera exporteras från Ystad.

Arbetena för *hamnens i Trelleborg* fullbordande hafva under perioden med kraft bedrivits. Af det utaf 1875 års riksdag beviljade anslaget utan återbetalningsskyldighet af 100,000 kronor hafva under hvarje af periodens år utgått 20,000 kronor, och har arbetet äfven blifvit understödt med ett lån af 50,000 kronor från handels- och sjöfartsfonden. Under perioden har en tullkammarbyggnad uppförts i Trelleborg för en kostnad af 25,000 kronor.

Till utförande af en mindre *hamnanläggning vid Skanör* i enlighet med en den 31 maj 1878 gillad plan, för hvilket arbete kostnaden beräknats till 75,000 kronor, beviljade riksdagen år 1878 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 50,000 kronor, deraf för år 1879 skulle utgå 25,000 kronor och för år 1880 ett lika belopp. Dessutom har hushållningssällskapet lemnat ett bidrag af 6,000 kronor. Kontrakt om utförandet enligt gillad plan antogs den 20 januari 1879. Arbetet har framskridit så betydligt, att farkoster redan kunna i hamnen inlöpa. Denna anläggning torde för Skanörs samhälle vara af den väsentligaste betydelse. Den skall erbjuda de många fiskare från andra trakter, som tidtals begagna det stundom så rika Öresunds-sillfisket, en säker tillflyktsort och derigenom kunna delvis draga till samhället försäljningen af den mängd fisk, som eljest på andra orter afyttras. Verkningar i denna rigtning hafva redan visat sig, i det att, då under en mängd föregående år främmande fiskare icke någonsin besökt Skanör och Falsterbo, på

Tab. Litt. G.

Malmö hamninrättnings inkomster och utgifter åren 1876—1880.

Å r.	I n k o m s t e r.						U t g i f t e r.							
	Hamnafgif- ter af varor.	Afgifter af fartyg.	Tolags- ersättning.	Tomtöre- afgifter m. m.	Afgifter af skeppsdock- kan, bann- spår och diverse.	Summa.	Hamnens underhåll m. m.	Hamn- byggnads- arbeten.	Räntor.	Löner, arfvoden, pensioner.	Anslag till stadskassan.	Diverse.	Tullkam- marebygg- nad, fyr- torn m. m.	Summa.
	K r o n o r.						K r o n o r.							
1876.....	169,026 ⁴⁴	56,075 ⁴⁷	102,331 ²⁴	54,663 ⁵⁸	5,561 ⁹²	387,658 ⁶⁰	32,775 ³⁵	189,657 ⁹³	65,197 ⁴⁸	38,611 ⁷⁸	28,404 ⁷⁵	678 ⁰⁰	150,382 ¹¹	505,707 ³⁵
1877.....	172,000 ⁹²	67,370 ⁵¹	103,228 ⁰⁵	67,088 ⁸⁹	8,923 ¹⁵	418,611 ⁵²	39,553 ⁴⁵	333,096 ⁵⁶	73,689 ⁹⁵	40,202 ¹³	26,452 ³¹	747 ⁰⁰	107,471 ¹³	621,212 ⁵³
1878.....	166,954 ⁸⁷	60,861 ¹²	96,663 ⁴⁷	63,897 ⁵⁵	4,068 ⁹⁸	392,445 ⁹⁹	72,863 ⁸⁹	370,851 ⁵⁷	97,278 ⁹⁹	41,965 ⁹³	27,202 ²⁹	1,406 ⁵⁰	42,597 ³³	654,166 ⁵⁰
1879.....	175,833 ¹²	56,663 ⁹⁹	110,852 ⁵⁸	69,188 ¹⁷	10,310 ⁰⁸	422,847 ⁹⁴	58,235 ⁷¹	300,797 ²⁵	98,560 ⁶⁵	41,760 ¹⁴	27,911 ¹⁰	746 ⁵⁰	—	528,011 ³⁵
1880.....	200,980 ¹⁹	65,075 ⁵⁷	109,484 ⁸⁰	57,400 ⁵⁰	33,443 ¹⁹	466,384 ²⁵	68,085 ⁹⁶	275,742 ⁴⁹	102,949 ²²	43,498 ²⁷	27,356 ⁰⁵	866 ⁵⁰	—	518,498 ⁴⁹
Summa	884,795 ⁵⁴	306,046 ⁶⁶	522,560 ¹⁴	312,238 ⁶⁴	62,307 ³²	2,087,948 ³⁰	271,514 ³⁶	1,470,145 ⁸⁰	437,676 ²⁴	206,038 ²⁵	137,326 ⁵⁰	4,444 ⁵⁰	300,450 ⁵⁷	2,827,596 ²²
Medeltal.....	176,959 ¹¹	61,209 ³³	104,512 ⁰³	62,447 ⁷³	12,461 ⁴⁶	417,589 ⁶⁶	54,302 ³⁷	294,029 ¹⁶	87,535 ²⁵	41,207 ⁶⁵	27,465 ³⁰	888 ⁹⁰	60,090 ¹¹	565,519 ²⁴
År 1855.....	—	—	—	—	—	101,172 ⁰⁰	—	—	—	—	—	—	—	204,089 ⁰⁰
Medeltal åren 1866—1870	86,152 ⁰⁰	29,245 ⁰⁰	44,577 ⁰⁰	12,150 ⁰⁰	13,826 ⁰⁰	185,950 ⁰⁰	52,806 ⁰⁰	122,440 ⁰⁰	36,534 ⁰⁰	—	—	6,330 ⁰⁰	—	218,110 ⁰⁰
Medeltal åren 1871—1875	149,464 ⁴⁶	44,150 ⁰⁷	92,175 ³⁹	32,241 ¹⁴	14,219 ⁵⁴	332,250 ⁶⁰	28,717 ⁸³	290,320 ³³	42,107 ⁵⁷	27,029 ⁵⁹	21,315 ⁶¹	—	—	409,490 ⁶³

hösten 1880 funnos i hamnen samlade 50 à 60 främmande fiskebåtar, som dagligen löpte ut och in samt försågo icke endast stadens invånare med sill utan äfven uppköpare från andra orter, som infunnit sig för att derefter å angränsande landsbygd afyttra sina uppköp. Hamnen skall ock, utom det att den för samhället medför den båtnad för handel och industri, som hvarje dylik anläggning bör hafva med sig, vara af vikt med afseende på den lotsstation, som vid Skanör är inrättad. Utom det att hamnen erbjuder fördelen af en lätt och bekväm ut- och ilandsättningsplats, bör lotsinrättningen äfven erfaras minskning i kostnaden för sina farkosters underhåll och anskaffande, enär nödiga reparationer och nybyggnader numera må kunna verkställas vid hamnen, då man förut varit hänvisad att å varfvet i Malmö få dessa arbeten utförda.

En båthamn vid den s. k. *Kyrkobacken* på vestra sidan af ön Hven är under åren 1876 och 1877 byggd. Anläggningskostnaden har uppgått till 20,000 kronor, af hvilket belopp staten lemnat ett bidrag af 9,000 kronor utan återbetalningsskyldighet, länets kungl. hushållningssällskap 3,000 kronor och återstoden, 8,000 kronor, anskaffats genom aktieteckning, hufvudsakligen bland vid *Kyrkobacken* boende fiskare.

Vid *Barsebäcks fiskläge* är en båthamn anlagd. Hushållningssällskapet har lemnat ett bidrag af 3,000 kronor till denna anläggning.

Vid *Höganäs* är påbörjad en hamnanläggning. En hamnarm är byggd för att för vestliga och nordvestliga stormar skydda den bugt vid *Höganäs fiskläge*, som är belägen innanför åtskilliga stenref och grund, de der förut lemnat ett blott otillräckligt skydd. Bugten, som från äldre tider benämns *Höganäs hamn*, har ett djup af nära 20 fot och är förbunden med *Öresund* genom en bred och stenfri inseglingraräna. Jemte hamnarman, som innehåller en längd af 1,750 fot, är en vågbrytare af gråsten anbringad till skydd för hamnarman, och en s. k. parapet af eldfast tegel uppförd, hvarförutom jernvägsspår blifvit anlagda, ledande ut till hamnmyningen. För vinnande af erforderligt landområde intill hamnbyggnaden, som är afsedd att ytterligare utvidgas, så snart medel för detta ändamål kunna anskaffas, hafva intressenterna genom expropriation tillöst sig 51 kvadratrefvar 77 kvadratstänger s. k. strandmalmarsmark. Kostnaden för hela anläggningen har uppgått till 185,000 kronor. Med undantag af 3,000 kronor, som erhållits af länets kungl. hushållningssällskap, är förenämnda belopp åstadkommet genom bidrag från dels *Väsby* och *Höganäs* kommuner och dels enskilda personer. Hamnen erbjuder redan nu i sitt ofullständiga skick godt skydd för ett ej obetydligt antal fartyg, och kan lastning och lossning till och med under ganska svårt väder verkställas invid hamnarman, hvilken är försedd med dubbla jernvägsspår för trafik med mindre lokomotiv.

Under år 1880 ankommo till *Höganäs*:

från inrikes orter	230	segelfartyg
» utrikes »	112	»
» inrikes »	48	ångfartyg
» utrikes »	11	»

och afgingo derifrån:

till inrikes orter.....	213	segelfartyg
» utrikes »	130	»
» inrikes »	45	ångfartyg
» utrikes »	14	»

Då rörelsen vid *Höganäs* till följd af hamnens förbättring i betydlig mån tilltagit, och då man ansett det skola vara af stor vikt, om man der egde en vinterhamn och nödhamn, detta senare med hänsyn till de hundradetals seglare, som särdeles under höststormarne passera der förbi, hafva förberedande undersökningar anstälts, dervid platsen befunnits särdeles lämplig både till nödhamn och såsom vinterhamn. Med anledning häraf hafva ritning och kostnadsförslag blifvit uppgjorda, dervid den ytterligare kostnaden för hamnbyggnadens fulländande beräknats skola uppgå till 350,000 kronor.

Hamnen vid Rå har under perioden blifvit förbättrad. I början af år 1877 påbegyntes detta arbete, hvilket afsåg fortsättning af gamla norra hamnarman med 380 fots tillbyggnad utåt hafvet. Genom denna tillbyggnad, som är bågformig, bildas inseglingraräna emellan nya hamnarmanens pir och gamla södra hamnarmanens pir af 225 fots bredd. Nya hamnarbetet afslutades, insynades och godkändes i juni 1879. Kostnaden för denna hamnförbättring uppgick till 76,725 kronor. Dertill erhöles ett statsanslag af 50,000 kronor. Af egna medel samt genom dagsverken och naturapersedlar hafva fisklägets invånare bidragit med 26,725 kronor. De kontanta medel, som utöfver statsanslaget erfordrats, hafva åstadkommits dels genom upplåning och dels efter särskild öfverenskommelse genom uttaxering på alla de personer inom *Rå* fiskläge samt *Råhus* och *Pålsatorps* grundar, som idka sjöfart, fiske eller handtverk.

Hamnbyggnad på Mölle fiskläge har blifvit beslutad och är under arbete. Enligt uppgjort kostnadsförslag för en ny hamn med 9 fots djup beräknades kostnaden till 44,800 kronor. Planen till hamnanläggningen blef af Kungl. Maj:t i nåder godkänd den 15 mars 1878, dervid ett statsanslag utan återbetalningsskyldighet af 29,000 kronor blef intressenterna tillförsäkradt. Enligt kontraktet den 24 september 1878 emellan intressenterna samt Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle hamnen vara färdig inom den 1 september 1880 med skyldighet för intressenterna att ansvara för den kostnad, som utöfver statsanslaget kunde åtgå. Hamnarbetet påbörjades under år 1878 och har hittills fortgått, men då det icke kunde medhinnas inom den bestämda tiden, har anstånd med arbetets fullbordande i nåder beviljats till detta års slut. Den yttre delen af vågbrytaren färdigmurades under loppet af år 1879 tillika med pirlufvudet. Vågbrytaren, hvars inre del utfördes under loppet af vintern 1879—1880, är numera fullständigt färdig, och bälverket är äfven anlagd. Muddringsarbete pågår, men icke obetydligt dylikt arbete återstår att utföra.

En hamnbyggnad är verkställd å *Lerbergets fiskläge*, till hvilken anläggning anvisats ett statsbidrag af 8,000 kronor. Hamnarbetet påbörjades under år 1878 och afslutades i augusti 1880, hvarefter det afsynades och godkändes den 30 november samma år. Kostnaden för företaget har uppgått till 16,385 kronor 88 öre, och hvad som af detta belopp öfverstiger statsanslaget, har fisklägets invånare åstadkommit dels kontant och dels medelst arbete. Hamnen är afsedd för båtar och andra smärre farkoster.

Slutligen är den här förut i sammanhang med redogörelsen för fisket omnämnda mindre båthamnen vid *fiskläget Abekås* i *Skifvarps* socken under perioden anlagd. Till detta arbete är statsbidrag lemnadt till belopp af 13,000 kronor.

Under januari, februari och mars månader år 1879 var Malmö hamn med tre särskilda afbrott *tillfrusen* under tillsammans 34 dagar, så att all sjöfart var afstängd. Det har väl händt, att vid andra tillfällen under perioden is bildats eller drifvit in i samma hamn till den mängd, att farkoster haft svårighet att manövrera; men man har då lyckats att med ångbåt sönderbråka isen, så att åtminstone ångbåtstrafiken icke varit afbruten mera än ofvannämnda 34 dagar. Angående hamnarne i de öfriga sjöstäderna har försports, att hamnarne i Helsingborg och Ystad icke någon dag under perioden varit för is stängda; att Landskrona hamn några dagar under januari och februari månader åren 1877, 1878 och 1879 varit tillfrusen, så att sjöfarten hindrats; samt att hamnen i Trelleborg genom ifrågavarande hinder varit afspärrad under 30 dagar år 1880.

Angående vid länets kuster timade *strandningar* och sjöolyckor lemnas redogörelse i Kungl. Lotsstyrelsens embetsberättelse.

Den i förra femårsberättelsen omnämnda lotsinrättningen, med stationer i Skanör och Viken, för den s. k. *långlotsningen genom Öresund* har under perioden varit i verksamhet och utan tvifvel i väsentlig mån gagnat sjöfarten. Om inrättningen meddelas följande uppgift:

Å r.	A n t a l		Verkställda lotsningar.	Influtna lotspenningar.
	öfverlotsar.	lotsar.		
1875	2	34	1,031	40,973 ⁰⁴
1880	2	38	1,360	39,366 ⁶¹

Ytterligare *lotsstationer* finnas vid Ystad, Trelleborg, Malmö, Landskrona, Helsingborg och Höganäs.

Ett *sjömärke* blef år 1877 utsatt utanför det s. k. Grälägrundet i närheten af Domstens fiskläge i Luggude härad.

Tvenne *nya fyrar*, en grön och en vit, uppsattes år 1880 vid Höganäs till ledning vid insegling i hamnen derstädes. Fyrarnes synvidd sträcker sig förbi grunden vid hamninloppet.

Det förut vid Karlskrona förlagda fyrfartyget har blifvit förändradt till lotsfartyg för Malmö yttre redd, i ändamål att för passerande fartyg underlätta emottagandet och aflemnandet af lots.

Uti fyrbelysningen af segelleden genom Flintrännen hafva följande af de förut omnämnda nytillkomna fyrarne vid Malmö betingade förändringar egt rum. Det förut vid grundet Sjollen förlagda fartyget har erhållit klippapparat och blifvit flyttadt norr om och nära intill Kalkgrundet, samt det förut söder om samma grund förlagda fyrfartyget förlagts norr om och nära intill Oskarsgrundet, genom hvilken anordning den fördelen vunnits, att dessa fyrar visa djupaste farleden genom Flintrännen. Nya flytande sjömärken hafva blifvit år 1879 utlagda vid följande ställen i Öresund, nemligen vid grundet Kulorna, vid Kalkgrundet och på en plats strax norr om den mest utskjutande delen af landgrundet vester om Malmö.

Angående *lifräddningsväsendet* anmärkes, att nya lifräddningsstationer blifvit inrättade år 1876 i Ystad och Helsingborg samt år 1879 i Skanör. Derjemte finnas sedan gammalt sådana anstalter å Arilds läge och Höganäs. Deremot har stationen å Vikens fiskläge blifvit indragen år 1879.

C) **Post- och telegrafväsendet.** Sedan under förra femårsperioden, i sammanhang med afskaffandet af kronobrefbärings-skyldigheten, genomgripande förändringar i postväsendet genomförts, och flera *postanstalter* blefvo nödvändiga, ökades under samma period dessas antal högst betydligt, så att de, ifrån att hafva år 1873 utgjort 35, voro vid 1875 års slut 122, deraf 7 postkontor, 5 postexpeditioner och 110 poststationer. Emellertid yppade sig naturligtvis vid ordnandet af postväsendet efter ett helt nytt system åtskilliga svårigheter, bland hvilka de ingalunda minsta tedde sig vid utstakandet af de sträckor, der postlinier lämpligast borde framdragas, och vid bestämmandet af de platser, der postanstalter borde inrättas. Det visade sig snart, att åtskilliga på landsbygden vid antydda förändrings införande inrättade postanstalter voro antingen obehöfliga eller borde ersättas af sådana på andra platser, och att ordnandet af postbefordringen äfven i andra afseenden kräde jemkningar och förändringar. En följd af denna erfarenhet blef bland annat, att en del postanstalter indrogos, och deras antal utgjorde vid 1879 års slut 95, af hvilka 11 voro postkontor och postexpeditioner samt 84 poststationer. Den i förra berättelsen omnämnda klagan öfver postbefordringens bristande snabbhet och säkerhet afhöres väl ännu någon gång, ehuru ingalunda så ofta som förut. Törhända kan likväl postbefordringsväsendet ännu i afseende på vissa anordningar lemna något öfrigt att önska.

Angående *telegrafväsendet* anmärkes, att under år 1876 ombyggnad och omreglering af linien Helsingborg—Landskrona—Lund egt rum på det sätt, att ny linie med impregnerade stolpar uppförts mellan Raus jernvägsstation och Landskrona, samt 2 ytterligare ledningstrådar utlagts utefter jernvägen Landskrona—Eslöf—Lund, hvaremot den gamla utefter landsvägen gående linien med 2 trådar mellan Landskrona och Lund raserats. År 1877 anlades en tredje klassens station i Skanör med enkel ledningstråd öfver Skäre fiskläge till Trelleborg. Annars hafva under perioden inga anmärkningsvärda förändringar rörande telegrafväsendet vidtagits. Telegrafstationerna inom länet äro 10, nemligen Malmö (station af 1:a klassen), Helsingborg, Landskrona, Lund, Trelleborg, Ystad (stationer af 2:a klassen), Höganäs, Skanör, Sofiero, Viken (stationer af 3:e klassen).

För jemförelse med föregående perioden meddelas äfven nu uppgift under tabell Litt. G angående telegrafstationen i Malmö, som utan jemförelse är den betydelsefullaste och verksamaste inom länet.

D) **Sjöfart och handel.** Det i förra femårsberättelsen påpekade förhållandet, att idkandet af handel i städer i motsats mot hvad förr var brukligt allt mera skiljes från redandet i segelfartyg, är fortfarande att iakttaga. *Skeppsrederi*et har småningom utbildat sig till en själfständig verksamhet. Såsom näring kan den emellertid ej här i länet ega någon synnerlig betydelse, emedan den mesta sjöfarten här bedrivs med ångfartyg. Dessa tillhöra i de flesta fall aktiebolag.

Den i förra femårsberättelsen omförmälda *»frilagervärdigheten»* för proviantering af genom Öresund seglande fartyg har icke blifvit i någon synnerlig mån begagnad. Det fartyg, som anskaffats för att man skulle kunna begagna sig af denna förmån och som var afsedt för kol- och proviantdepôt, var utlagdt å sin station i Flintrännen åren 1876 och 1877, men derefter har det icke för samma ändamål begagnats. År 1880 förstör-

des fartyget genom våld, och något återupptagande af företaget är för närvarande icke ifrågasatt eller att emotse.

Genom kungl. brevet den 20 oktober 1876 har staden Trelleborg medgifvits *transitoupplagsrätt*.

Genom *deklaration* den 5 augusti 1879 mellan Sverige och Danmark är förklaradt, att från och med den 15 i samma månad svenska och danska fartyg samt båtar af hvilken storlek och beskaffenhet som helst, gående emellan samtliga orter inom Helsingborgs, Landskrona, Malmö och Trelleborgs tullkammaredistrikt, å ena, samt inom Köpenhamns, Helsingörs och Kjöge tulldistrikt å andra sidan, skola, der de icke genom redan gällande aftal åtnjuta än vidsträcktare rättigheter, i fråga om skeppsafgifter, lastpenningar, fyr- och båkafigter till statskassan, såväl från svensk som dansk sida helt och hållet behandlas såsom ginge de inrikes orter emellan.

Såsom sifferdata de der lämpligen torde kunna åberopas för att lemna en föreställning om sjöfartens tillstånd, intagas tabellerna Litt. H, I, K, L och M angående de fartyg, som under perioden besökt *Malmö hamn*, tulluppbörden derstädes, de i samma hamn åren 1876 och 1880 lossade och lastade varor, som utgöra ortens förnämsta omsättningsartiklar, samt angående under perioden från Malmö och Landskrona sjöledes afsända kreatur.

Exporten af kreatur från länet har, såsom tabellerna Litt. L och M utvisa, under perioden antagit sådana dimensioner, att en särskild sifferuppgift angående densamma syntes vara af intresse. De allra flesta af de utskippade kreaturen torde hafva varit destinerade till utlandet och särskildt till England. År 1874 åvägabragtes en direkt ångbåtsförbindelse mellan Malmö och Newcastle för fortskaffande af lefvande djur och ladugårdsprodukter. Denna ångbåtsrörelse har allt jemt vunnit stadga och utveckling, i synnerhet sedan den år 1878 kom i händerna på det då bildade Sydsvenska ångbåtsaktiebolaget. Från och med nämnda år har förbindelse egt rum reguliert genom en tur i veckan, och Landskrona har anlupits för emottagande och aflemnande af last derstädes. De på detta sätt utskippade kreaturen hafva väl till en stor del tillhört här i länet bösatte personer, men ansenliga hjordar hafva från andra orter hitförts på jernväg för att vidare befordras till utlandet.

Angående handeln anmärkes för jernförelses skull, att under det antalet *handlande*, hvilka idkade grosshandel eller försälde varor i bod eller från annat upplagsställe, år 1875 utgjorde å landsbygden 439 och i städerna 1,032, så hade detta antal år 1879 ökat till motsvarande 597 och 1,435. Desse handlande erlade i bevilning under år 1875 på landsbygden 1,414 kronor 7 öre och i städerna 26,710 kronor 51 öre samt under år 1879

Tab. Litt. G.

Uppgift angående verksamheten vid telegrafstationen i Malmö 1876—1880.

Å r.	Antal behandlade telegram.				Porto- och andra afgifter.		
	Afsända.		Ankomna in- och utländska.	Summa.	Tillfallande telegrafverket.	Tillfallande utlandet och svenska jernvägar.	Summa.
	Inländska.	Utländska.					
1876	20,053	10,522	29,361	59,936	34,189 ⁶⁴	23,938 ⁸¹	58,128 ⁴⁵
1877	20,315	10,188	29,463	59,966	38,144 ⁸⁹	20,576 ⁴⁵	58,721 ³⁴
1878	19,094	9,120	27,375	55,589	35,139 ¹⁷	18,912 ⁰⁵	54,051 ²²
1879	17,913	9,783	27,090	54,786	34,732 ⁶²	18,926 ⁰⁰	53,708 ⁶²
1880	18,305	10,560	28,239	57,104	35,258 ⁹⁹	17,491 ²⁹	52,750 ²⁸
Summa	95,680	50,173	141,528	287,381	177,515³¹	99,844⁶⁰	277,359⁹¹
Medeltal	19,136	10,035	28,305	57,476	35,503 ⁰⁶	19,968 ⁹²	55,471 ⁹⁸
Medeltal under förra perioden	16,996	8,408	24,964	50,368	31,340 ⁹⁹	16,680 ⁸²	48,021 ⁸¹

Tab. Litt. H.

Fartyg af mer än 10 tons dräktighet, ankomna till eller afgångna från Malmö åren 1876—1880.

År.	A n l ä n d a f a r t y g .									A f g å n g n a f a r t y g .									S u m m a .		
	Inrikes fart.			Utrikes fart.			Tillsammans.			Inrikes fart.			Utrikes fart.			Tillsammans.					
	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.	Segel-fartyg.	Ång-fartyg.	Summa.			
1876	307	446	753	1,549	1,845	3,394	1,856	2,291	4,147	502	300	802	1,094	1,975	3,069	1,596	2,275	3,871	3,452	4,566	8,018
1877	303	463	766	786	2,191	2,977	1,089	2,654	3,743	475	351	826	528	2,272	2,800	1,003	2,623	3,626	2,092	5,277	7,369
1878	322	482	804	563	2,128	2,691	885	2,610	3,495	448	334	782	378	2,218	2,596	826	2,552	3,378	1,711	5,162	6,873
1879	287	429	716	732	1,917	2,649	1,019	2,346	3,365	409	288	697	432	2,026	2,458	841	2,314	3,155	1,860	4,660	6,520
1880	406	453	859	709	2,180	2,889	1,115	2,633	3,748	635	311	946	451	2,268	2,719	1,086	2,579	3,665	2,201	5,212	7,413

på landsbygden 2,481 kronor 77 öre och i städerna 33,904 kronor 38 öre. Dessa siffror borga för, att handeln icke obetydligt ökats.

Likasom under förra femårsperioden är äfven nu att bemärka, hurusom en betydlig del af städernas minuthandel drages till landsbygden genom det ansevärdiga antal handlande, som nedsätta sig dels vid de flesta jernvägsstationer och dels annor-

städes på landet. Det torde vara hårdt nära, att minuthandeln i städerna icke förser andra än städernas befolkning med förnödenheter. De handlande, som nedsätta sig på landsbygden, drifva i många fall rörelse för egen räkning, men icke sällan äro de i sjelfva verket ombud för städernas gross- eller minuthandlande, hvilka förse dem med de erforderliga handelsvarorna och betala dem provision för hvad de försälja. Stundom förenar

Tab. Litt. I.

Uppgift å uppörden vid Malmö tullkammare nedannämnda år.

År.	Tull.	Lotspenningar.	Nederlagsafgift.	Transitafgift.	Konfiskationer.	Böter.	Strandvraksmedel.	Abandonerade varor.	Natt och årständue varor.	Auktionsprovision.	Observationer.	Extra inkomst.	Summa tullmedel.	Fyr- och bäkmedel.
1876.....	2,151,824 ⁷⁶	30,999 ⁹¹	7,815 ⁴⁹	255 ²⁶	994 ⁸³	2,211 ⁶¹	1 ⁸⁴	19 ⁹²	48 ¹³	—	1,856 ⁸⁸	59 ⁴⁸	2,196,088 ²¹	32,330 ⁶⁸
1877.....	2,169,760 ⁹²	27,339 ⁰²	7,677 ⁴⁸	239 ¹⁸	706 ⁴⁵	849 ⁹¹	104 ⁰⁹	—	189 ⁹¹	—	257 ³⁸	150 ⁶⁷	2,207,275 ⁶¹	45,948 ¹¹
1878.....	2,038,469 ⁴³	22,637 ⁶³	7,730 ⁸⁰	238 ⁶⁷	845 ²⁵	1,826 ⁹⁸	—	8 ⁰³	111 ⁵²	—	350 ⁸⁹	625 ⁷⁰	2,072,844 ⁹²	38,580 ⁴⁸
1879.....	2,322,251 ⁵⁴	21,331 ⁸⁵	7,892 ⁶⁶	252 ⁶²	516 ⁶⁰	1,545 ³⁹	—	70 ¹⁹	14 ³²	38 ⁸²	54 ⁶²	614 ⁹⁹	2,354,584 ¹⁰	39,337 ⁷¹
1880.....	2,294,895 ⁹⁴	26,634 ⁷¹	10,851 ⁹³	275 ⁷¹	529 ⁹⁴	1,779 ⁰⁴	9 ⁷¹	—	33 ⁶⁸	—	—	694 ⁴⁹	2,335,705 ¹⁵	43,091 ⁸⁶

Tab. Litt. K.

Uppgift öfver i Malmö hamn lossade och lastade varor, som utgöra ortens förnämsta omsättningsartiklar, ären 1876 och 1880.

V a r o r.	Å r 1 8 7 6.				Å r 1 8 8 0.			
	Införsel		Utförsel		Införsel		Utförsel	
	från inrikes ort.	från utrikes ort.	till inrikes ort.	till utrikes ort.	från inrikes ort.	från utrikes ort.	till inrikes ort.	till utrikes ort.
Bomull..... ctr	—	2,005 ³¹	—	—	—	10,215 ⁹⁷	—	—
Cement..... kbf.	—	4,260	—	—	—	8,890	81,794	—
Cikoria..... ctr	515 ⁷⁷	—	3,788 ¹⁰	—	—	—	4,819 ⁷²	—
Fisk, saltad eller inlagd..... kbf.	—	63,151 ²	—	—	—	67,951 ⁸	—	—
» rökt eller torkad..... ctr	—	5,069 ⁶²	—	—	—	2,020 ⁶⁶	—	—
Gryn, ris..... »	—	13,758 ⁴⁷	1,045 ²²	—	—	17,429 ³⁸	—	—
Gödningsämnen, alla slag..... »	—	70,048 ¹	7,528 ⁸⁰	—	—	72,187 ⁰⁸	—	—
Hudar och skinn, oberedda..... »	885 ⁴³	4,239 ¹⁹	—	2,635 ³⁵	863 ⁹¹	3,728 ⁵⁹	—	6,337 ⁷⁰
Jern, gjutet, tack..... »	216 ¹⁵	34,561 ⁶⁰	—	—	2,824 ⁰⁸	30,551 ³¹	—	—
» » gjutgoods..... »	600 ³⁷	6,238 ⁷³	—	—	1,255 ⁵⁵	3,678 ⁴³	—	—
» smidt eller valsadt, stång..... »	10,697 ⁹⁰	22,009 ⁶⁴	—	—	3,601 ⁹⁴	14,697 ⁴⁴	—	—
» » » plåt..... »	6,054 ⁸⁵	8,190 ⁰⁵	—	—	4,350 ⁷¹	23,130 ⁶³	—	—
» » » spik..... »	6,054 ⁹⁵	1,775 ⁶³	—	—	5,316 ¹⁹	1,197 ²¹	—	—
» alla andra slag..... »	3,270 ⁶⁵	5,195 ⁶⁸	—	—	4,727 ⁴⁶	7,882 ³³	—	—
Jäst..... »	—	1,725 ¹⁰	—	—	—	767 ²⁷	—	—
Kaffe..... »	—	19,996 ³⁶	552 ⁰²	—	—	14,437 ⁷⁵	—	—
Kalk och krita..... »	—	—	—	69,694	—	—	86,661 ⁵⁷	66,236 ¹³
Kol, sten-, och kokes..... kbf.	—	4,128,317	12,625	—	—	5,303,881	—	—
Kork..... ctr	—	1,735 ⁹⁸	—	115 ⁵⁰	—	993 ¹¹	—	60 ¹⁰
Kreatur, hästar..... st.	—	476	—	954	—	274	—	1,986
» nöt..... »	—	160	—	12,558	—	270	—	17,222
» andra slag..... »	—	44	—	15,846	—	47	—	22,196
Kött och fläsk samt ister..... ctr	—	12,231 ¹⁵	—	536 ⁷⁵	—	33,458 ⁸³	4,540 ⁰⁹	1,214 ⁷³
Ljus, alla slag..... »	778 ³⁰	—	—	—	802 ¹⁹	—	—	—
Lumpor..... »	—	—	—	3,182 ⁷⁰	—	—	—	12,684 ⁶⁵
Oljor, mineral..... »	—	23,369 ⁴⁹	2,701 ⁶⁷	—	—	9,686 ¹⁰	—	—
» andra slag..... »	—	14,910 ⁷⁴	544 ⁹²	—	2,218 ⁹⁷	14,643 ⁹⁸	—	—
Porslin, alla slag..... »	1,863 ⁴⁰	—	—	—	1,999	—	—	—
Redskap och maskiner, alla slag..... »	—	19,298 ⁹¹	—	—	—	12,659 ¹¹	—	—

V a r o r.	Å r 1 8 7 6.				Å r 1 8 8 0.			
	Införsel		Utförsel		Införsel		Utförsel	
	från inrikes ort.	från utrikes ort.	till inrikes ort.	till utrikes ort.	från inrikes ort.	från utrikes ort.	till inrikes ort.	till utrikes ort.
Salt..... kbf.	—	54,510	9,532	—	—	118,137	—	—
Sirup..... ctr	—	12,262 ⁵⁶	3,263 ⁸⁸	—	—	3,375 ⁸⁵	—	—
Smör..... »	1,917 ⁹⁷	2,387 ⁸³	160 ⁶⁹	21,070 ⁰⁸	1,728 ⁰⁴	1,287 ⁷⁵	—	48,606 ¹¹
Socker, raffineradt..... »	1,594 ³⁶	23,942 ⁹⁶	4,036 ⁸⁴	—	—	15,812 ¹⁴	5,890 ²⁶	—
» oraffineradt..... »	—	16,940 ⁴⁵	55 ³¹	—	—	25,074 ³⁹	237 ²⁹	—
Spanmål, omalen, hvete..... kbf.	6,823	1,376	16,573	103,311 ²	5,482	656	15	37,022
» » råg..... »	1,617	478,868	1,066 ²	3,759	—	354,474 ⁵	9,390 ⁶	4,051 ⁴
» » korn..... »	3,925	75	118,656 ³	582,280 ⁸	6	7,184	61,790	556,568 ⁹
» » hafre..... »	1,280	260	42	1,102,818	100	160	97 ⁵	813,636 ⁷
» » vicker..... »	487	—	345	7,091 ²	—	209 ⁵	—	1,342 ³
» » ärter..... »	14	59	429 ³	9,301 ⁴	337	187 ²	21 ⁸	90
» malen, mjöl, alla slag..... ctr	748 ⁵⁰	30,533 ⁷⁸	—	—	—	63,296 ⁶⁴	41,885 ⁶⁵	2,857
» » gryn..... »	16 ⁵⁰	269 ⁸³	—	—	34 ⁷⁰	435 ⁸²	205 ⁶⁰	2,030 ¹⁵
Speeerier..... »	—	6,228 ⁷⁰	—	—	—	7,322 ²⁷	—	—
Spritvaror, arrac, cognac och rum..... kbf.	—	6,650 ⁸	—	—	1,349 ⁸	9,718 ⁷	—	—
» bränvin och sprit..... »	—	3,459	44,110 ⁴	—	1,579 ⁹	1,685 ³	39,336 ⁷	—
» likörer, punsch m. m..... »	—	91 ⁴	—	—	495 ⁶	39 ⁶	—	—
» vin, alla slag å buteljer..... »	—	2,493 ⁹	—	—	242 ³	3,157 ⁷	—	—
» » » å fastager..... ctr	—	4,542 ⁵⁵	—	—	718 ⁸⁵	4,393 ⁵²	—	—
Stärkelse..... »	—	—	1,760	—	—	—	1,301 ³⁶	—
Såpa och tvål..... »	4,864 ⁵⁰	—	—	—	3,894 ⁰¹	—	8,536 ⁹⁶	—
Tegel, alla slag..... st.	1,452,523	—	—	—	1,000,986	261,400	—	—
Tobak, blad och stjelk..... ctr	—	10,400	—	—	—	13,130 ¹⁹	—	—
» cigarrer..... »	—	—	756 ⁰³	—	—	—	710 ³²	—
» andra slag..... »	—	—	1,921 ⁵⁵	—	—	—	2,007 ⁸¹	—
Trävaror, bjelkar..... kbf.	23,356	—	—	296,398	7,420	—	—	272,657
» bräder och plankor..... »	346,222	—	—	144,750	322,942	—	—	81,730
» läkter och sparrar..... »	—	—	—	185,004	—	—	—	212,402
» ved..... »	17,688	—	—	292,358	10,428	—	—	158,863
» andra slag..... »	150	—	—	333,683	3,742	—	—	68,907
» » »..... st.	22,400	—	—	1,471,458	—	—	—	859,322
Tändstickor..... ctr	—	—	—	8,248 ¹⁴	—	—	—	14,829 ²⁵
Ull..... »	—	2,310 ³⁷	—	—	—	2,286 ³¹	—	—
Vagnsmörja..... »	—	—	—	—	—	—	3,124 ²³	—
Väfnader, bomulls-..... »	228 ³¹	2,673 ¹⁶	271 ⁹¹	7 ²⁷	—	2,948 ³⁴	295 ¹⁸	—
» linne- och hamp-..... »	734 ⁹⁸	2,166 ⁶⁶	53 ⁴¹	80 ⁰⁵	1,118 ⁵⁶	3,262 ⁸⁰	231 ⁰⁹	—
» siden..... »	—	171 ⁹⁴	0 ⁶²	0 ⁶⁰	—	403 ⁶⁸	—	—
» ylle..... »	149 ²¹	4,300 ⁰³	210 ⁹⁹	23 ³⁰	—	6,226 ⁹⁸	474 ⁹³	—
Ägg..... st.	—	—	—	6,890	—	92,054	—	—

Tab. Litt. L. Från Malmö till utrikes orter sjöledes afsända kreatur åren 1876—1880.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Hästar..... stycken	954	751	1,061	1,040	1,986
Hornboskap..... »	12,588	12,404	19,057	15,002	17,222
Andra kreatur..... »	15,846	14,029	19,372	15,687	22,196
Summa	29,388	27,184	39,490	31,729	41,404

Tab. Litt. M. Från Landskrona under åren 1876—1880 exporterade kreatur.

	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Hästar..... stycken	36	26	38	98	103
Hornboskap..... »	897	1,317	4,085	4,673	4,783
Får och svin..... »	3,319	4,068	9,655	8,866	10,335
Summa	4,252	5,411	13,778	13,637	15,221

landthandlanden med denna sin rörelse uppköp af spannmål. Detta gör han understundom för egen räkning, men oftast sker det för köpmännen i städerna. Jemväl handel med timmer drifves af landthandlande. Billigare lefnadskostnader och lindrigare skatter göra det för landthandlanden möjligt att med städernas köpmän öfva en allvarsam konkurrens, enär de äro i tillfälle att försälja sina varor för vida billigare pris, än de i städerna betinga. De varor, som vid landthandeln utbjudas, äro väl stundom och ofta af en underhållig beskaffenhet och lämpade företrädesvis för en befolkning, som i allmänhet kan antagas hafva mindre uppdrifna anspråk; men der tillhandahållas ock varor, som mycket väl kunna tillfredsställa den del af landsbygdens befolkning, som i lefnadsvanor är likställd med den burgnare delen af stadsbefolkningen. Det lockande exemplet af en och annan, hvilken på landthandeln tagit sig väl fram, och lättheten att för billigt pris bereda sig en lägenhet på landsbygden, föranleda stundom personer att egna sig åt ifrågavarande näringsgren, hvilka sakna såväl ertorderligt kapital som nödig erfarenhet och stadga. Svindleri och oredlighet äro därför bland landthandlande icke sällsynta.

Gårdfarihandeln har mycket minskats. Den utbredning landthandeln erhållit har naturligtvis härtill varit en väsentlig orsak, men derjemte torde gårdfarihandlandes sätt att fara fram icke hafva varit egnadt att ingifva förtroende eller att göra deras näring gifvande. De som anmäla sig att kringföra varor till salu utom den ort, der de äro boende, äro gemenligen krämare, som vid torgdagar från bord och bodar försälja kramvaror.

Marknader och torgdagar hållas å följande ställen: en ullmarknad i Malmö, två kreatursmarknader i Lund, två markna-

der i Hörby och en i Sjöbo; månadstorgdagar för handel med kreatur och landtmannaprodukter i städerna, med undantag af Skanör, samt i Eslöf, Tågarp, Hörby, Hör, Löberöd, Anderslöf och Genarp; två större torgdagar årligen i Höganäs och Trelleborg nemligen i mars och oktober, två torgdagar i månaden uti Kågeröd, Allarp, Kefinge, Lydeköpinge och Södra Vram samt veckotorgdagar i Anderslöf, Lemmeströ, Skurup, Slimminge, Skifarp, Östra Vemmenbög, Gerdslöf, Vestra Alstad, Klörup, Svedala, Östra Värlinge, Viken, Höganäs, Ryd, Billesholm, Lomma, Blentarp, Hellestad, Bjersjölagård, Lövvestad, Vollsjö, Sjöbo, Östraby, Önnköping, Hurfva, Hör, Hörby, Ölycke, Tranås, Rydsgård i Örsjö socken, Rügla, Eslöf och Ask. Åtskilliga af veckotorgdagarna äro emellertid föga eller alls icke besökta, så att de kunna sägas hafva upphört.

Angående *brännvinsförsäljningen* återopas tabell Litt. N.

Uti städerna plägar utskänknings- och minuthandelsrätten gemenligen upplåtas åt bolag, och detta förhållande har visat sig högst lämpligt, enär dylika bolag i allmänhet mera än enskilda vinlägga sig om att å försäljningsställena upprätthålla ordning och snygghet, för att ej tala om den ekonomiska fördel, samhällena tillskyndas genom undfäendet af andel af bolagets vinst. Angående Malmö utskänkningsaktiebolags rörelse lemnas redogörelse uti tabellen Litt. O.

Rättighet till *försäljning på stället af vin- och maltbrycker* beviljas numera sparsamt och med mycken urskilning, hvadan antalet sådana rättigheter ej är betydligt.

Det torde slutligen under denna afdelning böra nämnas, att näringsidkare i Malmö der bildat dels år 1879 en *börsförening*, åt hvilken lägenhet blifvit hyresfritt upplåten uti tullkammarebyggnaden, och dels år 1880 en *köpmannaförening*.

5. Kameralförhållanden.

Tab. N:o 3 innefattar redogörelse angående *hemman* och *jordlägenheter* på landet samt fastigheter i städerna.

Följande kronolägenheter hafva under perioden blifvit *försålda* i enlighet med derom meddelade nådiga bref:

L ä g e n h e t e n s n a m n .	Nådiga brefvets datum.	Betingad köpskilling. Kronor.
Ormanäs	16 febr. 1877	1,390
Mörarps kronobete	18 maj 1877	1,300
Tjutebro "	13 sept. 1878	1,505
Harahus "	d:o	750
Skifvarps "	d:o	2,100
Södra Valläkra	d:o	1,600
Heahus	d:o	6,525
Tullstorp	d:o	2,300
Kronobetet Norra Möinge	d:o	3,700
» Brohus eller Rullbonäs	26 sept. 1879	4,900
» Bjellerup	16 jan. 1880.	2,500
Nyhejdan eller Presthyddan	20 febr. 1880	2,500

Under perioden har icke något hemman kommit i ödesmål eller blifvit derur upptaget.

Skatteköp hafva förekommit:

år 1876 å tillsammans 0·954 mantal uti 24 brukningsdelar samt å 10 lägenheter uti 14 brukningsdelar;

år 1877 å tillsammans 1·766 mantal uti 23 brukningsdelar samt å 3·096 lägenheter uti 8 brukningsdelar;

år 1878 å tillsammans 0·555 mantal uti 17 brukningsdelar och 8 lägenheter uti 8 brukningsdelar;

år 1879 å tillsammans 1·183 mantal uti 22 brukningsdelar samt å 5 lägenheter uti 5 brukningsdelar;

år 1880 å tillsammans 0·739 mantal uti 13 brukningsdelar samt å 6 lägenheter uti 6 brukningsdelar.

Hemmansklyfningar och *jordafsöndringar* förekomma alltjemt till betydligt antal. De väsentligaste betingelserna för detta förhållande torde vara det betydliga värde jorden på senare tider erhållit, särdeles invid jernvägarne och den derpå beroende svårigheten för den mindre bemeddade att förskaffa sig ett större jordområde, äfvensom den hos den skånska allmogen lifliga åtrån att få ega ett eget jordstycke, om än detta ej är betydligare än att det jemt och nått kan tjena till tomt för ett boningshus eller på det högsta genom sin afkomst bereda egaren en torftig utkomst. Den utsträckta jordstyckningen har ovedersägligen sina olägenheter, men äfven och öfvervägande

Tab. Litt. N. Uppgift rörande försäljningen af bränvin m. m. inom Malmöhus län under försäljningsåret 1879—1880.

	Antal rättigheter till							Kannetal, hvarefter afgiften blifvit beräknad.			Försäljningsavgifter erlagda.				Stadens behållna andel af försäljningsavgifterna.
	Mindre parthandel.	Minut-handel.		Utskänkning.			För minut-handel.	För utskänkning.	Summa.	Af bolag.		Af andra innehafvare af rättigheter.	Summa.		
		Inropade på auktion.	Öfverlämnade till bolag.	Ständiga.	Med burskap eller privileg.	Öfverlämnade till bolag.				Tillfälliga.	Betingade.			Vinstmedel.	
<i>Städerna:</i>															
Malmö ¹⁾	—	20	—	—	35	4	6	155,050	176,223	331,273	70,000	5,254 ¹⁹	39,251 ⁷⁰	114,505 ⁸⁹	91,421 ⁵⁰
Landskrona ²⁾	—	1	—	—	9	—	1	30,000	18,000	48,000	14,700	28,425 ⁷⁸	—	43,125 ⁷⁸	25,823 ⁷⁰
Helsingborg ³⁾	3	—	—	—	16	1	1	Bolagets afgift ej beräknad efter kannetalet.			30,000	40,015 ¹⁰	20	70,035 ¹⁰	41,937 ⁰²
Ystad ⁴⁾	—	—	4	—	8	2	2	5,200	18,600	23,800	5,460	19,182 ⁸³	3,280	27,922 ⁸³	16,720 ²⁰
Lund	—	8	—	12	—	—	—	54,010	108,790	162,800	—	—	57,018 ⁵⁰	57,018 ⁵⁰	34,142 ⁵⁶
Trelleborg ⁵⁾	—	4	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	20,640	20,640	12,359 ²⁸
Skanör	—	1	—	—	—	—	—	2,750	—	2,750	—	—	687 ⁵⁰	687 ⁵⁰	411 ⁶⁸
Summa	3	34	4	14	68	8	10	247,010	321,613	568,623	120,160	92,877 ⁹⁰	120,897 ⁷⁰	333,935 ⁶⁰	222,816 ⁰⁴
<i>Landsbygden</i>	16	8	—	11	1	24	5	16,905	50,502 ⁶⁷	67,407 ⁶⁷	3,854 ⁶⁷	—	20,572 ⁶⁵	24,427 ³²	—
Summa	19	42	4	25	69	32	15	263,915	372,115 ⁶⁷	636,030 ⁶⁷	124,014 ⁶⁷	92,877 ⁹⁰	141,470 ³⁵	358,362 ⁹²	222,816 ⁰⁴

Landstingets medel	48,677 ²²
Hushållningssällskapets medel	71,532 ⁵⁶
Städernas medel	222,816 ⁰⁴
Landkommunernas medel	14,637 ⁰⁵
Provision	700 ⁰⁵
	358,362⁹²

1) Bränvinsutskänningen öfverlåten på ett aktiebolag under ett år räknadt från den 1 oktober 1879. På grund af träffad öfverenskommelse med utskänkningsaktiebolaget hafva burskapsegande utskänkarne icke begagnat sina utskänkingsrättigheter. De tillfälliga avgifterna äro beräknade och uti räkenskaperna redovisade för kalenderåret 1879.

2) Enligt kontrakt är bränvinsutskänningen upplåten åt bolag under ett år, räknadt från den 1 oktober 1879.

3) Bränvinsutskänningen är öfverlåten på ett bolag under ett år, räknadt från den 1 oktober 1879.

4) Bränvinsutskänningen är öfverlåten på ett bolag under ett år, räknadt från den 1 oktober 1879.

5) Enär samtliga minuthandels- och de två utskänkingsrättigheterna blifvit å auktion gemensamt utropade och försålda för 19,200 kronor, utan att dervid blifvit bestämdt, hur stor summa deraf sig belöpte på hvarje särskildt slag af rättigheter, har det kannetal, hvarefter afgiften för samma rättigheter skolat beräknas, icke kunnat uppgifvas, hvaremot kannetalet för härvarande gästgivarers ens utskänkingsrättighet, hvarefter afgiften beräknats till 1,440 kronor, utgör 3,600.

Tab. Litt. O. Uppgifter angående Malmö utskänkingsaktiebolags verksamhet under tiden från den 1 oktober 1876 till den 1 oktober 1880.

Försäljnings- året.	Bolagets utskänkings- rättigheter.						Försäljning å				Försäljning.			
	burskapsinnehafvare.	Öfverlämnade till hotellägare.	Öfverlämnade till värdshus.	Använda till		Ej använde.	värdshus.	utskänkings- ställen.	afhemtnings- ställen.	Summa.	Bränvin, alla slag.	Bättre spirituosa.	Vin af alla slag.	Summa.
				utskänkings- ställen.	afhemtnings- ställen.									
1876—1877.....	2	3	10	12	4	4	104,381 ¹⁶	187,327 ⁶⁴	87,864 ⁸⁸	379,573 ⁶⁸	77,743 ²⁰	22,581 ²⁵	2,555 ⁷⁰	102,880 ¹⁵
1877—1878.....	2	4	9	12	5	3	96,617 ²²	169,810 ⁹³	83,722 ⁶⁶	350,150 ⁸¹	76,838 ⁰⁰	19,437 ²⁰	1,628 ⁶⁰	97,903 ⁸⁰
1878—1879.....	2	4	9	12	5	3	85,295 ¹²	146,864 ⁰⁹	66,195 ⁸⁴	298,355 ⁰⁵	63,300 ⁹⁰	17,385 ⁰⁰	1,293 ⁰⁰	81,978 ⁹⁰
1879—1880.....	2	4	10	13	5	1	68,638 ⁰²	156,794 ³³	151,647 ⁸⁰	377,080 ¹⁵	99,044 ⁰⁰	17,604 ¹⁵	1,293 ⁵⁰	117,941 ⁶⁵

sina fördelar. Den underlättar möjligheten för den mindre be- medlade att förskaffa sig en fastighet och sätter honom dymedelst i tillfälle att bereda sig större trygghet för sin utkomst. På samma gång en dylik trygghet vinnes, hämmas ock utvandringslustan, och den besutne känner sig manad att genom ett ordentligt och sparsamt lefnadssätt än vidare förkofra sin ställning. Konungens Befallningshafvande har år 1876 fastställt afgäld för 77 afsöndringar, år 1877 för 73, år 1878 för 53, år 1879 för 71 och år 1880 för 51.

Uppgift om de *aktiebolag tillhöriga fastigheter* lemnas uti tabellen Litt. P.

Tab. Litt. P. Uppgift angående *aktiebolag tillhöriga fastigheter inom Malmöhus län år 1880.*

Bolagets namn.	Nummer.	Mantel.	Antalet af de i städerna belägna fastigheterna.		Taxeringsvärde.	
			Jordbruksfastighet.	Annan fastighet.	Jordbruksfastighet.	Annan fastighet.
Å landsbygden.						
<i>Oxie fögderi:</i>						
Annetorps kalkbrottsaktiebolag, Annetorp	3, 4 o. 5	0:875	61,400	} 30,000		
do Hyllie	9 o. 12	0:068	3,800			
Malmö kalkbrottsakt.b., Annetorp	5 o. 6	0:875	60,500	} 25,000		
do Hyllie	22	0:091	5,100			
Skånska cementaktiebolaget, ibm	4 o. 21	0:750	81,400		64,000	
Summa för Oxie fögderi		2:659	212,200		119,000	
<i>Luggude fögderi:</i>						
Brunnby missionsakt.b., Smedstorp			—		2,500	
Hultabo handelsaktiebol., Hultabo	2, 3	Gatehus	—		1,600	
Höganäs stenkolsakt.b., Höganäs	2 o. 35	Torp	} 740,600			
do do Bräcke	3	0:250				
do do Hultabo	1, 2 o. 3	0:750				
do do Pläninge	8	0:156				
do do Steglinge	1	0:281				
do do Tjörred	3	0:125				
do do Väshby	15 o. 17	0:403				
Väshby missionsaktieb., Knopalycke			—		3,000	
Kroppas aktiebolag, Bjuf	7	0:333	180,200		—	
Vallåkra stenkolsakt.b., Skinneholm jemte 15 tunn- 26 5/8 kappland, afsöndrade från Billesholms kungsgård.	23	0:125	162,500		—	
Päarpas mejeriaktiebolag, Päarp	1	Torp	16,000		—	
Summa för Luggude fögderi		2:423	1,099,300		7,100	
<i>Rönnebergs fögderi:</i>						
Mejeriaktiebolaget Norra Möinge			—		8,000	
Skånska sockerfabriksaktiebolaget i Landskrona, Herslöf	10		—		300	
do Säby	1 o. 2	0:625	65,700		—	
do Säbyholm med qvarn		6:250	544,400		—	
do Axeltofta	12	0:750	} 156,800		—	
do Tofta	14 o. 15	1:291				

Bolagens namn.	Nummer.	Mantel.	Antalet af de i städerna belägna fastigheterna.	Taxeringsvärde.		
				Jordbruksfastighet.	Annan fastighet.	
Skånska sockerfabriksaktiebolaget i Landskrona, Tullstorps bete	1, 2, 4, 9, 10, 20 o. 21	} 2:754	}	260,300	—	
do Örja	18			0:267		
Eslöfs stenkolsgrufveakt.b., Stabb arp (62 tunnland)				29,700	—	
Eslöfs tegelbr.-a.b., Ö. Asmundtorp	1	0:027		5,300	—	
do Eslöf	6	0:010		1,300	—	
Mejeriaktiebol. i Lyddeköpinge, Lyddeköpinge	33			—	9,100	
Bränvinsaktiebolaget i Stockholm, V. Sallerup	4			—	15,000	
Eslöfs mejeriaktieb., Eslöfs köping	77 B.			—	32,000	
Svenska jordbrunningsaktiebolaget i Stockholm, Eslöfs köping	138			—	15,000	
Summa för Rönnebergs fögderi		12:674		1,063,500	79,400	
<i>Torna fögderi:</i>						
Skånska cementaktiebol., Brohus	1	0:058		21,600	} 500,000	
do Vinstorp	9	Lägenhet		1,700		
Malmö sockerfabriksaktieb., Arlöf	3	0:250		21,800	} 203,400	
do ibm	8, 9, 10	1:707		103,200		
Summa för Torna fögderi		2:015		148,300	703,400	
<i>Frosta fögderi:</i>						
Åkersbergs aktiebolag, Åkersberg				237,000	31,000	
I städerna.						
<i>Malmö:</i>						
Malmö franska ängqvarnsaktiebol.			2	—	150,800	
Per Fricks fabrikers aktiebolag			4	—	158,100	
Gaslysningsaktiebolaget i Malmö			3	—	101,000	
Skånes enskilda bank			1	5,000	200,000	
Hallins tobaksfabriksaktiebolag			1	2,000	81,200	
F. H. Kockums tobaksfabriksakt.b.			3	13,600	291,500	
Mattsonska bryggeriaktiebolaget			2	7,500	160,000	
Renterdals litografiska aktiebolag			1	2,200	54,000	
Manufakturaktiebolaget i Malmö			3	—	384,000	
Malmö yllefabriksaktiebolag			3	—	285,000	
Malmö teateraktiebolag			1	—	150,000	
Malmö gymnastikaktiebolag			1	—	62,000	
Malmö oljeslageriaktiebolag			1	2,000	90,000	
Malmö bomullsväveriaktiebolag			1	2,000	125,000	
Malmö sockerfabriksaktiebolag			1	—	6,500	
Malmö bryggeriaktiebolag			2	—	46,000	
Kockums mekaniska verkstads aktiebolag			5	—	305,000	
Malmö varfsaktiebolag			1	—	38,000	
Malmö badhusaktiebolag			1	—	36,000	
Summa för Malmö			37		3,325,100	
<i>Landskrona:</i>						
Skånska sockerfabriksaktiebolaget			1	—	456,800	

För de uti länet befintliga *fideikommiss* redogöres uti tabellen Litt. Q.

Angående *landtmäteriväsendet* anmärkes, att förordnanden utfärdats:

År 1876 till 1 egentligt laga skifte och 226 andra förrättningar.				
» 1877 » 1	d:o	251	d:o	
» 1878 » —	d:o	247	d:o	
» 1879 » 1	d:o	163	d:o	
» 1880 » 2	d:o	216	d:o	
Summa 5 laga skiften			och 1,103	andra förrättningar.

Egentliga laga skiften förekomma endast undantagsvis, och då de uppstå, betingas de merendels af styckning af egendomar, hvilka förut länge i en slägt sammanhållits. Flertalet af de öfriga landtmäteriförrättningarne utgöras af egoklyfningar eller utbyten, rågångsutstakningar, vägutstakningar eller delningar samt vattenafledningsförrättningar, bland hvilka sistnämnda för år 1880 inberäknats sex åtgärder, hvartill förordnanden utfärdats på grund af 1879 års lag om dikning och annan afledning af vatten. Af dessa sex åtgärder hafva trenne uppdragits åt landmätare och trenne åt landbruksingenjörers verkställighet.

Då en redogörelse för det *kommunala beskattningsväsendet* ej numera i denna ordning behöfver meddelas, hafva icke heller från underordnade myndigheter inkommit några uppgifter härutinnan af den fullständighet och det värde, att de öfverhufvud böra här inflyta. Emellertid är Konungens Befallningshafvande i tillfälle att meddela, att uti Malmö, som torde vara det af kommunalutskylder mest betungade samhället inom länet, dessa under perioden utgått efter nedan upptagne grunder:

Kommunala utskylder i Malmö åren 1876—1880.

År	Personala utskylder. Kronor.						På bevilningskrona.					
	Folkskole- och fattig- vårdsafgift		Kyrko- afgift.		Summa.		Allmän kom- munalskatt.	Fattigvårds- tillskott.	Kyrkoskatt.	Folkskole- afgift.	Summa.	
	Mån.	Qvinnor.	Mån.	Qvinnor.	Mån.	Qvinnor.						Kronor.
1876.....	60	40	80	40	1 40	80	3	1 05	1 27	—	5 82	
1877.....	60	40	80	40	1 40	80	2 84	1 05	1 30	—	5 19	
1878.....	91	71	80	40	1 71	1 11	2 37	1 10	— 43	— 82	4 72	
1879.....	91	71	80	40	1 71	1 11	2 76	1 30	— 40	— 82	5 28	
1880.....	91	71	80	40	1 71	1 11	3 08	1 46	— 46	— 92	5 92	

I Landskrona stad, hvarest kommunens betydliga fastighetsområden lemna rikliga bidrag till gäldande af stadens utgifter, hvadan samhällets invånare i mycket ringa grad behöfva genom uttaxeringen betungas, hafva kommunalutskylderna utgått med 1 å 2 kronor på bevilningskronan.

Bolagens namn.	Nummer.	Mantal.	Antalet af de i städerna belägna fastigheterna.		Taxeringsvärde.	
			Jordbruksfastighet.	Annan fastighet.		
Landskrona gjuteriaktiebolag			1	—	122,800	
Landskrona franska ångvarnsaktiebolag			1	—	79,200	
Skeppsvarfsaktiebolaget			1	—	16,000	
J. C. M. Schmidts tegelfabriksaktiebolag			1	—	60,000	
Ystad:			5		734,800	
Cikoriefabriksaktiebolaget			1	—	57,000	
Teaterbolaget			1	—	22,900	
Skånes enskilda bank			1	—	44,000	
Tobaksfabriksaktiebolaget			1	—	31,700	
Skeppsvarfsaktiebolaget			1	—	2,000	
Lund:			5		157,600	
Kemisk-tekniska fabriksaktiebol.			1	—	14,500	
Lunds ridhusaktiebolag			1	—	22,800	
Parkanläggningbolaget			1	—	34,900	
Lund-Trelleborgs jernvägsaktiebol.			1	—	6,500	
Helsingborg:			4		78,700	
Jern- och lerkärlsaktiebolaget			1	—	180,700	
Helsingborgs missionshus- d:o teaterhus- "			1	—	63,200	
Varfsbolaget			1	—	133,500	
Helsingborgs varmbadhusaktiebol.			1	—	10,000	
Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriksaktiebolaget			1	—	65,000	
Patent-murstens och ornamentsfabriksaktiebolaget			1	—	295,200	
Helsingborg- Landskrona- Eslöfs jernvägsaktiebolag			1	—	13,000	
Trelleborg:			8		896,900	
Skånes enskilda bank			2	—	43,800	
Sammandrag.						
Å landsbygden:						
Oxie fögderi		2 659			212,200	119,000
Luggude d:o		2 423			1,099,300	7,100
Rönnebergs d:o		12 674			1,063,500	79,400
Torna d:o		2 015			148,300	703,400
Frosta d:o		2 145			237,000	34,000
Summa		21 916			2,760,300	942,900
I städerna:						
Malmö			37		34,300	3,325,100
Landskrona			5		734,800	
Ystad			5		157,600	
Lund			4		78,700	
Helsingborg			8		896,900	
Trelleborg			2		43,800	
Summa			61		34,300	5,236,900

6. Politi.

Någon löneroglering för presterskapet i enlighet med kungl. förordningen den 16 juli 1862 har icke under perioden blifvit fastställd.

Vid högskolan i Lund är ett nytt universitetshus under uppförande. Till uppförande af detsamma beviljade 1877 års riksdag 450,000 kronor, och byggnaden skall enligt beräkning vara färdig under år 1882.

Antalet studerande vid universitetet har varit:

Vårterminen 1876	534.
Höstterminen "	594.
Vårterminen 1877	562.
Höstterminen "	576.
Vårterminen 1878	597.
Höstterminen "	619.
Vårterminen 1879	616.
Höstterminen "	658.

Tab. Litt. Q.

Uppgifter angående de inom Malmöhus län befintliga fideikommiss år 1880.

Fideikommissens antal.	Fideikommissens namn.	Nuvarande fideikommiss-innehafvare.	Fideikommissens belägenhet.		Partisumma		Fideikommissens	
			Här ad.	Socknar.	mantal.	taxeringsvärde.	mantal.	taxeringsvärde.
1	Petersborg	O. V. Bager	Oxie	Bunkeflo	—	—	2	111,600
1	Stora Markie	Friherre C. A. E. Stjernblad	Skytts	Anderslöfs	—	—	10 562	1) 778,400
1	Skabersjö	Grefve Otto Thott, Kabinettskammarherre m. m.	Oxie	Oxie, Törringe, Svedala och Arrie	18 327	2) 1,117,300	—	—
1	Södra Lindved	Friherre C. von Düben	Bara	Skabersjö, Hyby och Bjershögs	43 817	2) 2,023,100	62 144	3,140,400
1	Kärrtorp	d:o d:o	Oxie	Svedala	—	—	0 204	77,200
1	Böringe kloster	Kabinettskammarherren m. m. greve C. A. Beck-Friis	Oxie	Kärrstorps	—	—	1 250	67,800
1	Björnstorp	Kabinettskammarherren m. m. friherre F. G. Gyllenkrook	Skytts	Svedala	0 170	73,600	—	—
1	Svenstorp	d:o d:o	Vemmenhögs	Rengs	0 700	83,700	—	—
1	Hyby	Kammarherren friherre J. W. Wrangel von Brehmer	Torna	Gustafs	26 010	2,174,000	26 880	2,331,300
1	Ågerup	Löjtnanten friherre C. M. N. Palmqvist	Torna	Göddelöfs, Bonderups och Veberöds	—	—	25 800	1,087,100
1	Övedskloster	Ryttmästaren, frih. Otto Ramel	Bara	Igelösa, Odarslöfs, Hardeberga, Gårdstånga, Hästads och Lackalänga	—	—	36 029	2,047,700
1	Fulltofta	Ryttmästaren, frih. N. Trolle	Frosta	Hyby	—	—	10 562	480,100
1	Trollenäs	d:o d:o	Frosta	Norra Rörums, Hörs och Munkarps	8 625	310,600	—	—
1	Trolleholm	Öfverste-kammarjunkaren, greve G. Trolle-Bonde	Färs	Östraby och Frenninge	1 170	59,600	9 795	370,200
1	Barsebäck	Grefve A. G. W. Hamilton	Färs	Öveds, Östraby, Skartofta, Våmbs, Brandstads, Åsums, Ilstorps och Björka	35 681	2,830,200	—	—
1	Krapperup	Friherre Nils Gyllenstjerna	Frosta	Harlösa	2 875	158,400	33 556	2,988,600
1	Boserup	Brukspatronen Th. Ankarcrona	Onsjö	Fulltofta, Espinge och Bosjö kloster	—	—	20	840,400
1	Högstad	Grefve Tom Piper	Onsjö	Näs, Gullarps, Stehags, Bosarps och Strö	32 933	2,266,700	—	—
1	Ruuthsbo	Ryttmästaren, greve G. M. Ruuth	Frosta	Bosjö kloster	0 875	76,500	33 808	2,343,200
1	Näsbyholm	Friherre F. von Blixen-Finecke	Onsjö	Torrlösa, Skreflinge, Konga, Billinge, Bosarps, Stehags, Asks och Örja	35 417	3,251,100	—	—
			Oxie	Gessie	1	36,400	—	—
			Skytts	Vemmerlöfs	4) —	45,300	36 417	3,332,800
1	Barsebäck	Grefve A. G. W. Hamilton	Harjagers	Barsebäcks, Hofterups och Vestra Kareby	—	—	33 771	1,376,900
1	Krapperup	Friherre Nils Gyllenstjerna	Luggude	Brunnby, Väsby, Farhults, Jonstorps, Flenninge, Vålinge, Kattarps, Qvistofta, Helsingborgs landsförsamling, Råhus, Bärslöfs, Fjerrestads och Allerums	—	—	41 480	2,665,100
1	Boserup	Brukspatronen Th. Ankarcrona	Luggude	Risekatalösa, Häslunda, Bärslöfs, Frillestads och Ekeby	—	—	16 250	1,398,800
1	Högstad	Grefve Tom Piper	Herrestads	Högstads, Baldringe, Borrie och Bromma	37 500	2,026,600	—	—
1	Ruuthsbo	Ryttmästaren, greve G. M. Ruuth	Färs	Rödinge och Ramsåsa	2 479	5) 206,600	39 979	2,233,200
1	Näsbyholm	Friherre F. von Blixen-Finecke	Herrestads	Bjersjö	—	—	6 750	556,900
1	Näsbyholm	Friherre F. von Blixen-Finecke	Vemmenhögs	Gerdslöfs	—	—	28 262	2,220,300
20				Summa	—	—	480 499	30,448,000

1) Uti taxeringsvärdet inbegripas 2:ne utjordar, benämnde Markiehage, samt 3:ne gatehus och 1 qvarn under Nr:is 1, 2, 5 och 20 Stora Markie. 2) D:o 2:ne utjordar, benämnde Törringelund och Bönarp samt 3 gatehus under Nr:is 8 och 10 Törringe samt Nr: 26 Arrie. 3) D:o icke i mantal satt jord, som åsatts taxeringsvärde med tillsammans 31,500 kronor. 4) Ifrågakande fastighet innefattar utjorden Unestorp, som ej är åsatt särskildt mantal. 5) Uti taxeringsvärdet inbegripas 2:ne gatehus i Rödinge socken, benämnda Flohus och Slagarp.

Vårterminen 1880	627.
Höstterminen »	739.

Såsom tillföre skett lemnas äfven nu redogörelse under tabellerna Litt. R, S och T angående antalet lärjungar vid *elementarläroverken*, lärare och lärjungar vid *navigationsskolan* samt *tekniska-* och dermed förenade *söndags- och aftonskolan i Malmö*.

Tab. Litt. R. Uppgift å antalet lärjungar vid allmänna läroverken inom Malmöhus län under hvarje termin af åren 1876—1880.

	1876.		1877.		1878.		1879.		1880.	
	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.
Högre allmänna läroverket i Lund	446	490	483	489	487	545	538	572	572	618
d:o d:o i Malmö	290	312	307	346	346	393	392	461	452	464
d:o d:o i Helsingborg.	240	220	233	260	254	286	290	324	331	338
Lägre femklassiga läroverket i Ystad	96	97	97	103	105	102	101	105	105	102
d:o treklassiga läroverket i Trelleborg	52	37	38	41	40	45	45	33	30	39

Tab. Litt. S. Uppgift å antalet lärare och lärjungar vid *navigationsskolan i Malmö* under åren 1876—1880.

År	Nautiska afdelningen.					Maskinafdelningen.						
	Lärare.	Kaptener af 1:a klassen.	Kaptener af 2:a klassen.	Sjymän.	Summa lärjungar.	Lärare.	Ängfartygsbefälhavare.	1:a klassen.	Maskinister af 2:a klassen.	Maskinister af 1:a klassen.	Lokomotivförare.	Summa lärjungar.
1876	3	17	20	34	71	1	35	—	13	—	—	48
1877	3	24	—	21	45	4	31	—	7	6	—	44
1878	3	10	—	33	43	4	2	1	15	5	—	23
1879	3	14	—	38	52	4	14	25	9	—	—	48
1880	3	6	—	24	30	4	11	6	12	—	—	29

Tab. Litt. T. Uppgift på antalet lärare och lärjungar vid *tekniska elementar- och dermed förenade afton- och söndagsskolan i Malmö* åren 1876—1880.

År	Tekniska elementarskolan.		Tekniska afton- och söndagsskolan.			
	Lärare.	Lärjungar.	Lärare.	Lärjungar.		
				Manliga.	Qvinliga.	Summa.
1876 vårterminen	8	85	13	361	101	462
» höstterminen	9	100	17	453	92	545
1877 vårterminen	9	99	16	373	97	470
» höstterminen	9	94	16	420	96	516
1878 vårterminen	11	89	16	374	95	469
» höstterminen	11	84	17	465	100	565
1879 vårterminen	11	86	17	362	77	439
» höstterminen	11	80	16	398	83	481
1880 vårterminen	11	75	16	321	80	401
» höstterminen	11	65	15	431	85	516

Åren 1877 och 1878 uppfördes å en Malmö stad tillhörig tomt uti Rörstjodstaden derstädes ett skolhus och en gymnastikbyggnad för högre allmänna läroverket. Dessa byggnader togos efter högtidlig invigning i bruk vid 1879 års hösttermin. De hafva kostat 467,962 kronor 68 öre, hvartill stiftets byggnadskassa bidragit med 70,000 kronor och läroverkets egen byggnadskassa med 20,000 kronor. Staden Malmö har lemnat det öfriga beloppet och sålt den förut för läroverket använda fastigheten.

Uti Lund finnes sedan åtskilliga år tillbaka ett privat elementarläroverk med dimissionsrätt till universitetet. Detta läroverk åtnjuter ett ganska stadgadt anseende, och undervisningen derstädes är så ordnad, att lärjungen är i tillfälle att på kortare tid än som vid allmänna läroverken är nödig vinna den för studentexamen erforderliga mogenheten.

Uti Lund äro jemväl 2:ne af enskilda personer upprättade högre elementarläroverk för flickor. Det ena har varit i verksamhet sedan den 1 september 1871 och åtnjuter från början af år 1879 ett årligt statsanslag af 500 kronor. Det andra, hvars stiftare benämna sig läroverksföreningen, tillkom i början af år 1880 men trädde i verksamhet först med höstterminen nämnda år. Under läsåret 1880—1881 hafva 114 lärjungar der åtnjutit undervisning. Lärjungarnes antal i den först omnämnda skolan var under samma tid 45.

Åt folkskoleväsendet egnas fortfarande mycken omsorg. På landsbygden hafva uti åtskilliga socknar nya skolhus blifvit uppförda, dervid man bemödat sig om att såväl göra lokalerna sunda som genom sin inredning lämpliga för undervisningen. Uti Malmö har år 1877 ett nytt skolhus blifvit uppfördt med en kostnad af 104,637 kronor 14 öre, hvarjemte vid 2:ne af stadens skolor uppförts nybyggnader, som kostat 54,174 kronor 74 öre. Dessutom äro tomter anvisade för uppförande af ytterligare 2:ne skolhus. Ledningen af skolundervisningen i Malmö handhafves under skolrådets inseende af en folkskoleinspektör med sådan aföning, att man kan påräkna att till befattningen erhålla en fullt kompetent person. Äfven i Helsingborg har under perioden ett nytt folkskolehus blifvit uppfördt.

Af de i förra femårsberättelsen omnämnda *folkhögskolorna* äro fortfarande folkhögskolorna å Hvilan, den manliga och den qvinliga, samt Fridhems folkhögskola i verksamhet, och efter samma norm som tillföre. Den förändringen är dock att anmärka, beträffande den manliga skolan å Hvilan, att kursen är delad i 2:ne afdelningar, den öfra och den nedra. Uti den öfra få endast de inträde, som genomgått en kurs vid denna eller annan folkhögskola. Den öfre afdelningen har jemte folkhögskolans allmänna uppgift den särskilda att meddela så grundligt och fullständigt som möjligt teoretiska insigter i landthushållningen. Nordvestra Skånes folkhögskola har blifvit år 1876 förflyttad till Åstorps jernvägsstation i Kristianstads län. Skånes folkhögskola och Rönnebergs m. fl. härads folkhögskola, båda för flickor, hafva år 1878 blifvit sammanslagna till en skola, hvilken under benämningen Vestra Skånes folkhögskola för qvinnor flyttats till landeriet Tågaborg inom Helsingborgs stads område.

Angående folkhögskolornas förvaltning åberopas hvad föregående femårsberättelse derom innehåller. De hafva under perioden åtnjutit anslag såväl af staten som af landstinget.

Tre högre folkskolor finnas, en i Väsby, en i Allerum och en i Kattarp, allt inom Luggude härad.

Det i förra femårsberättelsen omnämnda af enskild person inrättade *seminariet* i Landskrona för bildande af småskolelära-rinnor har fortsatt sin verksamhet till år 1880 och åtnjutit årligt anslag af landstinget men upphörde nämnda år. Deremot har ett seminarium för småskolelära-rinnor blifvit år 1876 bildadt i Ystad, och är undervisningen derstädes ordnad efter samma grunder, som varit antagna vid seminariet i Landskrona. Det nybildade seminariet har från och med år 1878 åtnjutit ett årligt bidrag af landstinget till belopp af 500 kronor, under vilkor att undervisningsanstalten underkastas inspektion utaf en af landstinget utsedd person. Vid seminariet har lärjungeantalet årligen varit omkring 40. Dessutom anmärkes, att folkskole-inspektören i Malmö derstädes inrättat ett seminarium jemväl för utbildande af småskolelära-rinnor, i första rummet för Malmö stad. I detta seminarium, som öppnades den 23 augusti 1880, meddelas undervisning af föreståndaren samt 3 lärare och 3 lära-rinnor uti de i kungl. kungörelsen den 11 februari 1878 bestämda läroämnen. Under första läsåret åtnjöto 35 elever der undervisning. Lärokursen omfattar en tid af 8 månader med 5 à 6 timmars daglig undervisning. Erforderlig lokal för seminariet är kostnadsfritt upplåten uti en af stadens folkskolor, men eljest åtnjuter inrättningen intet understöd. Åtskilliga slöjdskolor för flickor äro inrättade såväl i städerna som å landsbygden och åtnjuta anslag af staten, hvarjemte landstinget från och med år 1878 beviljat ett anslag af 3,000 kronor att användas såsom bidrag till dylika skolor, inrättade i förening med allmänna skolor, med 50 kronor för hvarje sådan skola, som af folkskoleinspektör vitsordas såsom väl ordnad.

Råby räddningsanstalter för vanartiga ynglingar och värnlösa flickor hafva fortsatt sin gagnande verksamhet.

I afseende å *barnhemmen* i länet är intet annat att meddela än att dessa inrättningars stora betydelse vederbörligen beaktas, hvilket bland annat synes af de rikliga gåfvor, med hvilka de städse ihågkommas. Genom donation af affidne ryttmästaren C. Krook har det ena barnhemmet i Lund, det år 1868 stiftade, fått sina tillgångar ökade med 10,000 kronor.

Den i förra berättelsen omnämnda *Skånes anstalt för döfstumma* fortfar. För dess inkomster och utgifter redovisas uti tabellen Litt. U. Elevernas antal utgör årligen omkring 60.

Länets landsting har under perioden låtit å egendomen Fredenstorp vid Lund uppföra en *anstalt för uppfostran af idiotiska barn*. Inrättningen blef färdig år 1878 och har kostat i uppförande 86,374 kronor. Landstinget har för hvarterdera af åren 1879 och 1880 lemnat ett anslag af 5,200 kronor, och inrättningen åtnjuter dessutom statsanslag. Barn intagas från 6—15 års ålder, hvarvid åt barn från Malmöhus län lemnas företräde. Anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse bestående af fem medlemmar, hvilka väljas af landstinget, hvar-dera för fem år, och anstalten står under närmaste tillsyn af en utaf landstinget utsedd läkare. Eleverna erläggas årsafgift efter en af landstinget fastställd taxa, men frielever antagas ock till begränsadt antal. År 1879 vårdades å anstalten 19 elever, af hvilka 4 voro frielever. Antalet elever utgjorde år 1880 23, af hvilka 5 ej erlade afgift.

Tillkomsten af någon ny *kreditanstalt* under perioden är icke att bemärka. Skånes enskilda bank, som förut hade afdel-ningskontor i Malmö, ditflyttade från och med år 1876 års in-gång sitt hufvudkontor från Ystad.

Angående *sparbankerna* lemnas numera i annan ordning fullständiga uppgifter, hvadan Konungens Befallningshafvande torde kunna inskränka sig till vitsordandet af deras särdeles gagnande verksamhet, hvilken är så mycket kraftigare, som inom detta län exempel dess bättre saknas, att sparbankernas direktioner gifva anledning till minskning i det förtroende till sparbankerna, som är väsentligt för att de må kunna motsvara sitt ändamål. Trenne nya sparbanker hafva tillkommit, nemligen Svedala sparbank, som fått sitt reglemente fastställt den 31 januari 1879, Høgs och Keffinge socknars sparbank med regle-mente af den 9 december nyssnämnda år, samt Norrvidinge m. fl. socknars sparbank. Sparbankernas antal är numera 37.

Skånska lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten har fortsatt sin verksamhet, och om densamma lemnas redogörelse i tabellen Litt. V. Den ansenliga tillväxt, som isynnerhet visar sig uti

Tab. Litt. U. Uppgift angående Skånes anstalt för döfstumma åren 1876—1880.

År	I n k o m s t e r .					Utgifter.	
	Stats-anslag.	Bidrag af landsting		Elev-afgifter.	Träd-gårdens afkast-ning.		Summa.
		i Malmö-hus län.	i Kristian-stads län.				
1876.....	8,200	13,174 ⁸⁷	9,252 ⁵³	9,797 ²⁹	473 ⁶⁰	40,898 ²⁹	35,111 ²³
1877.....	8,230	11,199 ²⁷	7,800 ⁷³	10,737 ⁶¹	428 ⁸⁸	38,396 ⁴⁹	37,098 ⁷⁵
1878.....	9,000	12,672 ⁸⁷	8,827 ¹⁴	10,255 ¹¹	301 ²⁸	41,056 ³⁹	39,526 ⁹⁷
1879.....	7,600	12,760 ³⁷	8,827 ¹⁶	7,728 ⁶²	318 ¹²	37,234 ²⁷	37,570 ³⁶
1880.....	6,000	12,097	8,302 ⁵⁹	6,408 ¹⁹	354 ²⁶	33,162 ⁰⁴	31,945 ³³

Tab. Litt. V.

Skånska lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten åren 1876—1880.

År	I n k o m s t e r .				U t g i f t e r .					T i l l g å n g a r .				
	Af delegar-ne insatta.	Räntor.	Diverse.	Summa.	Uttagna arf.	Uttagna kapital.	Uttagna lifräntor.	Förvalt-ningskost-nader m. m.	Summa.	I bespa-ringsfon-den.	I lifränte-fonden.	I reserv-fonden.	Diverse. rubriker.	Summa.
1876.....	48,055	14,093 ⁵⁴	380 ¹³	62,528 ⁶⁷	467 ⁹⁵	3,538 ⁶³	726 ⁸⁹	1,589 ⁴³	6,322 ⁹⁰	265,163 ²⁹	12,460 ⁰⁴	2,621	1,077 ⁰⁶	281,321 ³⁹
1877.....	76,876	18,567 ¹⁷	238 ⁷⁹	95,681 ⁹⁶	1,142 ³⁰	853 ⁰⁸	1,220 ⁰⁷	2,840 ⁵⁰	6,055 ⁹⁵	327,523 ⁹⁶	28,945 ⁹⁸	2,860 ¹³	11,617 ⁵³	370,947 ¹⁰
1878.....	29,016 ²⁴	22,376 ⁷⁸	93 ⁴⁴	51,486 ⁴⁶	6,682 ⁵⁴	326 ⁶³	1,734 ³²	3,534 ³¹	12,277 ⁸⁰	360,421 ⁷⁹	33,931 ⁶¹	3,037 ¹⁹	12,765 ¹⁷	410,156 ⁰⁶
1879.....	81,146 ⁸⁷	25,217 ⁵¹	1,524 ⁷²	107,889 ¹⁰	987 ⁸⁹	1,420 ⁷⁴	3,136 ⁹³	4,643 ³⁹	10,188 ⁹⁵	446,710 ⁹⁰	38,274 ⁵⁸	3,221 ⁶⁹	19,649 ⁰⁴	507,856 ²¹
1880.....	135,799	31,505 ⁶³	2,384 ⁵⁸	169,689 ²¹	659 ⁸¹	3,651 ²³	3,946 ⁵³	10,400 ⁹²	18,658 ⁴⁹	552,520 ⁷²	45,129 ⁰³	3,411 ²⁵	57,825 ⁹⁰	658,886 ⁹⁰
1871.....	23,379	1,976 ³⁶	531 ²³	25,886 ⁵⁹	106	826 ⁵⁰	123 ⁸⁴	505	1,561 ³⁴	50,613 ²²	1,868 ⁴⁸	1,402 ⁸⁷	348 ²⁷	54,232 ⁸⁴
1875.....	43,284	11,388 ⁵³	258 ⁴³	54,930 ⁹⁶	501 ¹¹	827 ²⁵	494 ¹⁶	1,955 ⁵⁰	3,778 ⁰²	214,590 ⁴⁶	7,402 ⁶⁴	2,452 ⁷⁸	669 ⁷⁴	225,115 ⁶²

de af delegarne insatta beloppen, vittnar om det förtroende, som inrättningen åtnjuter.

Angående *brandförsäkringsinrättningarna* i länet lemnas uppgifter i **tabellen N:o 4**. Det erinras, att, såsom i förra femårsberättelsen är anmärkt, Torna, Bara och Harjagers härads nya, Ljunits och Herrestads, Färs och Frosta härads gamla samt Luggude härads gamla och nya brandstodsföreningar sins emellan bildat Malmöhus läns landsbygds brandstods-förening, hvilken förening således egentligen består af 4 särskilda försäkringsbolag — föreningens distrikt — nemligen det första distriktet omfattande Luggude härad, det andra Färs och Frosta härad, det tredje Ljunits och Herrestads härad samt det fjerde Torna, Bara och Harjagers härad. Dessa bolag hafva ett gemensamt reglemente, som bland annat innefattar en reassuransförbindelse, på grund af hvilken hvarterdera bolagets brandskadeersättningsbelopp fördelas till godtgörelse af samtliga bolagen. Uppgift måste således lemnas för hvarje distrikt, såsom för en särskild förening, emedan den för bolagen gemensamma direktionen, som uppgör reassuransliqviderna, ej för några räkenkaper.

Vidare anmärkes, beträffande skånska brandförsäkringsinrättningen, att hvad som i ansenlig mån bidragit till förhöjningen af försäkringsvärdet å fastigheter, är det uti förra femårsberättelsen omförmälda medgifvandet af så kallade konjunkturförsäkringar, hvilka blifvit icke obetydligt använda.

Jemväl erinras, att brandförsäkringar tagas uti åtskilliga utom länet befintliga bolag äfvensom uti utländska bolag.

En brandordning har under perioden blifvit fastställd för staden Lund, och stadganden angående brandväsendets ordnande äro fastställda för 8 landtkommuner.

Genom en eldsvåda år 1878 förstördes i Trelleborg 8 hus belägna vid Vestergatan, men eljest har icke någon större eldsvåda under perioden inträffat.

Bland *sjöförsäkringsinrättningar* nämnas Kullens enskilda assuransförening och Sydsveriges assuransförening, hvilka äro i förra femårsberättelsen upptagna, äfvensom Rå skeppare och styrmäns sjöassuransförening, hvilken, bildad år 1867, meddelar försäkring för förlust under sjöresa af kläder, nautiska instrument m. m. åt sjömän från Rå fiskläge till ett belopp af högst 400 kronor för hvarje försäkringstagare. Om dessa 3:ne inrättningar lemnas särskilda uppgifter uti tabellerna Litt. X, Y och Z.

Någon *farsot bland husdjuren* kan icke sägas hafva under perioden hemsökt länet. Dock hafva spridda fall af rots bland hästar förekommit.

De uti förra berättelsen omnämnda inrättningar till *försäkring mot förlust genom sjukdomen rots*, nemligen Luggude härads bolag till försäkring af förlust, förorsakad genom sjukdomen rots, samt Rönnebergs, Onsjo och Harjagers härads samt Landskrona stads försäkringsförening för hästar och boskap, fortsätta sin verksamhet. Dessutom hafva under perioden 3:ne andra *kreatursförsäkringsinrättningar* blifvit bildade, nemligen Mellersta Skånes häst- och nötkreatursförsäkringsförening, som fick sina stadgar af Konungens Befallningshafvande fastställda den 12 december 1879 och började sin verksamhet den 1 februari 1880,

Uppgift öfver Kullens enskilda assuransförenings verksamhet under åren 1876—1880.

År.	Antal försäkrade fartyg.		Summa.	1876	1877	1878	1879	1880
	Skepp.			1 363	1 474	1 239	1 243	1 244
	Brigg.			8	8	8	8	8
	Skonert.			1 343	1 366	1 231	1 235	1 236
	Galeas.			9	9	7	8	8
	Slup.			10	9	10	45	8
	Jakt.			8	52	8	6	8
	Däckbåt.			8	52	8	6	8
Kassabehållning till följande år.			78,302	76	179,168	06	94,568	57
Totalutgifter.			4,745	69	2,850	84	2,225	60
Extra utgifter.			30,532	54	9,897	76	17,773	21
Utbetaldt belopp för räddning från total förlust.			143,889	88	81,319	98	64,821	32
Utbetaldt belopp för totalt förlorade fartyg.			80,532	54	9,897	76	24,909	61
Antal från total förloring räddade fartyg.			32	17	17	35	34	
Antal totalt förolyckade fartyg.			11	5	5	7	12	
Premiernas storlek i % genomsnitt.			3.69	3.72	3.59	3.66	3.49	
Kassabehållning från föregående år samt diverse inkomster af bergadt gods och räntor.			150,188	61	99,696	46	166,654	88
Summa assuranspremier.			107,282	01	106,660	92	99,233	29
Fartygens hela totalvärde grandadt på här försäkrade andelarner värde.			4,808,140	50	4,789,200	50	4,538,250	50
Totalvärdet af de här försäkrade andelarner.			4,356,397	50	4,291,440	50	4,151,482	50
Ansvarssumma, 2/3 af sanna värdet.			2,904,265	4,356,397	2,860,960	4,291,440	2,767,655	4,151,482
Registerton.			35,372	39,415	36,647	38,592	40,627	
Antal fartyg, som till större eller mindre delar äro försäkrade.			239	237	234	243	244	

Sydvestra Skånes förening till ersättande af förluster å hästar och nötboskap, för hvilken sistnämnda inrättning stadgar äro af landshöfdingeembetet fastställda den 5 april 1879 och som började sin verksamhet den 1 juni nämnda år, samt slutligen Ljunits härads eller numera Södra Skånes ladugårdsassuransförening med stadgar, som blifvit af Konungens Befallningshafvande fastställda den 6 juni 1876. Om dessa fem kreatursförsäkringsinrättningar lemnas närmare uppgifter uti tabellerna Litt. Å, Ä, Ö, Aa och Bb.

I detta sammanhang tillåter sig Konungens Befallningshafvande tillika uti tabellen Litt Cc. lemna redogörelse för en annan inom länet befintlig försäkringsanstalt, nemligen *provinserna Skånes och Hallands förening till ersättande af förluster genom hagel*, hvilken börjat sin verksamhet år 1863 och fått förnyade stadgar af Kungl. Maj:t i nåder fastställda den 27 mars 1872.

Angående antalet af de å länets lasarett och kurhus i Lund vårdade sjuke lemnas uppgift i tabell Litt. Dd.

Den uti förra femårsberättelsen omförmälda öfverenskommelsen emellan Malmö stad och länets landsting om begagnandet af Skånes döfstumanstalt och länets sjukvårdsinrättningar

Tab. Litt. Y. Sjöförsäkringsbolaget Sydsveriges assuransförening, med verksamhetsområde från och med Pataholm t. o. m. Falkenbergs tullkammaredistrikt. Föreningens verksamhet började år 1869.

	För fartyg. Kronor.
Influtna försäkringsafgifter under åren 1876—1880.....	128,609
Öfriga inkomster d:o d:o	7,515
Utbetalda skadeersättningar d:o d:o	109,517
Öfriga utgifter d:o d:o	13,678
Befintliga fonder eller tillgångar den 31/12 1880	12,929
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendoms värde	581,850
Föreningen har fasta årspremier, och utdebitering sker endast i fall ordinarie premierna ej räcka till.	
Antal sjöolyckor, för hvilka under åren 1876—1880 utbetalts ersättning för fartyg.....	Antal. 122
<i>Anmärkning:</i> Räkenskapsår räknas från årsmötet i slutet af februari till nästa februari årsmöte.	

Tab. Litt. Z. Rå skeppare och styrmäns assuransförening, med verksamhetsområde: Rå. Föreningens verksamhet började år 1867.

	Kronor.	
Influtna försäkringsafgifter under åren 1876—1880.....	1,923	14
Befintliga fonder eller tillgångar den 31/12 1880.....	2,919	81
Totalbelopp af all i inrättningen försäkrad egendoms värde 31/12 1880.....	12,500	—
Utdebiteringsgrund: fasta premier: 2 kronor för hvarje 100 kronors ansvarighetssumma.		
Maximiförsäkringsbeloppet: 400 kronor.		

eger fortfarande bestånd i afseende å döfstumanstalten. Gemensamheten i afseende å sjukvårdsinrättningarna upphörde deremot med utgången af år 1878 efter från stadens sida skedd uppsägelse. Staden hade sedan många år tillbaka underhållit eget sjukhus och från och med den 1 april 1876 jemväl eget epidemisjukhus, hvilket sistnämnda var beläget inom stadsplanen. Det egentliga sjukhuset blef med 1879 års ingång förändradt till allmänt lasarett med kurhus, och sedan nytt epidemisjukhus blifvit uppfördt, flyttades kurhuset den 1 april 1880 till förra epidemisjukhuset.

Landstingets år 1875 fattade beslut att upprätta nya sjukhus i Helsingborg, Ystad och Hörby har under perioden gått i

Tab. Litt. Å. Försäkringsbolaget mot rotssjukdom hos hästar, med verksamhetsområde: Luggude härad. Bolaget började sin verksamhet år 1874.

	Kronor.
Influtna försäkringsafgifter eller utdebiterade belopp under åren 1876—1880.....	5,426
Öfriga inkomster d:o d:o	62
Utbetalda skadeersättningar d:o d:o	5,275
Öfriga utgifter d:o d:o	692
Befintliga fonder eller tillgångar den 31/12 1880	88
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendoms värde d:o	820,655
Utdebiteringsgrund: Utdebiterade öre för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp:	
1876	—
1877	—
1878	35
1879	30
1880	—

Tab. Litt. Ä. Mellersta Skånes häst- och nötkreatursförsäkringsförening. Stadgar fastställda af Konungens Befallningshafvande den 12 december 1879. Föreningens verksamhet började den 1 februari 1880.

	Hästar.	Nötkreatur.	Summa.
Utdebiterade belopp under året	2,233	829	3,062
Utbetalda skadeersättningar	1,994	707	2,701
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendoms värde.....	385,090	188,480	573,570
Öre.			
Utdebiteringen för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp var:			
för hästar	—	—	58
» nötkreatur.....	—	—	44
Antal.			
Antal kreatur, för hvilka under året utbetalts skadeersättning:			
hästar.....	—	—	6
nötkreatur	—	—	6
Summa	—	—	12

verkställighet. Det nya lasarettet och kurhuset i Ystad blef den 15 oktober 1878 öppnadt för sjukens emottagning. Sjukhuset är beläget strax utanför och norr om staden å en för ändamålet inköpt tomt om 23 kvadratrefvar och 25 kvadratstänger i areal samt på en höjd af 33 fot öfver hafvet. Den egentliga lasarettbyggnaden består af 2 våningar jemte jordvåning och innesluter 4 större sjukrum samt 12 mindre dylika rum. Byggnaderna hafva i uppförande kostat 85,217 kronor 15 öre och inventarierna 13,974 kronor 48 öre. Lasarettbyggnaden i Helsingborg, som öppnades den 1 juli 1879, är belägen å höjden öster om staden i närheten af den gamla ruinen Kärrnan. Den har ett fritt läge och är omgifven af en nyplanterad park. Tomten är tillika med ett kapital af 30,000 kronor skänkt af staden Helsingborg, under förbehåll att staden skulle för sina sjuke disponera 15 sängar. Medlen för byggnadens uppförande

hafva för öfrigt anslagits af landstinget, och visa den af landstinget tillsatta byggnadskomiténs räkenskaper en slutsumma af 97,902 kronor 96 öre. Sjukrummen utgöras af 4 sjuksalar med tillsammans 17 sängar samt 2:ne mindre salar med tillsammans 7 sängar. Sjukhuset i Hörby öppnades den 1 oktober 1879. Kostnaden för dess uppförande har belupit sig till 57,000 kronor, hvaraf landstinget bidragit med 49,000 kronor och distriktet med 8,000 kronor. Sjukhuset är beläget omkring 10 minuters väg från Hörby by, och bygd på en högländt mark samt delvis omgifvet af löfskog. Sjukrummen utgöras af 2 större salar, hvardera beräknad för 8 patienter, samt 2 mindre rum för enskilda patienter.

Tab. Litt. Aa. Sydvestra Skånes kreatursförsäkringsförening, med verksamhetsområde: Oxie, Skytts och Vemmenhøgs härad. Föreningens verksamhet började den 1 juni 1879.

	Kronor.
Influtna försäkringsavgifter eller utdebiterade belopp från den 1 juni 1879—1880.....	5,451
Öfriga inkomster d:o	1,527
Utbetalda skadeersättningar d:o	6,372
Öfriga utgifter d:o	1,790
Befintliga fonder eller tillgångar den 31/12 1880	1,816
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendoms värde d:o	850,000
Öre.	
Utdebiteringsgrund: Utdebiterade öre för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp:	
1879	—
1880	94
Antal.	
Antal kreatur, för hvilka under tiden 1 juni 1879—1880 utbetalts skadeersättning	31
<i>Anmärkning:</i> Försäkringsåret räknas från 1 juni 1879—1 juni 1880; från och med 1881 börjar räkenskapsåret 1 april.	

Tab. Litt. Bb. Södra Skånes ladugårdsassuransförening, med verksamhetsområde: Ljunits, Vemmenhøgs och Herrestads härad samt Ystad. Föreningens verksamhet började den 1 september 1876.

	För hästar.	För nötkreatur.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Influtna försäkringsavgifter eller utdebiterade belopp under åren 1876—1880.....	—	—	38,379.10
Öfriga inkomster d:o	—	—	4
Utbetalda skadeersättningar d:o	32,908	3,137.50	36,045.50
Öfriga utgifter d:o	—	—	1,885.99
Befintliga fonder eller tillgångar den 31/12 1880	—	—	451.61
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendoms värde.....	607,870	31,195	639,065
Öre.			
Utdebiteringsgrund: Utdebiterade öre för hvarje 100 kronors ansvarighetsbelopp:			
1876	27 1/2	32 1/2	—
1877	122 1/2	127 1/2	—
1878	115	72	—
1879	98	151	—
1880	140	234	—
Antal.			
Antal fall, för hvilka under åren 1876—1880 utbetalts skadeersättning:			
för hästar.....	—	—	162
» för nötkreatur	—	—	37

Tab. Litt. Ö.

Kreatursförsäkringsföreningens verksamhet under åren 1875—1880.

Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härad samt Landskrona stads försäkringsförening för hästar och nötboskap.	Antal personer som försäkrat		Antal försäkrade		Försäkringssumma kronor.	Antal döde och ersatte hästar.	D e b e t.										K r e d i t.									
	hästar.	nötboskap.	hästar.	nötboskap.			Balans från föregående år.	Uppbörd			Brist att fylla.	Återuppbeholdning.	Summa.	Åtskrifningar.	Ugifter.	Utbald ersättning från föregående år.		Balans.	Summa.							
								för året	för året	för året						för året										
1875—1876.....	295	202	1,710	779	916,905.25	15	8.63	2,001.21	8,660.71	562.20	—	11,232.75	867.61	110.07	1,924.10	8,246.51	84.46	11,232.75								
1876—1877.....	353	92	2,075	492	997,725.51	14	84.46	760.91	9,474.77	7,435.84	—	17,755.48	965.46	457.05	562.20	15,656.15	114.62	17,755.48								
1877—1878.....	354	73	2,063	310	917,461.43	4	114.62	7,813.97	9,678.48	2,347.39	—	19,954.46	1,020.80	400.00	7,435.54	10,913.78	184.34	19,954.46								
1878—1879.....	222	33	1,134	158	511,655.29	1	184.34	6,267.55	5,295.58	2,165.14	—	13,912.61	1,154.03	323.97	2,347.39	7,743.29	2,343.93	13,912.61								
1879—1880.....	166	20	777	108	335,355.18	2	2,343.93	1,274.14	3,434.66	—	49.17	7,101.90	489.59	433.62	2,165.14	3,656.10	357.45	7,101.90								

Om antalet af de å sjukhusen i Malmö, Ystad, Helsingborg och Hörby vårdade sjuke lemnas redogörelse i tabellen Litt. Ee.

Enligt Kungl. Medicinalstyrelsens underdåniga berättelse för år 1879 angående helso- och sjukvården i riket funnos vid slutet af nämnda år inom länet 5 *provinsialläkare* och 46 öfriga läkare, 1 länsveterinär, 14 veterinärer, anstälde vid regementen och kårer, 1 stuteriveterinär samt 2 privatveterinärer.

Fortfarande finnas i länet 12 *apotek*, 1 filialapotek och 1 medicamentsförsäljning.

Helsobrunnarna vid Ramlösa och vid Helsan äro fortfarande mycket besökta, och åtskilliga tidsenliga förbättringar hafva vid dem införts. Fiskläget Arild inom Brunby socken, beläget vid foten af Kullaberg, har ock börjat besökas såsom omtyckt badort.

Tab. Litt. Cc. *Provinserna Skånes och Hallands förening till ersättande af förluster genom hagel, med verksamhetsområde: Malmöhus, Kristianstads och Hallands län. Föreningens verksamhet började 1863.*

	Kronor.
Influtne försäkringsavgifter eller utdebiterade belopp under åren 1876—1880.....	23,751
Öfriga inkomster d:o	94
Utbetalda ersättningar för hagelskador d:o	18,596
Öfriga utgifter d:o	6,271
Befärliga tillgångar den 1 mars 1881.....	1,782
Totalbeloppet af all i inrättningen försäkrad egendom i tunnor säd den 1 mars 1881.....	Tunnor. 1,027,985
Utdebiteringsgrund: Utdebiterade öre för hvarje försäkrad tunna säd:	Öre.
1876.....	1
1877.....	—
1878.....	1
1879.....	—
1880.....	½
Antalet hagelskador för hvilka under åren 1876—1880 utbetalts hagelskadeersättning.....	Antal. 76
<i>Anmärkingar:</i> Försäkringsåret räknas från 1 mars till nästa 1 mars. Största till en gård för en skada lemnad ersättning: 3,056 kronor.	

Tab. Litt. Dd. *Uppgift angående antalet af de å länslasarettet och kurhuset i Lund vårdade sjuka.*

År	Å medicinska afdelningen.	Å kirurgiska afdelningen.	Å kurhuset.	Å barnvårdshuset.	Summa.	Friska eller förbättrade.	Obotade eller flyttade.	Döde.	Qvarliggande vid årets slut.
1876.....	460	700	287	60	1,507	1,217	44	106	140
1877.....	532	697	182	63	1,474	1,228	42	88	116
1878.....	551	760	171	63	1,545	1,263	57	100	125
1879.....	503	702	177	76	1,458	1,220	49	73	116
1880.....	677	810	160	65	1,712	1,442	66	67	137

I Landskrona invid hamninloppet har under perioden blifvit uppfördt ett tidsenligt *kallvattenbadhus*, och samma bolag, som eger detta badhus, har med bidrag af staden anlagt öster om hamnen ett kallvattenbadhus för arbetsklassen.

Det torde i detta sammanhang böra nämnas något om de vidtomfattande arbeten, som i *Malmö* utförts i och för *vattenledningsvattnet*. Sedan det vid de s. k. Piledammarna på 1860-talet anlagda vattenverket till följd af stadens tillväxt blifvit otillräckligt, anlades åren 1878 och 1879 ett nytt vattenverk vid Bulltofta med ledning från Sege å och Bulltofta bäck. I sammanhang med anläggningen af detta verk utsträcktes vattenledningen till de planlagda delarne af östra förstaden. Redan år 1876 hade vattenledningen utsträckts till den bebyggda andelen af Rörstjädastaden. Kostnaden för det nya vattenverket med tillhörande 2:ne pumpverk och öfriga inventarier har uppgått till 624,984 kronor. Man har beräknat, att vattenverket tillika med det gamla, hvilket bibehållits såsom reservverk, skulle kunna förse en folkmängd af 60,000 människor med tillräckligt vatten.

Af de under perioden stiftade *donationer för välgörande ändamål* må nämnas: Melinska stiftelsen i Lund af domprostinnan Carolina Melin, till minne af hennes man, afidne domprosten H. M. Melin. Stiftelsen har till ändamål att uti en numera färdig byggnad bereda bostäder åt fattiga enkor och döttrar efter prester och andra tjenstemän samt kommer att efter domprostinnan Melins död öfverlemnas till staden Lund. Kostnaden för tomt och byggnad har uppgått till 30,000 kronor.

Åtskilliga *föreningar* hafva under perioden bildats för beredande af pensioner och understöd, och Konungens Befallningshafvande har fastställt reglementen för 46 dylika föreningar. De förekomma i synnerhet bland handtverksarbetare i städerna, men äfven bland andra samhällsklasser förmärkes en sträfvan att genom sådana inrättningar bereda ekonomisk trygghet under

Tab. Litt. Ee. *Uppgift om antalet af de å sjukhusen i Malmö, Ystad, Helsingborg och Hörby vårdade sjuka.*

År	Vårdade sjuke.	Friska eller förbättrade.	Obotade eller flyttade.	Döde.	Qvarliggande vid årets slut.
<i>Malmö allmänna sjukhus.</i>					
1876.....	281	187	15	42	37
1877.....	278	196	13	37	32
1878.....	258	192	16	27	23
1879.....	354	256	18	35	45
1880.....	393	312	18	38	25
<i>Länssjukhuset i Ystad.</i>					
1878 (fr. 15 okt. t. ult. dec.).....	43	19	1	3	20
1879.....	243	201	8	11	23
1880.....	324	268	18	12	26
<i>Länssjukhuset i Helsingborg.</i>					
1879.....	138	75	12	12	39
1880.....	388	310	20	25	33
<i>Länssjukhuset i Hörby.</i>					
1879 (fr. 14 okt. t. ult. dec.).....	35	19	3	3	10
1880.....	183	149	14	14	6

omständigheter, då denna kan vara hotad. Bland ifrågasvarande föreningar utgöra de s. k. hundramannaföreningarna ett öfvervägande antal.

För öfrigt lemnas angående *fromma stiftelser* och dermed jemförliga inrättningar redogörelse uti **tabellen N:o 5**. Det torde dock böra anmärkas, att sannolikt ännu flera sådana inrättningar finnas, än de som uti tabellen äro upptagna, men det har icke för närvarande varit möjligt att om flera erhålla under rättelse, och de som ej i tabellen återfinnas torde vara ett fåtal och af ringa betydelse.

Emedan angående *fattigvården* lemnas särskilda statistiska uppgifter, läser i denna berättelse endast böra omnämnas, att Allerums, Flenninge, Vålinge, Kattarps och Väsby socknars gemensamma fattigvårds- och arbetsinrättning äfvensom Asmundtorps och Herslöfs socknars fattigvårds- och arbetsinrättningar hafva fortsatt sin verksamhet, samt att s. k. fattiggårdar äro inrättade i Bläsinge, hvilken inrättning är gemensam för Jons- torps och Brunnby socknar, i Bjufs socken, i Kropps socken, i Norraby af Sireköpinge socken, samt i Helsingborgs landsförsamling. Den sistnämnda anstalten är tillkommen genom affidne handlanden O. D. Krooks donation.

Bland åtgärder till underlättande af *brotts upptäckande* nämnes den genom nådiga brefvet den 1 juni 1877 meddelade föreskriften om utgifvande i hufvudstaden af tryckta »Polisunderrättelser», hvilkas utarbetning står under inseeende af polisstyrelsen i Stockholm. Jemlikt nådiga brefvet den 28 februari 1878 skola dessa polisunderrättelser, i den mån sådant anses nödigt och lämpligt, införas i länskungörelserna. Vidare hafva anslag såväl af staten som af riksdagen utgått till främjandet af brottslingars efterspanande.

Till sist torde böra nämnas något om den i länet bildade föreningen, kallad »*Malmöhus läns förening till stöd för värnlösa och fallna*». Föreningen stiftades på enkedrottning Josefinas dödsdag den 7 juni 1876 på initiativ af dåvarande landshöfdingen i länet

m. m., numera affidne jur. d:r Axel Adlercreutz samt slottspastorn numera kyrkoherden i Lyngby Gustaf Strömer.

Föreningens syftemål är:

1:o) att från återfall i brott söka bevara straffångar, som från länets fängelser frigifvits eller eljest tillhöra länet och, efter utståndet straff å annan ort, hit återkomma;

2:o) att egna omvårdnad åt unga personer, som från förbättringsanstalter utgå; och

3:o) att bemedlande tillhandgå andra dylika föreningar.

Dessa föreningens syften underskattades ingalunda af den stora allmänheten, hvadan inom stiftelseårets utgång inföto från 405 ledamöter bidrag, uppgående till öfver 2,500 kronor, och tack vare offervilligheten och tillmötesgåendet, hafva 77 frigifne blifvit understödde och hulpne under åren 1876—1880 eller mer än 15 personer årligen.

Genom ombud, hvilka det lyckats föreningen att erhålla i nästan alla kommuner inom länet, har styrelsen blifvit i stånd att utfinna lämpliga platser och sysselsättning åt skyddslingarna vid deras frigifning. Yngre straffade personer hafva utackorderats hos s. k. husfäder den närmaste tiden efter utkomsten från fängelserna. Härigenom har föreningen blifvit satt i tillfälle att pröfva deras bättringsuppsåt och bereda dem individuell behandling och vård för att sedan, om de artat sig väl, kunna rekommendera dem till erhållande af lagstadd tjänst eller ständigt arbete hos allmänheten.

Åt sådana, hvilka varit i behof af nödvändiga klädespersedlar, hafva dessa anskaffats, liksom ock föreningen sökt bispringa dem på lämpligt sätt, hvilka genom inbesparad arbetsförtjenst under fängelsetiden sjelfva gjort för sig möjligt att å annan ort söka sin utkomst.

I början af sin verksamhet var föreningen betänkt på att söka inrätta en s. k. asyl, der frigifna kunde finna arbete den första tiden efter straffets slut, men denna tanke frångicks mest af det skäl, att samvaron mellan flera i brott öfvade personer snarare kunde motverka än bidraga till vinnandet af det före-

Tab. Litt. Ff.

Malmöhus läns förening till stöd för värnlösa och fallna åren 1876—1880.

År.	Antal ledamöter			Skyddslingar										Inkomster					Utgifter.	Kassabehållning.							
	Husfäder.	Ombud.	ständige.	genom anvisad vård, tjänst eller arbetsanställning	genom beklädnad, arbetsverktyg eller förlag till arbete	genom understöd att söka sin utkomst	som visat sig mindre värdiga erhållna hjälpen.	som arstat sig väl.	af andra orsaker.		genom återfall i brott.	summa.	genom gåfvor.	af kommun.	af ledamöter.	genom räntor.	summa.										
									af män.	af kvinnor.								af män.			af kvinnor.						
1876	117	82	323	—	11	2	1	—	—	—	14	1	—	13	1,026	03	—	1,505	47	8	53	2,540	03	150	80	2,389	23
1877	4 116	109	534	—	5	3	—	—	—	—	8	2	1	5	921	80	25	2,057	50	208	23	3,212	33	330	12	5,271	54
1878	4 119	117	502	—	6	2	—	—	3	—	11	—	—	11	114	30	25	596	90	254	65	990	85	913	68	5,348	61
1879	4 124	130	550	—	2	—	9	—	6	—	17	—	—	17	106	—	25	1,410	—	296	76	1,837	76	867	93	6,318	44
1880	4 122	129	499	1	4	2	10	1	9	—	27	1	—	26	12	—	25	821	70	315	52	1,174	23	795	09	6,697	57
Summa	4 122	129	499	1	28	9	20	1	18	—	77	4	1	72	2,180	13	100	6,391	37	1,083	69	9,755	19	3,037	62	6,697	57

satta målet. Derför ansåg man det vara mera ändamålsenligt och fruktbringande att söka utfinna några därför lämpliga personer, helst mindre jordbrukare och yrkesidkare, hvilka mot skälig ersättning förklarade sig villiga att tillhandagå vid förefallande behof föreningen såsom husfäder.

Den största svårigheten har erbjudit sig vid anskaffande af platser åt qvinnoskyddslingarne, men då under senare tiden några inflytelserika damer godhetsfullt erbjudit sig att vid förefallande behof gå styrelsen tillhanda för dessas omvårdtagande, torde föreningen kunna med bättre hopp om framgång åtaga sig

Malmö Landskansli den 31 december 1881.

äfvem dem, hvilka genom lättja och last förverkat sina medmänniskors aktning och förtroende.

Föreningen sammanträder i Malmö till ordinarie sammankomst någon dag i maj månad hvarje år och till extra sammankomst när styrelsen finner viktiga omständigheter det fordra.

Styrelsen, som sammanträder så ofta ordföranden finner ärendena det påkalla, utgjordes vid 1880 års utgång af nio personer.

Tabellen Litt. Ff utvisar summarisk öfversigt öfver föreningens verksamhet under femårsperioden 1876—1880.

G O T T H. W A C H T M E I S T E R.

H. Cavalli.

Fritz Hallberg.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGDEN I MALMÖHUS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.		2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		Den 31 december enligt presternas uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Bevärings- manskap af alla 5 klass. enligt form. H. i nåd. förord. d. 9 febr. 1861.	Enligt årets mönster- rullor ap- proberade bevärings- pligtige.
		Hela folkmängden.			Deraf frie från mantals- penningar.							
		Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.		
Å landsbygden	år 1876.....	130,234	132,890	263,124	128,852	132,077	260,929	60,199	63,273	123,472	10,190	1,598
	” 1877.....	131,263	133,876	265,139	129,683	132,889	262,572	59,965	63,141	123,106	10,079	1,613
	” 1878.....	131,832	134,075	265,907	130,570	133,637	264,207	59,921	63,037	122,958	10,201	1,635
	” 1879.....	132,419	134,977	267,396	131,268	134,195	265,463	59,905	63,152	123,057	10,214	1,541
	” 1880.....	131,088	134,170	265,258	131,790	134,789	266,579	59,966	63,193	123,159	10,090	1,490
I Malmö stad	år 1876.....	16,014	17,278	33,292	16 000	17,259	33,259	7,054	7,101	14,155	1,396	179
	” 1877.....	16,556	17,883	34,439	16,608	17,943	34,551	7,278	7,379	14,657	1,523	245
	” 1878.....	17,141	18,485	35,626	17,031	18,427	35,458	7,496	7,644	15,140	1,511	259
	” 1879.....	17,690	18,986	36,676	17,493	18,907	36,400	7,652	7,850	15,502	1,539	210
	” 1880.....	18,299	19,755	38,054	17,838	19,574	37,412	7,903	8,195	16,098	1,501	235
I Landskrona stad	år 1876.....	4,625	4,594	9,219	4,733	4,753	9,486	2,573	2,483	5,056	269	48
	” 1877.....	4,727	4,658	9,385	4,813	4,851	9,664	2,655	2,411	5,066	302	54
	” 1878.....	4,803	4,757	9,560	4,803	4,840	9,643	2,645	2,370	5,015	303	55
	” 1879.....	4,940	4,873	9,813	4,955	4,958	9,913	2,651	2,363	5,014	328	62
	” 1880.....	4,834	4,929	9,763	5,018	5,070	10,088	2,595	2,379	4,974	326	49
I Helsingborgs stad	år 1876.....	4,773	5,293	10,066	4,747	5,279	10,026	2,126	2,107	4,233	424	43
	” 1877.....	5,024	5,615	10,639	4,995	5,585	10,580	2,220	2,175	4,395	424	36
	” 1878.....	5,146	5,840	10,986	5,123	5,816	10,939	2,308	2,375	4,683	410	44
	” 1879.....	5,312	6,195	11,507	5,280	6,073	11,353	2,384	2,468	4,852	405	30
	” 1880.....	5,353	6,197	11,550	5,336	6,197	11,533	2,417	2,494	4,911	431	42
I Ystads stad	år 1876.....	3,146	3,517	6,663	3,076	3 476	6,552	1,530	1,434	2,964	201	38
	” 1877.....	3,177	3,579	6,756	3,163	3,555	6,718	1,532	1,404	2,936	235	34
	” 1878.....	3,241	3,662	6,903	3,181	3,598	6,779	1,560	1,494	3,054	239	40
	” 1879.....	3,338	3,740	7,078	3,262	3,693	6,955	1,569	1,498	3,067	269	53
	” 1880.....	3,295	3,730	7,025	3,347	3,749	7,096	1,589	1,492	3,081	251	35
I Lunds stad	år 1876.....	5,663	7,131	12,794	5,684	7,192	12,876	2,415	2,635	5,050	491	153
	” 1877.....	5,892	7,523	13,415	5,925	7,533	13 458	2,562	2,723	5,285	481	150
	” 1878.....	5,982	7,629	13,611	6,128	7,795	13,923	2,659	2,846	5,505	523	122
	” 1879.....	6,155	7,814	13,969	6,237	7,897	14,134	2,663	2,814	5,477	512	148
	” 1880.....	6,270	8,034	14,304	6,293	8,067	14,360	2,711	2,811	5,522	511	163
I Skanor med Falsterbo	år 1876.....	524	520	1,044	512	536	1,048	202	221	423	51	2
	” 1877.....	523	531	1,054	501	531	1,032	193	203	396	47	1
	” 1878.....	520	526	1,046	499	531	1,030	205	204	409	35	1
	” 1879.....	526	519	1,045	497	528	1,025	202	198	400	36	4
	” 1880.....	513	536	1,049	503	519	1,022	207	194	401	34	1
I Trelleborgs stad	år 1876.....	1,088	1,167	2,205	1,054	1,152	2,206	470	481	951	84	21
	” 1877.....	1,051	1,196	2,247	1,056	1,177	2,233	451	456	907	71	14
	” 1878.....	1,057	1,231	2,288	1,070	1,196	2,266	455	473	928	77	14
	” 1879.....	1,045	1,212	2,257	1,072	1,244	2,316	457	508	965	88	18
	” 1880.....	1,090	1,217	2,307	1,063	1,216	2,279	434	478	912	81	10
I hela länet	år 1876.....	166,017	172,390	338,407	164,658	171,724	336,382	76,569	79,735	156,304	13,106	2,082
	” 1877.....	168,213	174,861	343,074	166,744	174,014	340,758	76,856	79,892	156,748	13,162	2,147
	” 1878.....	169,722	176,205	345,927	168,405	175,840	344,245	77,249	80,443	157,692	13,299	2,170
	” 1879.....	171,425	178,316	349,741	170,064	177,495	347,559	77,483	80,851	158,334	13,391	2,066
	” 1880.....	170,742	178,568	349,310	171,188	179,181	350,369	77,822	81,236	159,058	13,225	2,025

Tab. No 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I MALMÖHUS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.	2.	3.		4.	5.				6.	7.	8.	9.	10.				
		Deraf under åren 1876—1880			Kostnad för under åren 1876—1880								Skjutsanstalter (vid 1880 års slut)				
		fulländade och afsy- nade nya vägar.	omlagda eller be- tydligt för- bättrade väg- sträckor.		fulländade nya vägar.		omlagda eller betyd- ligt förbättrade väg- sträckor.						Af stats- medel.	Af lands- tings el- ler kom- muners medel.	Af stats- medel.	Af lands- tings el- ler kom- muners medel.	Längd af indelade medskjuts- anstalter försedda vägar vid 1880 års slut.
Gästgif- verier.	Skjuts- stationer.																
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje vägslag vid 1880 års slut.																
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.						
Å landsbygden:																	
allmänna landsvägar	82.5	—	—	—	—	—	—	72.6	24	6	—						
häradsvägar.....	34.9	—	—	—	—	—	—	3.4	—	2	—						
sockenvägar.....	148.8	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—						
I städerna.....	6.3	0.2	0.2	—	36.370	—	7,405	1.5	5	2	—						
Summa	272.5	0.2	0.2	—	36,370	—	7,405	81.5	29	11	—						
Skjutslegan per mil utgick vid 1880 års slut med: 2 kronor 50 öre vid 2.00, 3 kronor 50 öre vid en, 3 kronor vid en och 2.80 kronor vid en, hvilket är öfver maximilegan enl. § 26 i Kgl. förordn. den 31 maj 1878												—	5	—			
1.80 " {	hvilket är <i>maximilega</i> , med entreprenadbidrag.....										27	5	—				
1.80 " {	hvilket är " utan "										—	—	—				
1.60 " {	hvilket är <i>under</i> maximilega.....										1	—	—				
1.70 " {	hvilket är " "										1	—	—				
1.64 " {	hvilket är " "										—	1	—				
												Summa skjutsanstalter			29	11	—
												Kungs- och krono- skjuts.					
Antal utgångna hästar under år 1876												285	10,752	5,668	193		
" " " 1877												245	15,051	5,386	211		
" " " 1878												395	12,305	3,405	147		
" " " 1879												381	11,773	2,822	128		
" " " 1880												178	10,817	3,129	—		
Summa hästar												1,484	66,728	20,410	679		

Tab. N:o 3.

HEMMAN OCH JORDLÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I MALMÖHUS LÄN ÅR 1880.

1. Hemman och jordlägenheter af alla slag, efter olika natur.	2. 3. 4. Hemman.			5. 6. 7. 8. 9. A n t a l					10. Taxerings- värdet. Kronor.
	Mantal		Bruk- nings- delar.	nybyggen.	jordtorp.	ryttare-, soldat- och båtsmans- torp.	back- stugor.	andra lä- genheter.	
	oförmed- lade.	nuvarande.							
I. Landsbygden.									
A. Kronoegendomar.									
1) Under allmän disposition.									
a) Kungs- och kungsladugårdar samt säterier.....	—	42'075	14	—	—	—	—	—	2,529,800
b) Boställen.....	—	161'562	282	—	31	—	—	—	8,366,500
c) Hemman.....	—	250'730	551	—	—	—	—	—	15,954,100
d) Nybyggen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	595	—	131	68	1,680,700
f) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
g) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	—	16	46,700
2) Under enskild disposition.									
a) Säterier.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Hemman.....	—	16'702	345	—	—	—	—	—	959,600
c) Nybyggen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	314	—	—	84	598,900
e) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	15	14,200
f) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	—	8	16,500
B. Skatteegendomar.									
a) Boställen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Säterier.....	—	26'750	40	—	—	—	—	—	2,374,700
c) Hemman.....	—	1,609'437	13,781	—	—	—	—	—	129,264,800
d) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	4,802	27	858	833	9,642,300
e) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	3	5,000
f) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	—	392	3,143,400
C. Frälseegendomar.									
a) Boställen.....	—	5'208	8	—	—	—	—	—	176,000
b) Säterier och ladugårdar.....	—	310'150	203	—	—	—	—	—	18,397,500
c) Rå- och rörs- (insockne) hemman.....	—	870'535	4,048	—	—	—	—	—	54,967,100
d) Hemman (utsockne).....	—	775'414	3,709	—	—	—	—	—	48,001,400
e) Jordlägenheter.....	—	—	—	—	2,057	71	210	732	5,913,500
f) Fiskerier.....	—	—	—	—	—	—	—	4	1,300
g) Verk och inrättningar.....	—	—	—	—	—	—	—	237	1,953,300
Summa	—	4,068'563	22,931	—	7,799	98	1,199	2,392	304,007,300
II. Städerna.									
	Hela antalet nybyggda boningshus 1876—1880.			Tomter		Lägenheter.	Taxeringsvärdet		
				bebyggda.	obe- byggda.		af hus och tomter.	af jordar.	
Malmö..... stad	324	—	—	1,778	199	191	40,667,400	2,490,900	
Landskrona..... "	77	—	—	694	209	—	6,117,200	1,489,200	
Helsingborgs..... "	188	—	—	824	105	32	11,897,100	730,000	
Lunds..... "	135	—	—	892	63	—	14,114,300	1,526,400	
Ystads..... "	59	—	—	781	206	63	4,485,700	620,000	
Trelleborgs..... "	38	—	—	356	50	594	2,317,200	—	
Skånörs och Falsterbo..... "	18	—	—	227	5	—	283,400	267,100	
Summa	839	—	—	5,552	837	880	79,882,300	7,123,600	

Tab. No 4.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I MALMÖHUS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.					10.		11.	
								Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Eldsvådor, för hvilka under 1876—1880 utbetalts ersättning för endast fast eller endast lös egen- egendom.			Antal.
Inrättningens namn och verksamhetsområde.	Är då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1876—1880.	Öfriga inkomster. 1876—1880.	Utbetalda brandskade-ersättningar. 1876—1880.	Öfriga utgifter. 1876—1880.	Befintliga fonder eller tillgångar. 31/12 1880.	Försäkringsbelopp. 31/12 1880.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	Antal.	Antal.		
1. Skånska brandförsäkringsinrättningen; meddelar åt egna delägare försäkring för byggnader belägna i de skånska städerna.	Fast egendom	1828	Kr. 770,549	Kr. 1,246,062	Kr. 174,409	Kr. 285,405	Kr. 7,519,315	Kr. 61,111,783	—	—	—	—	—	35	—	1)
2. Skånska städernas brandstods-förening till försäkring af	Lös egendom	1854	294,303	200,955	80,287	33,017	964,470	22,044,700	—	—	—	—	—	—	—	2)
3. Torua, Bara och Harjagers härads brandstods-förening.	Fast och lös egendom..	1831	241,199 ³⁶	—	232,775 ¹²	8,424 ²⁴	—	23,275,905	25	15	25	20	30	—	71	3)
4. Luggude härads nya brandstods-förening omfattar en del af Luggude härad samt några socknar inom Norra och Södra Åsbo härad och utgör första distriktet i Malmöhus läns gemensamma brandstodsbolagsförening.	Fast egendom	1875	61,272	102,659	78,637	85,294	—	2,150,410	15	15	20	37	50	1	5	4)
	Lös egendom							3,430,320	10	10	15	24	33	1		
5. Andra distriktet af Malmöhus landsbygds brandstodsbolags-förening. Omfattar Frosta och Färs härad.	Fast egendom	1838	378,546	90,562	377,029	103,559	—	25,747,238	18	16	32	18	62	5	71	5)
	Lös egendom								18	16	32	18	62	17		
6. Ljunits och Herrestads härads brandstods-förening. Utgör tredje distriktet i länets landsbygds gemensamma brandstodsbolagsförening. Verksamhetsområde: förenämnda härad samt staden Ystads utom vallarne beintilliga jordar.	Fast egendom	—	152,241 ⁹⁸	31,971 ⁴¹	44,200 ⁵⁰	69,531 ²⁵	13,807 ⁹¹	11,461,810	20	20	25	25	50	2	44	6)
	Lös egendom								59,835 ⁷⁷	20	20	25	25	50		
7. Fjerde distriktet af Malmöhus läns landsbygds gemensamma brandstodsbolag. Verksamhetsområde: Torua, Bara och Harjagers härad.	Fast egendom	1871	58,363	83,920	62,675	103,856	—	9,352,234	10	10	10 o. 15	10 o. 15	10 o. 15	15	—	7)
	Lös egendom								64,050	10	10	10 o. 15	10 o. 15	10 o. 15		
8. Nya brandstods-föreningen i Färs och Frosta härad.	Fast egendom	1861	61,655	655	65,811	3,000	—	2,032,000	5 ⁵	9 ²	8 ⁶	6	16	—	36	8)
Lös egendom	5 ⁵	9 ²	8 ⁶	6	16	—										
9. Luggude härads brandstodsbolag. Omfattar, med undantag af Ottarps, Halmstads och Sireköpinge socknar, nämnda härad, ej staden Helsingborg.	Fast egendom	1836	80,680	2,683	80,088	13,460	—	14,295,630	23	6	10	6	21	3	45	9)
	Lös egendom								112,718	5,901	92,395	16,539	—	17,130,640		
10. Brandstods-föreningen i Rönnebergs, Ousjö och Harjagers härad samt delar af Ottarps, Halmstads och Sireköpinge socknar, hvilka äro belägna inom Luggude härad, äfvensom de delar af Röstänga och Konga socknar, som ligga i Norra Åsbo härad, tillsammans upptagande femtio socknar.	Fast egendom	1834	177,375	3,224	177,066	5,332	—	17,045,150	10	20	22	30	24	4	63	10)
	Lös egendom								106,819	2,074	109,313	5,332	—	20,999,150		

Tab. N:o 4. (Forts.) BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I MALMÖHUS LÄN ÅREN 1876—1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.					10.		11.	
Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsafgifter (eller utdebiterade belopp). 1876—1880.	Öfriga inkomster. 1876—1880.	Utbetalda brandskadeersättningar. 1876—1880.	Öfriga utgifter. 1876—1880.	Besittliga fonder eller tillgångar. ^{31/12} 1880.	Försäkringsbelopp. ^{31/12} 1880.	Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					Eldsvådor, för hvilka under 1876—1880 utbetalts ersättning		Anmärkning.	
								1876.	1877.	1878.	1879.	1880.	för endast fast eller endast lös egendom.	för både fast och lös egendom.		
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.	Antal.	Antal.	
11. Oxie, Skytts och Vemmenhögas härads samt Trelleborgs stads brandstodsörening.	1841	286,760 241,620	—	286,944 240,004	15,546	675	20,768,650 27,124,650	14 12	7 6	6 3	66 37	50 34	5 12	80	9)	

Anmärkingar:

1) Bland tillgångarne äro inberäknade hos delegare utestående afgifter, uppgående till 1,621,452 kronor. Utdebitering enligt reglementets 20 och 36 §§ samt tariff. — 2) Räkenskaps- och brandstodsår räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september. Utdebitering enligt reglementets 3 § samt tariff. — 3) Emellan fast och lös egendom göres ingen skillnad, utan debiteras lika. — 4) I kol. 3 äro endast upptagne de från delegare inom Luggude distrikt influtna försäkringsafgifter. De från länsföreningens öfriga distrikt influtna bidrag äro upptagna i kol. 4. I kol. 5 äro endast upptagna utbetalda brandskadeersättningar till delegare inom distriktet. Utbetalda brandstodsbidrag till öfriga distrikt i länsföreningen äro upptagna i kol. 6. Räkenskapsår är lika med kalenderår. Reassurans förekommer icke. Enligt hvad räkenskapsföreläggaren uppgifvit, är han icke i tillfälle att anurlounda än som skett redogöra för denna brandförsäkringsinrättningens inkomster och utgifter. — 5) Okänt när verksamheten började. Det äldsta kända reglementet är fastställt den 14 september 1842. Beträffande debiteringsgrunden åtnjutes för säd och foder en nedsättning i afgiften af 40 proc. — 6) Skuld den 31 december 1880: 3,300 kronor. Hvad som icke hinner till af ordinarie brandstodsafgift fyller genom extra uppbörd. — 7) Räkenskapsår lika med kalenderår. Ansvarighetsbeloppet lika med försäkringsvärdet. Reassurans tagas ej. — 8) Vid sista räkenskapsårets slut den 31 december 1880 häftade brandstods-föreningen för 7,551 kronors skuld till Skånes enskilda bank på kassakreditväkning. Inga reassuranser äro ingångna. — 9) Skillnaden mellan inkomster och utgifter har betäckts genom kreditivlån.

Tab. N:o 5.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I MALMÖHUS LÄN ÅR 1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1880 till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
A. Å landsbygden.								
<i>Oxie fogderi:</i>								
1. Oxie härads presterskaps enke- och pupillkassa.	Pension åt aflidne kyrkoherdars enkors och oförsörjda barn.	Kyrkoherdarne i Oxie härad.	1860 ^{30/11}	16	971 ⁵²	12,462 ⁷⁰	Kyrkoherdarne i Oxie härad.	1)
2. Skytts härads presterskaps enke- och pupillkassa.	Att bereda understöd åt prestenkor, minderåriga barn af prester samt ogifta prestdöttrar öfver 40 år.	Häradets prester.	1690. Nytt regl. stadfäst af K. M. 1765 ^{14/8} 1855 ^{12/9}	21	311 ⁶⁴	4,008 ⁵⁰	Kyrkoherdarne i Skytts härad.	2)
3. Skytt. härads presterskaps enskilda enke- och pupillkassa.	Att bereda understöd åt prestenkor, minderåriga barn af prester och ogifta prestdöttrar öfver 40 år.	Skytts härads kyrkoherdar.		10	45 ⁵⁸	801 ⁶⁷	Häradets kyrkoherdar.	3)
<i>Luggude fogderi:</i>								
<i>Höganäs bruksförsamling.</i>								
4. Arbetarnes sjukkassa.	Att hjälpa sjuka arbetare.	Arbetarne vid Höganäs stenkolsverk.	1804	126	533 ⁹³	12,272 ⁸⁸	En bland arbetarne vald direction.	4)
5. Arbetarnes enkekassa.	Årliga räntan utdelas kvartalsvis till de legarnes enkors.	D:o.	1833	113	1,212 ⁸⁵	16,011 ⁸¹	D:o.	5)

6. Friesiska fonden.	Pensioner 37: 50 pr år till enkör, hvars män blifvit ihjälslagne i grufvan.	Grefve Fries von Friesenborg, Danmark, Pris vid verdensutställningen i Paris.	1859	5	187'50	2,626'09	Höganäs stenkolbolag.	
7. Napoleonsfond.	Obestämdt.		1866	—	—	11,747'98	D:o.	
Väsby socken.								
8. Väsby församlings grundfond.	Medlen användas till fattigvården eller annat ändamål enligt församlingens beslut.	Landbrukaren Lars Paulsson.	1862 ¹³ / ₁₀	En Väsby kommuns skuld.	1,400	3,994'57	Väsby kommunalnämnd.	
9. J. C. Pihls donation.	Pension åt 2:ne företrädesvis behöfvande enkör efter kustsergeanter eller kustvakter.	Kustsergeanten J. C. Pihls sterbhusdelegare.	1872 ²⁰ / ₁₂	2	50	1,000	Pastorsembetet i Väsby.	6)
Brunnby socken.								
10. Kapten A. Christianssons från Arild donationsfond.	Att af årliga räntan, då fonden vuxit till 1,000 kronor, inköpa biblar och kläder åt 5 fattiga barn.	Sjukapten A. Christiansson.	1867 ⁴ / ₁₁	—	—	984'74	Brunnby kommunalnämnd.	
11. Friherre N. Gyllenstjernas donationsfond.	Något för Brunnby kommun nyttigt ändamål.	Friherre N. Gyllenstjerna.	1873 ²² / ₂	—	—	1,464'49	D:o.	
Vikens socken.								
12. Vikens sjuk- och begravningsförening.	Att lemna delegare sjuk- och begravningshjälp.	Skräddaren Nils Andersson m. fl.	1879 ⁷ / ₇	5	54	95	En af ledamöterna vald styrelse.	7)
Välinge socken.								
13. Fröken Cedererantz' donationsfond till Välinge hospital.	Att lemna fri bostad åt fyra fattiga från Rögle gods jemte sköterska samt att lemna dessa fattiga hvardera 36 kronor och sköterskan 16 kronor årligen.	Fröken Wilhelmina Ulrika Cedererantz ä Vegeholm.	1811 ²⁴ / ₄	5	160	3,500	Egaren af Rögle säteri.	8)
14. Falekiska donationen.	a) Att halva räntan å donerade 300 kronor skall efter 100 år användas till Välinge kyrkas behof; b) att halva räntan å till Välinge folkskolor donerade 600 kronor skall efter 25 år utdelas till fattiga skolbarn; c) att halva räntan å till Välinge småbarnsskolor donerade 3,000 kronor skall genast utdelas bland fattiga skolbarn; d) att af räntan å till de fattiges i Välinge och Kattarp underhåll donerade 500 kronor skall efter 100 år hälften läggas till kapitalet och andra hälften användas till de fattiges underhåll.	Kontraktsposten m. m. J. M. Falek i Välinge.	1868 ⁴ / ₁	40	90'50	5,864'61	Kyrkoherden, kyrkovårdarne, skolrådet och kommunalstyrelserna.	9)
Kattarps socken.								
15. Kattarps småbarnsskolas stipendium.	Att understödja fattiga litiga skolbarn.	Landbrukaren Per Nilsson och hans hustru i Ebbarp.	1869 ³¹ / ₅	18	18	317'41	Skolrådet i Kattarp.	10)
16. Donation till ett barnhem i Kattarp.	Att uppfostra fattiga barn.	Landbrukaren Gunnar Stensson i Kattarp.	1876 ¹ / ₄ 1873 ³¹ / ₅	—	—	592'95	Fattigvårdsstyrelsen i Kattarp.	11)
17. Falekiska donationen till Kattarps kyrka.	Att halva räntan af donationen efter 100 års förlopp användes till Kattarps kyrkas utgifter.	Kontraktsposten m. m. J. M. Falek i Välinge.	1872 ⁹ / ₄	—	—	312'42	Kyrkorådet i Kattarp.	12)
18. Falekiska donationen till Kattarps folkskola.	Att halva räntan af donationen efter 25 års förlopp utdelas till fattiga skolbarn.	Densamme.	1872 ³⁰ / ₄	—	—	625'06	Skolrådet ibidem.	13)
19. Falekiska donationen till Kattarps småbarnsskola.	Att halva räntan utdelas till fattiga skolbarn.	Densamme.	1872 ³⁰ / ₄	33	33	1,290'48	D:o.	13)
20. Kattarps sockenstugufond.	Att uppföra en sockenstuga i Kattarp.	Kattarps socken.	1873 ³¹ / ₁₂	—	—	1,509'30	Kommunalnämnden ibidem.	14)
Kropp's socken.								
21. Baron A. Bennets å Rosendal fond.	Att af räntan utdela pensioner åt enkör efter soldater inom Kropp's socken.	Baron A. Bennet ä Rosendal.	1864 ⁴ / ₁₁	6	50	1,000	Kommunalnämnden.	
Bjufs socken.								
22. Kropp's aktiebolags grufarbetares sjuk- och understöds-kassa.	Att lemna sjukunderstöd och begravningshjälp.	Grufarbetare hos Kropp's aktiebolag.	1876 ¹⁴ / ₂	200	1,608	819'06	Styrelsen, bestående af 4 personer, deraf 2 bolagets tjänstemän och 2 arbetare.	
23. Kropp's aktiebolags upparbetares sjuk- och understöds-kassa.	D:o	Ofvanjord-arbetare hos Kropp's aktiebolag.	1878 ¹⁵ / ₁	30	312	1,018'59	D:o	

Tab. No 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelse	Stiftelse				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1880 till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.	
Helsingborgs socken.									
24. Kjellstorps barnhem.	Att uppfostra värlösa barn.	Ett sällskap bestående af personer, boende i Helsingborg.	1863	33	8,100	—	En bestyrelse, bestående af 9 utaf stiftarne utsedde personer.	16)	
25. Gåsebäck's barnhem.	Att uppfostra fattiga och värlösa gossar till redliga och dugliga arbetare.	F. handlanden O. D. Krook.	1871 9/8	19	—	104,000	En bestyrelse, bestående af kyrkoherden i Helsingborgs pastorat, domaren i orten och en af desse utsedd tredje person.	16)	
Råhus socken.									
26. Rå handverks- och arbetareförenings sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd vid inträffad sjukdom eller begravningshjälp vid dödsfall inom föreningen.	Handverkare af flera yrken, bosatte i Råhus socken.	1879 1/3	2	21'50	137'85	En ordförande, en kassör och 2 sekreterare, utsedde inom arbetareföreningen.	17)	
27. Luggude härads presterskaps enke- och pupillkassa.	Att utdela pensioner till aflidne delegares enkor och barn.	Luggude härads presterskap.	1749 29/5	25	2,410	49,784'96	Vice kontraktsprosten A. O. Werlin Ohlsson i Kropp, kassans nuvarande kurator.	18)	
Torna fögderi:									
28. Gyllenkrok'ska gåvofonden.	Att användas till bröd och skodon åt fattiga skolbarn.	Frih. Fr. Gyllenkrok och hans friherrinna.	1870 19/9	32	60	1,000	Skolrådet i Göddelöf.		
29. von Gröningska fonden.	Understöd åt fattiga.	Okänd.	Okändt.	13	60	2,000	Kyrkovården Nils Åberg i Bjellerup.		
30. Eliselunds pensionsinrättning.	Till oförvitliga tjenstehjon vid Eliselund.	Kapten S. H. Ljungman.	1850 19/9	5	250	4,421'20	Kommunalnämnden i Hellestad.		
31. Henrik och Vendla Ljungmans testamentsfond.	Till kläder och böcker åt fattiga barn.	Densamme.	1887 5/12	2	8'33	166'67	D:o d:o.		
32. Wrangelska donationen.	Understöd åt fattiga.	Friherre C. G. Wrangel von Brehmer.	1862 12/12	3	60	1,000	Pastor och kommunalnämnd i Silfåkra.		
33. Kristenssonska fonden.	Till 2 obemedlade skolbarn i Hardeberga.	Landtbrukaren Jöns Kristensson.	1874 16/10	2	60	1,000	Skolstyrelsen i Hardeberga.		
34. Nils Larssons donationsfond.	Till en, högst två behöfvande familjer.	Landtbrukaren Nils Larsson.	1856 28/10	1	12	200	Kommunalnämnden i Sandby.		
35. Gyllenkrok'ska fonden.	Att utbetala halfva årliga räntan till flitiga och värlartade skolbarn, och andra hälften till mindre bemedlade skolbarn.	Öfverstekammarjunkare G. Gyllenkrok.	1861 29/10	5	60	1,000	Skolrådet i Håstads socken.		
36. Jöns Kristenssonska fonden.	Att tilldelas 2:ne obemedlade barn för sedlighet och flit.	Qvarnegaren Jöns Kristensson.	1874 16/10	2	60	1,000	D:o.		
37. Gyllenkrok'ska fonden.	Att utdelas till kommunens fattiga.	Gyllenkrok'ska familjen.	1743	15	90	1,500	Fattigvårdsstyrelsen i Igelösa och Odarslöf.		
38. Lomma cementbruks sjuk-kassa.	Att skydda arbetarne mot ekonomiskt betryck.	Arbetare vid bruket.	1873 1/11	72	2,446'17	1,459	Styrelsen vid bruket.		
39. Råby räddningsinstitut.	Att uppfostra moraliskt vilsekomna gossar mellan 9—12 år.	Öfverstekammarjunkare G. Gyllenkrok.	1838	32	—	135,140	En direktions af 12 ledamöter.		
40. Valter Ramelska fonden.	Räntan utdelas till kommunens fattiga.	Friherrinnan Ramel.	1861 22/5	2	25	500	Kommunalnämnden.		
41. Bibelkassa i Stångby socken.	Att meddela biblar åt fattiga barn.	Säkerligen kommunen.	Omkr. 1830	3	3	122'11	Pastor i församlingen.		
42. D:o i Vallkärra socken.	D:o d:o.	D:o.	D:o	1	1	169'50	D:o.		
43. Nils Olssons fond.	Räntan användes till inköp af biblar eller testamenten åt fattiga nattvardsbarn i Lyngby pastorat.	Skolläraren Nils Olsson.	1850 1/5	22	18	300	Pastorsembetet i Lyngby.		
Frosta fögderi:									
44. Presterskapet i Frosta härad enke- och pupillkassa.	Att lemna understöd åt delegarnes enkor och barn genom utdelning af räntor och af diverse sammanskott af presterna i Frosta härad.	Presterskapet i Frosta härad.	1767 29/1	13	1,000	13,526	En af Frosta härads kyrkoherdar.	19)	
45. Färs gamla prestenke- och pupillkassa.	Att utdela pensioner åt enkor och barn efter prestmän som tillhört häradet.	Prestmän i häradet.	1804 16/7	14	894'02	29,358'68	En af Färs härads kyrkoherdar.	20)	
46. Färs nya d:o d:o.	D:o d:o.	D:o.	1840 19/6	11	207	2,958'27	Densamme.		
47. Färs och Frosta härads enskilda enke- och pupillkassa.	D:o d:o.	En del personer i Färs och Frosta härad.	1831 31/8	23	956	21,814	Tvenne af delegarne valde kuratorer.	21)	

Rönnebergs fögleri:									
48. Billeberga sockens sjuk- och begravningskassa.	Att vid sjukdom eller dödsfall bisprunga fattiga arbetarefamiljer, som icke äro fattighjon.	Smeden S. Ahlström, kantor H. Norrman m. fl.	1875 ^{10/8}	1	46	41	En vald styrelse.		
49. Friherrinnan E. Berg von Lindes gåfvofond.	Att räntan af fonden skall insättas i lifrånstänstalt till 5 under året födda barn af arbetarefamiljer inom Svalöfs socken.	Friherrinnan E. Berg von Linde å Axelvold.	1872 ^{20/11}	5	25	500	Kyrkoherden i Svalöfs socken.		
50. Herslöfs sjukhjelpskassa.	Att bereda sjukhjälp åt föreningens medlemmar.	Föreningsmedlemmar.	1873 ^{10/8}	2	22 ⁵⁰	1,084 ⁹³	Kassör samt solidariskt ansvarig styrelse.	22)	
51. Qvistofla arbetareförenings sjukhjelpskassa.	Att bereda sjukhjälp åt föreningens medlemmar.	Medlemmarne.	1880 i början af året.	—	—	360 ⁴³	Bestyrelse, som väljes för 3 år.	23)	
52. Grefve Arvid A. Wachtmeisters fond.	Fattiga barus uppfostran.	Majoren greve A. Wachtmeister å Knutstorp.	1820	8	300	5,000	Egaren af Knutstorps säteri.		
53. Kullbergiska donationen.	Fattigunderstöd.	Skogvaktaren O. Kullberg å Knutstorp.	1780	2	12	200	Densamme.		
54. I. K. Sommars fond.	D:o.	Hushållerskan J. K. Sommar å Knutstorp.	1832	1	1 ⁵⁰	25	Densamme.		
55. Friherrinnan Eva Berg von Lindes fattigvårdsfond.	D:o.	Friherrinnan Eva Berg von Linde å Axelvold.	1875	—	—	380	Pastor i Kügeröd och egaren af Möllarps och Bjernarps gårdar.	21)	
56. Agelinska fonden.	Understöd utdelas vid jultiden till behöfvande inom Asks socken.	Okänd.	Okändt.	4	7 ⁵⁰	150	Pastor och kyrkovårdar i Asks socken.		
57. Eslöfs hundramannaförening.	Sjukhjälp inom föreningen.	Medlemmarne.	1876 ^{6/6}	15	391	1,561	En af 5 personer bestående styrelse.	25)	
58. Eslöfs köpings handverksförening.	Industriens uppmuntran och hjälp till behöfvande medlemmar m. m. inom Eslöfs köping.	Medlemmar.	1874 ^{1/7}	—	—	427 ³⁹	Styrelse, bestående af 5 personer.	26)	
59. Eslöfs allmänna sjuk- och begravningskassa.	Att bereda hjälp åt föreningsmedlemmar.	D:o.	1872 ^{25/3}	3	42 ¹⁴	1,758 ¹⁵	Styrelse af 5 personer, som väljas för hvarje år.	27)	
B. I Malmö stad.									
1. von Konowska ladugården.	Bostäder och penningunderstöd åt fattiga.	Hofjunkaren D. C. von Konow.	1753	40	150	19,458 ⁹⁶	Magistraten i Malmö.	28)	
2. Gerseniska stiftelsen.	Bostäder åt fruntimmer af ståndspersonsklassen.	Rektorskan Sanna Maria Gersenius.	1842	15	—	3,700 ⁰⁶	D:o.		
3. Anna Margarethas stiftelse.	Bostäder åt äldre fruntimmer.	Bokhandlanden N. H. Thomson.	1867 och 1873	8	—	25,000	Magistraten och stadsfullmäktige i Malmö.		
4. Dahlgrenska stiftelsen.	Bostäder åt personer icke ur den lägre arbetsklassen.	Guldsmiden G. Dahlgren.	1875	13	3,570	226,440 ⁹⁴	Stadsfullmäktige i Malmö.		
5. Carl Lyxdorphs minne.	Bostäder åt personer af Malmö samhälle.	Guldsmiden C. B. Lyxdorph.	1879	2	2,000	40,000	D:o.		
6. Carl Lyxdorphs pensionsminne.	Pensionering åt medlemmar af Malmö handverks-, handels- och embetsmannastånd.	Densamme.	1879	6	1,750	47,939 ⁰⁷	D:o.		
7. Fattigmedelskassan.	Utdelning af julgåfvor.	Åskilliga personer.	Okändt.	65	571 ¹⁸	9,547 ⁷¹	Magistraten i Malmö.		
8. Partmedelskassan.	D:o.	Okändt.	Okändt.	7	175	3,841 ⁹²	D:o.		
9. Tullströmska donationen.	D:o.	Handlanden N. Tullström.	1770 o. 1779	16	150	4,989 ⁸⁷	D:o.		
10. Snellska donationen.	Understöd åt enkör efter köpmän, handverkare och civila embetsmän.	Kommercerådet Frans Snell.	1813	7	610	11,475 ⁹³	D:o.		
11. Nilssonska donationen.	Understöd åt donators efterkommande.	Handlanden Bengt Nilsson.	1807	8	335	6,718 ⁸²	D:o.		
12. Möllerska donationen.	D:o	Guldsmiden J. Möller.	1832	1	150	3,739 ²⁴	D:o.		
13. Dahlska donationen.	Utdelning af julgåfvor.	Fabrikören J. M. Dahl.	1828	24	500	10,096 ⁸⁰	D:o.		
14. Classonska donationen.	Understöd till handverkarens enkör eller ogifta döttrar.	Enkefru D. Classon.	1868	23	1,300	27,997 ³⁶	D:o.		
15. Enkefru Maria Norlins donation.	Understöd åt pauvres honteux.	Enkefru M. Norlin.	1867	5	500	10,844 ⁹⁷	D:o.		
16. Krumlindska donationen.	D:o (efter testators död).	Herr C. von Ahn.	1869	—	—	4,000	D:o.		
17. J. H. Diedens donation.	Understöd åt Malmö barnhem.	Handlanden J. H. Diedens sterbhusdelegare.	1879	—	600	10,000	D:o.		
18. Boktryckaren Hartmans donation.	Understöd åt pauvres honteux.	Boktryckaren F. A. Hartman.	1874	—	—	7,779 ⁰⁵	D:o.		
19. Wollmarska donationen.	D:o.	Auditör A. Wollmar.	1857	4	100	2,500	D:o.		
20. Elsuerska fonden.	Understöd åt pauvres honteux.	Enkefru H. Elsner.	1880	6	300	6,000	D:o.		
21. Krutmeijerska donationen.	Understöd åt borgarenkör och barn.	Mamsell A. S. Krutmeijer.	1875	11	1,150	20,256 ²⁰	Magistraten och drätselkammaren i Malmö.		
22. Stiftelsen för obemedlade ogifta fruntimmer af handels- och civiltjenstemannaklassen.	Understöd.	Mamsell C. W. Thomson.	1869	—	—	10,913 ¹⁵	Magistraten i Malmö.	29)	
23. Magistratens enskilda enkör- och pupillkassa.	Understöd åt enkör och barn efter magistratspersoner i Malmö.	Onämnd.	1857	5	600	15,581 ⁰⁵	D:o.		
24. Malmö stadsfond.	Understöd åt behöfvande enkör efter magistratsmedlemmar eller tjenstemän under magistraten eller något af stadens förvaltande verk.	Kapten C. E. Boman m. fl.	1873	1	198	3,654 ³⁵	D:o.		
25. Langska donationen.	Belöfnigar åt utmärkta tjenstepigor.	Ekonomidirektören D. Lang.	1838	8	57	950	Malmö drätselkammare och fattigvårdsstyrelse.		
26. Borgerskapets i Malmö enskilda fond.	Bestridande af stadens riksdagskostnader.	Guldsmiden J. Möller.	1820	—	—	14,715 ⁰²	Drätselkammaren.		

Tab. No 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.
				Utdelning år 1880	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880.			
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
27. Malmö stads 100-åriga stiftelse.	Till någon för samhället gagnande stiftelse.	Onämnd.	1856	—	—	10,602 ²⁰	D:o.	
28. Malmö kyrkobyggnadsfond.	—	Pastor E. Bager m. fl.	1857	—	—	16,488 ⁹⁷	D:o.	
29. Pensionsinrättningen.....	för städernas i Skåne tjenstemäns enkor och barn.	—	1838	38	8,412 ⁵⁰	99,839 ²⁸	Särskild direktion.	
30. Handelsklassens understödsstiftelse.	—	—	Okänt	22	1,675	40,074 ⁹⁸	D:o.	
31. Handverkarnes pensionsförening och välgörenhetsinrättning.	—	—	1826, 1847	94	4,211 ⁵⁸	67,386	D:o.	
<i>Högre allmänna läroverkets fonder:</i>								
32. Docenternas medel.	Lärareaflöning i 17:e och 18:e århundradena.	Malmö stad och enskilda personer.	1647 ²⁹ / ₆	6	54 ⁷⁵	912 ⁵⁰	Magistraten i Malmö.	
33. Bibliotekskassan.	Inköp och inbindning af böcker.	Obekant.	Okänt	—	65 ⁶⁹	1,094 ⁸⁴	D:o.	
34. Skolans egna kassa.	Utgifter, som icke kunna hänföras till särskilda konti.	D:o.	Okänt	—	200	4,262 ⁴⁶	D:o.	
35. Disciplinernas medel.	Fattiga lärjungars understödjaude.	Många personer i äldre och senare tider.	Okänt	—	172 ⁵⁰	2,908 ⁶³	D:o.	30)
36. F. E. Borgs stipendiefond.	Understöd åt lärjungar.	Delegerade för fonden.	1870 ²⁷ / ₁₂	5	180	3,000	Drätselkammaren i Malmö.	
37. Malmö sparbanks d:o.	D:o d:o.	Malmö sparbank.	1870 ⁹ / ₄	12	240	4,000	D:o.	
38. Jakob Malmborgs d:o.	D:o d:o.	Medlemmar inom Malmö samhälle.	1872 ³ / ₆	5	250	5,190 ²⁷	D:o.	
39. Fonder till minne af nya läroverksbyggnadens invigningsfest.	D:o d:o.	D:o d:o.	1879 ³⁰ / ₆	6	698 ⁶⁰	5,000	D:o.	
40. Isak Malmborgs stipendiefond.	Inköp af en bok åt lärjunge.	Rådman Isak Malmborg.	1808	1	4 ⁵⁰	75	Rektor och läroverkskollegiet.	
41. Malmrosiska stipendiefonden.	Understöd åt lärjungar.	Kamrer Gillius Malmros.	1830 ¹⁹ / ₂	2	90	1,500	D:o d:o.	
42. Tre bröders stipendiefond.	D:o d:o.	Öfverstelöjtnant G. von der Lancken.	1861 ²¹ / ₆	1	60	1,000	D:o d:o.	
43. Per Johan Edwards stipendiefond.	Understöd åt en lärjunge.	"Sörjande föräldrar".	1877 ⁶ / ₁₂	1	20	400	D:o d:o.	
44. Wolmar-Wrangelska d:o.	Understöd åt lärjungar.	Auditören A. Wolmar, gm friherre T. Wrangel.	1880 ³ / ₆	—	—	2,000	D o d:o.	
45. Sjöcronas d o.	D:o d:o.	Landtrådet C. A. Sjöcrona.	1813	—	—	750	D:o d:o.	31)
46. Quenselska d:o.	D:o d:o.	Dr: J. U. Quensel.	1861 ¹² / ₆	—	—	300	D:o d:o.	
<i>Fonder till förmån för tekniska söndags- och aftonskolan:</i>								
47. Backmanska stiftelsen.	Belöningar åt lärjungar efter avslutad lärokurs.	Fabrikör G. A. Backman.	1870	4	850	32,906 ⁵²	Drätselkammaren i Malmö.	32)
48. Malmö industriförenings lotterifond.	Förökning af lärarekrafter och undervisningsmateriel.	Malmö industriförening.	1872	—	4,800	41,042 ⁴⁶	D:o.	
49. Malmö samhälle till firande af L. I. Bagers 70:de födelsedag.	Belöning åt elever.	Åtskilliga samhällsmedlemmar.	1855	—	24 ⁵⁰	2,769 ⁵⁸	Tekniska skolans styrelse.	
50. L. I. Bagers premiefond.	D:o.	Handlanden L. I. Bager.	1856	—	180	2,982 ¹⁵	D:o.	
51. Wollmarska donationen.	Underlättande af utvägar för obemedlade att begagna undervisningen.	Auditören A. Wollmar.	1857 o. 1876	1	25	2,166 ⁵⁷	D:o.	
52. Malmö arbetareförenings premiefond.	Premier.	Malmö arbetareförening.	1878	1	9	156 ⁵⁸	D:o.	
<i>Malmö tekniska elementarskolas fonder:</i>								
53. Sunnerdahlska donationen.	"Skolans gagn".	Brukspatron S. Sunnerdahl.	1853	—	—	7,500	Tekniska skolans styrelse.	33)
54. L. I. Bagers stipendiefond.	Understöd åt lärjungar.	Handlanden L. I. Bager.	1856	—	—	4,341 ⁵⁵	D:o.	34)
55. Wollmarska donationen.	Beredande af utväg att emottaga ökad antal lärjungar.	Auditören A. Wollmar.	1857 o. 1876	—	—	2,703 ⁴⁵	D:o.	
56. Malmö teknologförenings premiefond.	Premier.	Teknologer i Malmö.	1879	1	10	239 ⁸⁸	D:o.	
57. Carl Johan Niléns donationsfond.	—	Handlanden C. J. Nilén.	1880	—	—	—	Drätselkammaren i Norrköping.	35)

Diverse fonder:

58. Handverkarnes gubb- och enkehus.	Bostad för äldrestigna handverksborgare och dessas enkor.	Guldsmeden J. Möller.	1826 ²⁰ / ₄	4	—	—	Särskild styrelse.
59. Handverksocietetens hus.	Obestämdt.	Handverkare i Malmö.	1864	—	—	—	D:o.
60. Malmö barnhem.	Uppfostran af medellösa flickor.	—	1865	—	—	—	D:o.
61. Martha-föreningen.	Vård om fattiga sjuka.	—	1874	—	—	—	D:o.
62. Poliskårens enke- och pupillkassa.	—	—	1874	—	—	6,680 ⁹²	D:o.
63. Brandkårens understödsfond.	Understöd åt medlemmar, skadade under tjenstgöring.	—	1875	—	—	552 ⁶⁵	D:o.
64. Sjökaptenföreningens pensions- och understödsstiftelse.	Understöd och pensioner åt medlemmar samt enkor och barn efter medlemmar.	—	1856	13	545	18,980 ⁵⁰	D:o.
65. Allmänna sjuk- och begravningskassan.	Beredande af understöd under sjukdom och begravningshjälp.	—	1863	200	14,613 ¹⁰	11,029 ⁶⁰	D:o.
66. Fruntimmernas sjuk- och begravningskassa.	Beredande af sjuk- och begravningshjälp åt delegare.	O. Friberg, f. d. fabriksarbetare.	1864	72	2,162 ⁷²	4,424 ²⁷	D:o.
67. Cigarrmakarnes och tobakspinnarnes sjukhus.	Sjukhjälp.	—	1849	8	505 ⁷⁵	6,558 ²⁰	D:o.
68. Bomullspinnariarbetarnes sjuk- och begravningskassa.	Understöd vid sjukdomsfall och begravning.	—	1869	63	898 ⁵⁰	2,066 ⁵⁸	D:o.
69. Skrädderiarbetarnes sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	—	1863	16	794 ⁵⁰	1,000	D:o.
70. Skomakeriföreningens sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	—	1880	—	—	—	D:o.
71. Tunnbindarnes sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	—	1870	21	741 ²⁵	800	D:o.
72. Timmergesällernas sjuk- och begravningskassa.	D:o d:o.	—	1750	42	889 ⁵⁰	2,329 ¹⁶	D:o.
73. Murareföreningen.	—	—	1876	18	810 ⁶⁷	1,000	D:o.
74. Maskinistföreningen.	—	—	1880	—	—	5,000	D:o.
75. Arbetarnes vid Kockums mekaniska verkstad sjukhus.	Understöd vid sjukdomsfall och begravning.	—	1865	397	8,219 ⁷⁵	3,250	D:o.
76. Arbetarnes vid Kockums mekaniska verkstad hundramannaförening nr 1.	D:o d:o.	—	1875	39	785 ⁵⁰	—	D:o.
77. Östra förstaden hundramannaförening.	D:o d:o.	—	1875	23	1,177 ⁵⁰	4,800	D:o.
78. Östra förstaden nya hundramannaförening.	D:o d:o.	—	1879	15	337 ⁵⁰	645	D:o.
79. Hundramannaföreningen nr 1.	D:o d:o.	—	1874	14	375	6,774 ³⁰	D:o.
80. D:o nr 1 A.	D:o d:o.	—	1877	19	1,085	3,593 ⁶⁰	D:o.
81. D:o nr 2.	D:o d:o.	—	1874	29	1,470	5,017 ⁶⁰	D:o.
82. D:o nr 3.	D:o d:o.	—	1874	26	1,268	1,000	D:o.
83. D:o nr 4.	D:o d:o.	—	1875	29	1,107 ⁸⁵	3,010 ⁸⁸	D:o.
84. D:o H. B. nr 5.	D:o d:o.	—	1880	—	—	1,173 ⁹³	D:o.
85. D:o W. G.	D:o d:o.	—	1877	27	1,390	3,000	D:o.
86. Familjföreningen.	D:o d:o.	—	1876	42	1,311 ⁸²	5,400	D:o.
87. Sällskapet Hjelpsamna Vänner.	Sjuk- och begravningshjälp.	—	1878	15	504	400	D:o.
88. Handverkarnes likbärelag.	Bidrag vid medlems begravning.	—	1860	2	40	4,130 ⁰¹	D:o.
89. Likbärelaget "Enigheten".	D:o.	—	1729	4	122	2,379 ¹⁶	D:o.
<i>Sjelfhjelpsföreningen vid tredje trafikdistriktets maskinafdelning.</i>							
90. Hundramannaföreningen.	Understöd vid sjukdom och begravning.	—	1874	46	1,421 ⁶⁵	1,976 ²⁵	D:o.
91. Maskinpersonalens enskilda begravningskassa.	Begravningshjälp.	—	1872	2	100	5,328	D:o.
92. Hjelpsamheten.	—	—	1877	40	1,000	90	D:o.

C. I Lunds stad.

1. Malmrosiska fonden.	Understöd åt fattiga borgarenskor i Lund.	Kamreraren Gillius Malmros och hans hustru Anna Lovisa Malmros, född Trana.	1828 ²⁷ / ₅ 1830 ¹⁰ / ₃	25	1,250	22,425	Biskopen öfver Lunds stift samt domprosten och borgmästaren i Lund.
2. von Gröningserska stiftelsen, fonden nr 1.	Understöd åt fattiga fruntimmer i Lund.	Fröken Margaretha Charlotta von Gröninger.	1846 ²³ / ₁	8	624	10,547	D:o d:o.
3. von Gröningserska stiftelsen, fonden nr 2.	D:o.	Densamma.	1846 ²³ / ₁	9	342	6,823	D:o d:o.

Tab. N:o 5. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIEFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1880		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1880. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:		9. Anmärkn.
				6. till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.				
4. von Gröningska stiftelsen, fonden n:r 3.	Understöd åt fattiga fruntimmer i Lund.	Fröken M. C. von Gröninger.	1846 23/1	15	347 50	8,159	D:o	d:o.	
5. Bringska fonden.	D:o.	Biskopen E. G. Bring.	1862 2/4	1	60	1,742	D:o	d:o.	
6. Hastfer-Ramelska fonden.	D:o.	Friherrinnan Gustafva Ramel, född Hastfer.	1856 1/12	5	250	6,819	D:o	d:o.	
7. Lindqvistska fonden.	D:o.	Enkefru Catharina Benehikta Lindqvist, född Öberg.	1863 26/9	2	240	5,025	D:o	d:o.	
8. Mildahnska fonden.	D:o.	Mamsell Sara Mildahn.	1863 24/10	—	—	22,141	D:o	d:o.	38)
9. Torslowska stiftelsen.	Hufvudsakligen att bereda fri bostad åt medellösa personer, hvartill stiftelsen disponerar ett hus, hvori 11 personer äro hyresfritt inhysta.	Stadskommistern Severin Torslow.	1692 20/11	2	60	4,359 98	Sodalitium Lundense.		39)
10. Flormanska stiftelsen.	Att bereda medellösa personer fri bostad. I stiftelsens hus bo 7 hjon hyresfritt; 2:ne hushållslügheter och 2:ne vindrum äro upplätta mot låg hyra.	Professor Arvid Florman.	1835 2/11	10	170	2,297 72	D:o.		
11. Handelsklassens i Lund stiftelse till understöd för behöfvande af samma klass.	Att lemna understöd åt behöfvande delegare, deras enkör och barn.	—	1858	8	560	10,562 49	En af delegarne vald styrelse.		40)
12. Sparbankens i Lund enskilda fond.	Välgörenhet samt nyttiga inrättningar inom staden eller orten understödjande.	Styrelsen för sparbanken i Lund.	1875 4/6	29	1,250	65,465 35	Styrelsen för sparbanken i Lund.		
13. Gillus Malmros afsatta kapital.	Välgörenhet.	Enkefru Anna Lovisa Malmros.	1835 7/2	1 barnhem	150	3,072 92	D:o.		
14. Fabriks- och handverksföreningen.	Att lemna understöd åt äldre borgare samt enkör.	—	—	10	180	3,516 07	Bryggaren A. Andersson.		
15. Lunds stads understödsförening.	Att hjälpa bättre fattiga, som ej ligga den allmänna fattigvården till last.	Samhällsmedlemmar.	1856 26/5	22	2,262	46,471 94	En direktion.		41)
D. I Landskrona stad.									
1. Gjörloffska skolan.	För fattiga barn.	Enkefru Lovisa Sara Gjörlöff, född Tauson.	1808 16/3	—	—	—	Stadens kyrkoherde och en borgare, under öfverinsende af Lunds domkapitel.		42)
2. Oelreichska stiftelsen.	Bostad för 3:ne fattiga enkör.	Borgmästarinnan Catharina Maria Oelreich, född Burmeister.	1789 10/8	—	—	—	Fattigvårdsstyrelsen.		43)
3. Brockska stiftelsen.	Bostad för fattiga enkör.	Fru Brita Brock.	1764 13/1	—	—	—	D:o.		44)
4. Suellska stiftelsen.	Understöd till stadens fattiga.	Handlanden Heurich Suell.	1832 15/9	—	—	18,000	D:o.		
5. Suellska stiftelsen.	Till beredande af fri bostad åt fattiga personer af borgerskapet samt stadens tjenstemän och betjente.	Mamsell Gustafva Suell.	1847 9/5	—	—	—	D:o.		45)
E. I Helsingborgs stad.									
1. Randerska stiftelsen.	Pensioner åt enkör.	Rådmanskan Ingrid Randers.	1798 26/9	4	400	6,800	Borgmästaren och kyrkoherden.		
2. Callerholmska fonden.	Pensioner åt enkör eller ogifta fruntimmer.	II. exc. greve C. De Geer och öfverste A. Z. Callerholm.	1860 22/2 1861 10/7	5	580	10,000	D:o	d:o.	
3. Sjöcronas stiftelse.	Pensioner åt obemedlade fruntimmer.	Öfverjägmästaren Sjöcrona och hans fru.	1873 26/11	5	250	5,000	D:o	d:o.	
F. I Ystad.									
1. Bryggarelaget.	Att bereda sjuk- och begrafningshjelp.	Forna bryggarearbetet i Ystad.	1757 26/7	14	576	5,824 57	Särskild styrelse.		46)
2. "Vänskap och Välgörenhet".	Pensioner åt medlemmar, deras enkör och barn.	Åtskilliga personer inom samhället.	1862 6/11	35	1,400	25,494 71	D:o.		47)
3. Ystads arbetares sjuk-, understöds- och begrafningskassa.	Att bistå sjuka och orkeslösa delegare samt bidraga med hjelp vid deras begrafning.	Fabrikören H. Graf.	1863 1/1	57	1,968 75	19,388 15	D:o.		48)
4. Barnhemmet.	Att lemna vård och uppfostran åt medellösa barn.	Åtskilliga damer inom Ystads samhälle.	1872 7/3	10	—	8,329 33	D:o.		

5. Lagmannen Tage Sylvas pensionsinrättning för enkor och barn efter embets- och tjänstemän i staden Ystad.	Beredande af pensioner.	Lagmannen Tage Ludvig Sylan.	1872 $\frac{1}{12}$	6	874	70,759.17	D:o.	49)
6. Kvinnornas i Ystad sjuk- och begravningskassa.	Att bistå sjuka och orkeslösa delegare samt bidra med hjälp vid deras begrafning.	Färgerjarbetaren Ola Åkeson.	1873 $\frac{1}{12}$	11	241	5,278.98	D:o.	50)
7. Fridhem.	Att lemna fria bostäder åt gamla trogna tjenare eller arbetare.	Lagmannen T. L. Sylan.	1873 $\frac{2}{11}$	32 matlag	—	40,000	Borgmästaren, kyrkoherden och stadsfullmäktiges ordförande.	51)
8. Sorgenfri.	Att lemna fria bostäder åt blygsamma fattiga.	Densamme.	1876 $\frac{3}{9}$	30	—	10,000	Desamme, jemte löjtnant B. Sylan.	
9. 1:sta hundramannaföreningen.	Att tillhandahålla lånekassa samt bereda sjuk- och begravningshjälp.	Källarmästaren J. Jönsson.	1875 $\frac{2}{11}$	13	732.40	5,419.60	Särskild styrelse.	52)
10. 2:dra d:o.	D:o	Snickaren H. Sjöberg.	1879 $\frac{1}{1}$	25	744.20	1,919.70	D:o.	
11. 3:dje d:o.	D:o	Skolläraren A. Svensson och hökaren A. Antonsson.	1879 $\frac{1}{5}$	14	118	540	D:o.	

G. I Trelleborgs stad.

1. Trelleborgs biblioteks- och begravningskassa.	Att göra godt och inbördes hjälpa hvarandra för att mindre betunga samhället.	Rådhusvaktmästaren A. P. Liljegren m. fl.	1870 $\frac{12}{6}$	20	325	2,203.70	5 ledamöter.	53)
2. Allmänna sjuk- och begravningskassan.	Sjuk- och begravningshjälp.	Flera personer.	1869 $\frac{24}{4}$	2	13.50	898.34	Särskild styrelse.	54)
3. Hundramannaföreningen n:r 1.	Ömsesidig hjälp.	Tidningsredaktör Fridolf Björling, konsul Smith m. fl.	1880 $\frac{10}{1}$	19	505	600	D:o.	55)
4. D:o n:r 2.	Att lemna sjuk- och begravningshjälp.	Polkskoleläraren Nils Bokander.	1880 $\frac{14}{3}$	7	120	200	Ordförande och en kassör.	56)
5. Trettonde Novemberstipendiet.	Att bispringa medellöse studerande vid Trelleborgs allmänna läroverk.	Borgmästare C. Åkerman m. fl.	1877 $\frac{1}{6}$	3	60	1,000	Läroverkets rektor.	
6. Kamratstipendiet.	D:o	Rektor H. J. Sjövall m. fl.	1873, juni	1	10	224.74	D:o.	

H. I Skanör och Falsterbo städer.

1. Skanörs och Falsterbo städernas sjukaptens-pensions- och understödsförening.	Att till föreningens medlemmar samt dessas enkor och barn utdela dels pensioner, dels ock vid inträffande behof och ömmande omständigheter tillfälliga understöd.	—	1763	38	400	12,644	Särskild styrelse.	57)
2. Enkefru Hedvig Lindhs understödsfond för fattiga enkor.	Årliga räntan utbetalas till en eller högst två enkor.	—	1868 $\frac{2}{3}$	2	95	1,909	Fattigvårdsstyrelsen.	
3. Skanörs och Falsterbo stads lifräntefond.	Nio tiondedelar af årliga räntan insättes i Skånska Lifränteanstalten i Lund hvarje år för ett fattigt barn.	—	1873	1	18	400	D:o.	

A n m ä r k n i n g a r .

1) Är icke beroende af delegares insättningar. Hvarje kyrkoherde erlägger såsom inträdesafgift 2 tunnor korn efter markegångspris och 5 kronor, samt årligen 1 tunna korn efter markegång och 1 kr. 50 öre. Dessutom har kassan åtskilliga extraordinarie inkomster. Alla Pensionärer undfå lika stor pension. — 2) Inträdesafgiften är 10 kronor och årsafgiften 5 kr. Dessa afgifter läggas till kapitalet. Hvars ränta utdelas jemte de kollekter, som med K. M:s nåd-tillåtelse upptagas 4 gånger årligen i hvar kyrka i häradet. — 3) Hvarje delegare erlägger för en gång 30 kronor. Räntan af kapitalet utdelas årligen. — 4) Alla vid verket anstälde arbetare betala hvar sjette vecka 25 öre. — 5) Alla vid verket anstälde gifte arbetare betala hvar sjette vecka 25 öre. — 6) Männerna skola sista tiden af deras tjänstetid hafva varit stationerade å kuststräckan Lerberget—Mölle. — 7) Inträdesafgift 1 krona och månadlig afgift 10 öre. — 8) Egaren af Rögle säteri bestämmer, hvilka hju som skola i stiftelsen intagas. — 9) Räntorna läggas årligen till kapitalen intill dess de skola på föreskrifna sätten användas. Sedermera lägges endast den delen af räntorna till kapitalen, om hvilkas utdelning ingen föreskrift lemnats. Skolrådet bestämmer utdelningen. — 10) Skolrådet bestämmer understödet. — 11) Barnhemmet är ännu icke upprättadt. — 12) Räntorna läggas årligen till kapitalen intill dess de skola på föreskrifna sätten användas. Sedermera lägges endast den delen af räntorna till kapitalen, om hvilkas utdelning ingen föreskrift lemnats. — 13) Skolrådet bestämmer utdelningen. — 14) Kommunen afsätter årligen 150 kronor tills fonden anses tillräcklig. — 15) Någon fond finnes ej, utan utgår underhållet till de å inrättningen intagna barn samt kostnaden för deras vård och undervisning medelst årliga bidrag. — 16) Endast gossar från Helsingborgs pastorat emottagas å inrättningen. Utom stiftelsefonden eger barnhemmet hemmanet nr 7 $\frac{3}{32}$ mantal Raus och qvarnlägenheten Gåsebäck. Uppllysning om stiftelsens utgifter för året har ej kunnat erhållas. — 17) För att erhålla delaktighet i föreningen erfordras att erlägga inträdesafgift 1 krona samt månadlig afgift 50 öre. Vid sjukdomsfall utgår af kassan underhåll med 1 krona dagligen i 40 dagar och vid dödsfall begrafningshjälp med 10 proc. af kassans storlek, dock ej öfver 50 kronor. — 18) Hvarje inom häradet tjänstgörande prest har rättighet att ingå i inrättningen. Inträdesafgift beror på åldern, från 3 till 5 tunnor råg. Årsafgift 1 tunna korn, allt efter markegång. — 19) Pastor som inträder betalar inträdesafgift 1 proc. af kassans behållna kapital och årliga värdet af 3 kubikfot 105 kannor råg efter årets markegång jemte 1 kr. 50 öre i penningar. — 20) Årliga inbetalningarna lika, men utdelningen i någon mån beroende af huru länge inbetalning skett. — 21) Hvarje delegare skall till kassan inbetala 150 kronor. — 22) Medlem skall vid inträdet erlägga 3 kronor och sedan 75 öre kvartaliter. — 23) Manlig medlem betalar inträde med 2 kronor och kvartalsafgift 75 öre; qvinlig medlem: inträde 150 kr., kvartal 50 öre. — 24) Först år 1886 skall räntan utdelas. — 25) Hvarje medlem erlägger 50 öre i månaden. — 26) Inträdesafgift 3 kr. och 1 kr. kvartaliter. — 27) Inträdesafgift 4 kr. för dubbel, 2 kr. för enkel och 1 kr. för half delegare samt derjemte måndat-

ligen 150 och 25 öre. Till sjuke utdelas 10 kr., 5 kr., 250 i veckan och begrafningshjälp utgår med 50 kr., 25 kr. och 1250. — 28) Till stiftelsen hör hemmanet nr 13 Vintrie. — 29) Utdelning börjar först år 1890. — 30) I denna fond ingår dels Malmö borgaresångförenings fond 1,000 kronor och dels Nordiska studentmötes fond 225 kronor, hvilka därför icke särskildt upptagas. — 31) Dessa båda fonder ingå utan att särskiljas i läroverkets premie- och fattigkassa, hvilken i 1880 års räkning utgjorde 6,175 kr. För räntan härå, lagd till kassans öfriga inkomster utdelades under året 1880 2,118 kronor 70 öre, nemligen: a) under vårterminen: stipendier åt 45 lärjungar med kr. 1,060, premier åt 65 lärjungar med 393 kr. 70 öre, premier för gymnastik 35 kr.; b) under höstterminen: stipendier åt 38 lärjungar med kr. 630. — 32) I följd af förändring i bokföringssättet äro två års utbetalningar med 2,400 kronor för hvardera året uppförda i 1880 års räkenskaper. — 33) Inkomsterna hafva ej börjat inflyta förrän år 1881. — 34) Besparade, då ingen lärjunge uppfyllt testators vilkor. — 35) Skolan skall från och med 1881 årligen erhålla 100 kronor. — 36) Någon utdelning har ännu ej egt rum. — 37) Inträde har hvarje frisk qvinna, som ej uppnått 40 år. — 38) Utdelning börjar 1881. — 39) Någon annan stiftelse-urkund än en kort uppgift till sodaliteti protokoll den 30 november 1692 finnes ej. — 40) För delaktighet i stiftelsen betalas årligen 12 kronor 50 öre i 10 år, hvarefter delegare har rätt till understöd, så vida han icke har 1,000 kronor i taxerad inkomst. — 41) Delegare betala 13 kronor årligen i 10 år eller på en gång 100 kronor. Den delegare, som ej är taxerad till 600 kronor årlig inkomst, är berättigad till understöd. — 42) Eger fastigheten nr:is 10, 11 och 15 kvarteret Gamla bryggan. — 43) Eger fastigheten nr: 88 kvarteret Norra roten. — 44) Fastighet i östra förstaden. — 45) Fastigheten nr: 31 kvarteret Fröjdenborg. — 46) Delaktighet vinnes genom erläggande af inträdesafgift 5 kr., 10 kr. och 15 kr. efter ålder samt årsafgift 6 kronor. — 47) Delaktighet vinnes genom erläggande af årsafgifter af 5—1540, beroende af ålder vid inträdet. — 48) Delaktighet vinnes genom erläggande af årsafgift 5 kr. 20 öre. — 49) Årligen inbetalas 1 proc. af lönen, dock icke för högre än 5,000 kr. löneinkomst. Pensionerna utgå med 10 proc. af den af lidnes löneinkomst. — 50) Årsafgift erlägges med 520 af hvarje medlem. — 51) Omsorgsfulla, tillräckliga byggnader uppförda. — 52) Hvarje medlem erlägger 1 kr. i månaden och derjemte sjukhjälp å 10 öre i veckan samt 1 kr. i begrafningshjälp när medlem aflider. — 53) Insättningsbelopp pr år 4 kr., sjukhjälp i veckan 5 kr. Begravningshjälp 35 kr. — 54) Numera betalas 150 pr halfår af delegare och utbetalas 9 kr. pr vecka till sjuk. — 55) Inträdesafgiften är 2 kr.; kvartalsafgiften är 150 under första 2 åren, hvarefter den upphör. — 56) Delegare erlägger inträdesafgift med 1 kr. 50 öre. — 57) Inträde i föreningen tillåtes embets- och tjänstemän, handlande, sjökaptener, styrmän, sjömän, lotsar, fyrbetjente och fiskare. Inträdesafgift 1 krona för hvarje lefnadsår. Årsafgift 8 kronor. Till pensioner och understöd användes hälften af årets inkomster, andra hälften tillägges grundfonden.